

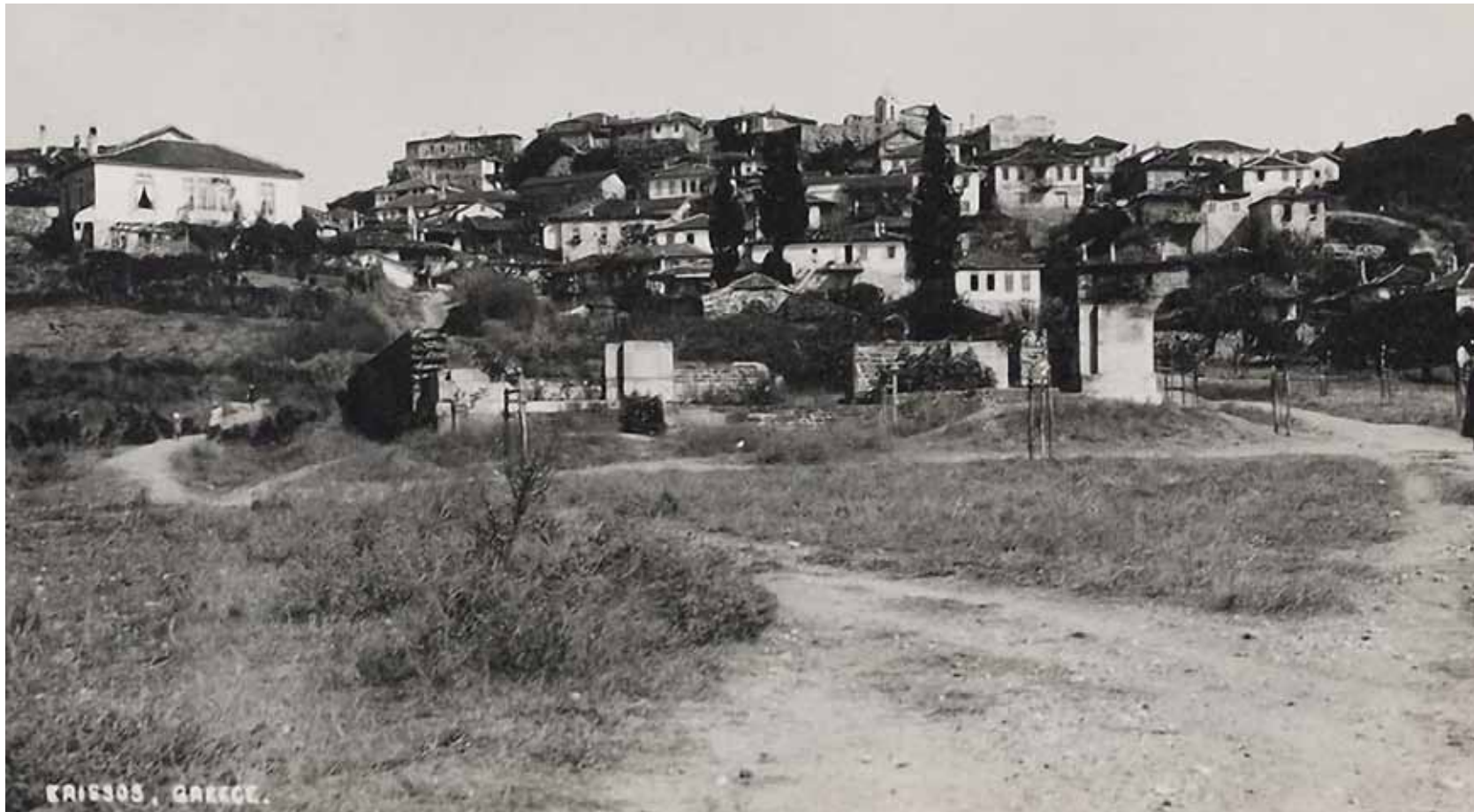
ΚΥΤΤΑΡΟ

Ιερισσού

www.kyttaro.eu

πολιτισμικό περιοδικό έντυπο

Τεύχος 06/2011

1920, Ιερισσος- Αλαδιάβα-Άγιος Δημήτριος [φωτογραφία απο το αρχείο του Κυττάρου]

ΑΛΑΔΙΑΒΑ, ΤΟ ΞΕΧΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ

Κείμενο : ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΣ

*«Απ' όλα τα κορίτσια
Μεσά στην Ιερισσό
Έχει κι η Λαδιάβα
Ενά γνωμτικό»*

Ήταν η προγιαγιά μου, η Βασίλω Πλιάκου.

Η περιοχή της Ιερισσού φιλοξένησε στην ιστορική της πορεία από την αρχαιότητα έως σήμερα πλήθος οικισμών, πόλεων και χωριών που διέγραψαν άλλοτε βραχύχρονο και άλλοτε μακροχρόνιο βίο έως ότου εξαφανιστούν. Αυτό συντελέστηκε από φυσικά αίτια (όπως τα μεταλλευτικά χωριά που στηριζόταν καθαρά στην απόδοση των μεταλλείων, π.χ. η αρχαία Στρατοκεία, τα χωριά του Μετάλιν και Ρούδαβα στα

Βυζαντινά χρόνια, τα Σιδηροκαύσια στα χρόνια της Τουρκοκρατίας κ.π.α.) και άλλοτε ήταν προϊόν πολεμικών συγκρούσεων (όπως η αρχαία Σάνη ή το χωριό της Χωρούδας) και πειρατικών επιδρομών όπως το χωριό της Αλαδιάβας ή Λαδιάβας όπως το αποκαλούμε σήμερα και θα είναι το αντικείμενο της μελέτης μας.

Στη Βυζαντινή εποχή ανάμεσα στην πόλη-κάστρο του Ερισσού (Ιερισσού) και στα τότε σύνορα της Αθωνικής πολιτείας βρίσκουμε το χωριό της Κομίτισσας. Η παλιότερη γνωστή μαρτυρία για τον οικισμό αυτόν είναι το έτος 1047 σε ανέκδοτο έγγραφο την μονής Ιβήρων. Εντοπίστηκε 300 μέτρα νοτίως των ερειπίων του βυζαντινού ναού του Αγίου Νικολάου, που βρίσκεται στο μέσο του συνόρου του Αγίου όρους με το σημερινό νομό Χαλκιδικής¹. Το χωριό άνθισε μεταξύ 12^{ου} και 15^{ου} αιώνα και έσβησε τον 16^ο αιώνα. Ανήκε στο

κατεπανίκιο Άκρους που ταυτίζεται με το κατεπανίκιο Ιερισσού, «**Εν τω αυτώ κατεπανικίω (Άκρους) εις το χωρίον την Κομήτισσαν...**»².

Κατά μία άποψη ήταν ένα από τα χωριά που οι κάτοικοί τους δεν κατείχαν δικιά τους γη. Ως μια άλλη ανάλογη περίπτωση, πάλι κοντά στην Ιερισσό, αναφέρεται την περίοδο εκείνη το χωριό του Κοντογρίκου, στη περιοχή του Κάκαβου.

Τον 15^ο αιώνα μέρος, κατά πάσα πιθανότητα, των κατοίκων της Κομίτισσας εγκαθίσταται στην τοποθεσία της Αλαδιάβας, που τοποθετείται μεταξύ του μετοχιού Πυργούδια της μονής Ιβήρων και της εντοπισμένης, όπως παραπάνω, θέσης του οικισμού της Κομίτισσας. Ο Γάλλος φυσιοδίφης Pierre Belon du Mans, που περιόδευσε στην Ελλάδα από το 1546 έως το 1549, τοποθετεί τον οικισμό της Αλαδιάβας ανάμεσα στον Πρόβλακα (στα σημερινά Ν. Ρόδα) και στη Μεγάλη Βίγλα³.

συνέχεια στην σελ. 4 >>

σελ. **14** Η ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΗΣ ΙΕΡΙΣΣΟΥ
Κείμενο: Ι. Αθ. Παπάγγελος • Κ. Δημ. Δούκας

Οι πληροφορίες που έχουμε για την παλαιοχριστιανική Άκανθο ...

σελ. **22** ΔΥΝΑΜΗ ΨΥΧΗΣ
Κείμενο: Δήμητρα Κουκάκη – Μουλασιώτη

Ένας εντελώς άγνωστος άνθρωπος, μπορεί να σου αλλάξει τη σκέψη για ...

σελ. **27** ΜΝΗΜΗ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ (†1939)
Κείμενο: Κων/νος Χιούτης

Στην ενδιαφέρουσα μοναχολογία της Ιερισσού η παρουσία του ...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1** Αλαδιάβα, το ξεχασμένο χωριό
Χρήστος Καραστέργιος
- 3** Οι ανεπιθύμητες παρενέργειες της προόδου
Αστέριος «Τσέλιους» Κεφαλάς
- 6** Γενοκτονία ποντιακού Ελληνισμού
Κυριάκος Κεσκεσιάνης
- 7** Παραμύθι «ο Γκιώνης»
Θεολογία Κουτσούπη
- 8** Ο θάνατος ήρθε από τη θάλασσα
Γιώργος Κριθαρίδης
- 9** Παίζουμε;
Σοφία Υψηλάντη
- 10** Ένα μικρό αφιέρωμα στον νεκρό του Γιάννη Τσιριγώτη
Γιάννης Π. Μαρίνος
- 11** Ξέρουμε να εξομολογηθούμε;
Αρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης
- 12** Μια ιστορία που δεν θα ήθελα να ζήσω
Βασίλης Καλαϊτζής
- 13** Ξεφυλλίζοντας τα βιβλία του παππού...
Άννα Γ. Λαγόντζου
- 14** Η παλαιοχριστιανική βασιλική της Ιερισσού.
Ιωακείμ Αθ. Παπάγγελος • Κλεάνθης Δημ. Δούκας
- 15** Ωδή στον Κάκαβο
Θεοχάρης Ζάγκας, καθηγητής δασολογίας
- 16** ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
- 18** «Πλωτή, σιωπηλή πολιτεία»
Αλκιβιάδης Κούμαρος
- 19** Διατροφικές συστάσεις εν όψει καλοκαιριού
Άννα Κολοβού, Διαιτολόγος Διατροφολόγος
- 20** Καπετάν Γιαγλής
Δημήτριος Θ. Κύρου, Φιλολόγος
- 22** δύναμη ψυχής
Δήμητρα Κουκάκη – Μουλασιώτη
- 23** Πίνα Μπάους (Pina Bausch)
Χρήστος Ματζώνας
- 24** Του Παρακλήσ' τσ' Γιαννούλας
Κώστας Υψηλάντης
- 25** Το Συμβούλιο του 1951
Δημήτρης Ζουμπάς
- 25** Κουραχάνια της Ιερισσού
τ' Λάκη τ' Θύμκα
- 26** Τα υβρίδια στη δασική βλάστηση της περιοχής μας
Βιβή Λεμπίδα
- 27** Μνήμη Βαρθολομαίου μοναχού (†1939)
Κων/νος Χιούτης, εκπαιδευτικός
- 28** Εσύ, πόσο πιστεύεις στον εαυτό σου;
Ειρήνη Κορδερά, Ψυχολόγος
- 29** Τα καλοκαίρια της ζωής μου
Γλυκερία Κακούρη
- 30** Ακαδημίες ποδοσφαίρου στην Ιερισσό
Περικλής Ναούμ
- 31** Ορκίني με κολοκυθάκια
Δημήτριος Χρυσούλης
- 31** Ιερισσό πατρίδα μου
Θεολόγης Ν. Χασάπης

Ιδιοκτήτης:

Ομάδα «Κύτταρο»
του πολιτιστικού συλλόγου Ιερισσού «Κλειγένης»

Εκδότες:

Γιάννης Βεργίνης
Χρήστος Καραστέργιος

Συντακτική ομάδα:

Γιάννης Βεργίνης
Χρήστος Καραστέργιος
Αλέξης Κόνσουλας
Ειρήνη Κορδερά
Βιβή Λεμπίδα
Ολυμπία Μαρίνου
Δημήτρης Χρυσούλης

Δημιουργικό - Σελιδοποίηση:

Γιάννης Βεργίνης
Αλέξης Κόνσουλας

Ομάδα Φωτογραφιών:

Θανάσης Γκιόρσος
Χρήστος Καραστέργιος
Αλέξης Κόνσουλας
Ειρήνη Κορδερά
Γιώργος Κριθαρίδης
Ολυμπία Μαρίνου
Σοφία Υψηλάντη
Δημήτρης Χρυσούλης

Φιλολογική επιμέλεια ύλης:

Βασίλης Καλαϊτζής
Γίτσα Κουτσούπη
Γιώργος Κριθαρίδης
Άννα Λαγόντζου
Μαρία Λαγόντζου
Ολυμπία Μαρίνου
Σοφία Υψηλάντη

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

www.kyttaro.eu

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Διεύθυνση:

Ομάδα «Κύτταρο»
Πολιτιστικός σύλλογος Ιερισσού «Κλειγένης»
63075 Ιερισσός Χαλκιδικής

Τηλέφωνα:

6972318456 Γίτσα Κουτσούπη
6944769605 Άννα Λαγόντζου
6973041947 Κώστας Υψηλάντης
6979650849 Δημήτρης Χρυσούλης

Telefax:

23770 21003

e-mail:

magazin@kyttaro.eu

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Ομάδα Διαφημίσεων:

6948074347 Θανάσης Γκιόρσος
6973041947 Κώστας Υψηλάντης
6979650849 Δημήτρης Χρυσούλης

* Τετράδραχμο (17.14 γρ.) της αρχαίας Ακάνθου, χρονολογείται στα 430-390 π.Χ.

Η Ιερισσός και τα τραγούδια της

Το ισχυρότερο στοιχείο ταυτότητας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι τα τραγούδια μας, τα οποία διατηρούν μεγάλη μουσική και φιλολογική αξία.

Τα τρία CD, στα οποία είναι ηχογραφημένα πενήντα οκτώ τραγούδια της Ιερισσού, μπορεί κανείς να τα προμηθευτεί από τον κύριο Δημήτρη Χρυσούλη, στο τηλέφωνο 6979650849.

Η ομάδα του "Κυτάρου" ευχαριστεί για το φωτογραφικό υλικό, που μας παρέδωσαν οι:

Αποστολίδης Τόλης, Ιωάννου Βασίλειος, Κασκέτη Μαρίκα, Κουκούδα Μαρίτσα, Κούμαρος Αλκιβιάδης, Μαρίνος Μάκης, Μητρόπουλος Αργύρης, Μπογδάνος Κώστας, Μπότα Σουλτάνα, Παλπάνης Βασίλης, Παλπάνης Γεώργιος, Παραθύρα Βάσω, Παρθενοιώτης Νίκος, Πλιάκος Κωνσταντίνος, Ψιλιάγκου Ρούλα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Κύτταρο ευχαριστεί το σύλλογο Ποντίων και φίλων Δήμου Αριστοτέλη «Ακρίτες του Άθω», για την τιμητική πλακέτα που του απένειμε στον ετήσιο χορό του.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Το περιοδικό μας ενίσχυσαν οικονομικά:

Σύλλογος ποντίων και φίλων, Δήμου Σταγείρων-Ακάνθου, «Ακρίτες του Άθω»
Κυριάκος Κεσκεσιάδης, Στέλλα Κούντουρη, Στέλλα Μαυρουδή, Βασίλειος Παπαστεργιανός, Δημήτρης Σακελαρίου

Εις μνήμην

Ο πολιτιστικός σύλλογος Ιερισσού "Κλειγένης" εγκαινιάζει μια νέα μορφή στήριξης για να φέρει σε πέρας συγκεκριμένες δράσεις και έργα. Ξεκινάει από την προσπάθεια ανανέωσης και δημιουργίας νέων τοπικών στολών για το χορευτικό μας συγκρότημα. Έτσι απευθύνεται –μέσω του Κυτάρου- στους συμπατριώτες μας που θέλουν να σωθεί και να συνεχιστεί αυτή η παράδοση (άλλωστε ο χορός και το τραγούδι, μαζί με το ορκίνο, είναι στο κύτταρό μας) και τους ζητάει να συνεισφέρουν ό,τι μπορούν (φασούλι το φασούλι γεμίζει το σακούλι).

Στην μνήμη λοιπόν των αγαπημένων μας

Κατασκευή-Σχεδιασμός
Ιστοσελίδων
Συμβουλευτική Ίντερνετ
Διαχείριση Ηλεκτρονικής
Πρώθνης-Προβολής

Σιδερίδη Μάρα
Τηλ: 6976555354

www.mare-art.com • info@mare-art.com

προσώπων που έφυγαν, ας προσφέρουμε τον οβολό μας, για να φτιαχτούν οι στολές του χορευτικού.

• Μπορείτε να καταθέσετε την συνεισφορά σας στον παρακάτω τραπεζικό λογαριασμό της Α.Τ.Ε.: 43404003025640.

• Μπορείτε να την δώσετε στην Ταμία του Κλειγένη, την Μελαχρινή Λιάκου (τηλ. 6981445663).

Ο Γιώργος Τσιριγώτης προσφέρει 150 € στη μνήμη του πατέρα του Παναγή.

Ο Κώστας Μπογδάνος προσφέρει 100 € στη μνήμη της μητέρας του Μαρίας.

Ο Αργύρης Κάρλας προσφέρει 150 € στη μνήμη των γονιών του.

ΟΙ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΠΑΡΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΑΧ ΠΕΤΑΞΕΤΑ ΣΤΑ ...ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ!

Κείμενο: **ΑΣΤΕΡΙΟΣ «ΤΣΕΛΙΟΥΣ» ΚΕΦΑΛΑΣ**

Πολλοί λίγοι θα διαφωνήσουν με τη δήλωση ότι το χωριό μας έκανε μεγάλη πρόοδο. Αν σκεφτεί κανείς ότι πριν πενήντα χρόνια φωτιζαμε τα σπίτια μας με γκαζόλαμπες, περπατούσαμε στη «λατσαμούρα» και κρατούσαμε τις μύτες μας όταν περνούσαμε από τους υπερχειλισμένους βόθρους, η σημερινή εικόνα του χωριού μοιάζει με αυτά που βλέπαμε στο σινεμά ή στα όνειρά μας.

Όπως όλα τα έργα του κινηματογράφου και όλα τα όνειρα έχουν μερικά πράγματα που δεν φαίνονται, έτσι και η πρόοδος του χωριού μας δημιούργησε ορισμένες ανεπιθύμητες παρενέργειες οι οποίες πέρασαν στη «ζούλα» χωρίς να τις καταλάβουμε. Μια από αυτές τις ανεπιθύμητες παρενέργειες είναι η δημιουργία τεράστιων ποσοτήτων σκουπιδιών.

Ο άνθρωπος έχει αλλάξει ριζικά. Πριν πενήντα χρόνια η πλειονότητα των κατοίκων ήταν σχεδόν αυτοσυντήρητη: κάθε σπίτι είχε τις κότες του, το γουρούνι του, τον κήπο του, ζύμωνε το ψωμί του, έβγαζε το ρακί και το κρασί και το λάδι του.

Οι αγορές τους περιορίζονταν σε λίγα πράγματα όπως λάμπες, λαμπογνάκια, πετρέλαιο, μαυροπίπερο, αλάτι, και ξυραφάκια. Ό,τι δεν καταλάωνε ο άνθρωπος το έδινε στα ζώα. Ό,τι αγόραζε από το μαγαζί το έβαζε στο μοναδικό μπουκάλι ή καλάθι και το πήγαινε στο σπίτι.

Ο σημερινός κάτοικος του χωριού δεν παράγει τίποτα μόνος του. Η αγορά έχει ό,τι λαχταράει η καρδούλα του. Το πρόβλημα είναι ότι οτιδήποτε αγοράζει ο πολίτης από το σουπερμάρκετ είναι συσκευασμένο σε διάφορα πλαστικά ή μεταλλικά δοχεία ή είναι περιτυλιγμένο με διάφορα πλαστικά και άλλα υλικά. Όλα αυτά τα είδη συσκευασίας καταλήγουν στον σκουπιδοστενεκέ. Σήμερα ο μέσος άνθρωπος παράγει μισό τόνο σκουπίδια το χρόνο. Ο Δήμος Σταγείρων Ακάνθου που έχει έναν πληθυσμό γύρω στις 10,000 άτομα παράγει 5,000 τόνους σκουπίδια κάθε χρόνο ή 14 περίπου τόνους κάθε μέρα. Πού παν όλα αυτά τα σκουπίδια; Φυσικά όλοι μας ξέρουμε που παν. Παν στον Κόκκινο Βράχο, στη χωματερή. Επίσης όλοι μας ξέρουμε τί γίνονται αυτά τα σκουπίδια. Κάθε δυο τρεις μέρες ο Δήμος τα βάζει φωτιά. Αν δεν μπορεί κανείς να δει τον καπνό, δεν μπορεί να μην έχει αισθανθεί το τσούξιμο των ματιών του ή τη μυρωδιά των

καμένων πλαστικών.

Η συνήθης αντίδραση του κατοίκου του χωριού είναι αυτό που λέμε «**Τα παράπονα στο Δήμαρχο.**» Έτσι όλοι μας ρίχνουμε το βάρος στο Δήμαρχο. Ο Δήμαρχος με τη σειρά του μεταφέρει το βάρος στο Νομάρχη ο οποίος το φορτώνει στον Περιφερειάρχη και ιστορία συνεχίζεται. Όλοι μας κνηγούμε τον Αποδιοπομπαίο Τράγο. Όλοι μας λέμε «**εγώ δεν φταίω, φταίνει ΑΥΤΟΙ!**» Η τραγική αλήθεια όμως είναι ότι το φταίξιμο είναι δικό μας. Ο καθένας μας είναι υπεύθυνος τόσο για τη ποσότητα των σκουπιδιών όσο και για το που παν τα σκουπίδια. Είναι επίσης φανερό ότι «**η βαλίτσα δεν πάει παραπέρα.**» Ο αχόρταγος άνθρωπος είναι πολύ πιθανό να σκεπαστεί στα ίδια του τα σκουπίδια. Κι όμως υπάρχουν λύσεις: «**αυτός που δημιουργεί τα σκουπίδια έχει την ευθύνη να τα διαχειριστεί**», ατομική υπευθυνότητα και ατομική διαχείριση. Το άτομο πρέπει να δείχνει λογική στον τρόπο ζωής και κατανάλωσης φυσικών πηγών. Η φύση δεν είναι μια ατέλειωτη πηγή πόρων ούτε είναι μια αστέρευτη χαράδρα μέσα στην οποία ο άνθρωπος μπορεί επ' άπειρον να πετάει ό,τι δεν χρειάζεται. Η φύση έχει ΟΡΙΑ. Η άγνοια και η υπέρβαση αυτών των ορίων έχουν μη αναστρέψιμα αποτελέσματα με θανατηφόρες επιπτώσεις στην ζωή του ανθρώπου και όλης της φύσης. Εξόδεψε, Χρησιμοποίησε, Τρώγε, Πέταξε... ΛΙΓΟΤΕΡΟ! ■

Από τους φορολογικούς καταλόγους (κατάστιχα) του τελευταίου τετάρτου του 15^{ου} αιώνα μ.Χ. έως το τρίτο τέταρτο του 16^{ου} παρακολουθούμε την παράλληλη οικονομική πορεία των δύο οικισμών και εμμέσως τα πληθυσμιακά μεγέθη τους:

ΚΟΜΙΤΙΣΣΑ

έτος	ΧΝ	ΧΑ	ΧΧ
1478	14		8
1519	18	3	1
1527	20	6	4
1568	21	2	17

ΑΛΑΔΙΑΒΑ

έτος	ΧΝ	ΧΑ	ΧΧ
1478	8		1
1519	20	3	1
1527	29	2	3
1568	30	17	

ΧΝ: Χριστιανικά νοικοκυριά, ΧΑ: άγαμοι Χριστιανοί, ΧΧ: Χριστιανές χήρες!

Από το 1568 και μετέπειτα η Κομίτισσα δεν ξαναεμφανίζεται. Τα ως τότε δικά της κτηματικά όρια αναφέρονται πια ως όρια του χωριού της Αλαδιάβας, που αποτελεί και τον διάδοχο οικισμό της. Υπάρχει μάλιστα αναφορά από τον 15^ο αιώνα, όπου η Αλαδιάβα αναφέρεται και ως νέα Κομίτισσα. Σε έγγραφο επίσης της μονής Χιλανδαρίου βρίσκουμε το 1569 να αναφέρεται ο οικισμός και ως «Παλαιοκομίτισσα», και το 1590 αναφέρεται ο «παλιάς Κομίτισσας πύργος»⁴.

Η Αλαδιάβα από τον 16^ο αιώνα ανήκε στο χάσι της Ιερισσού. Ως οικισμός, στη θέση που προαναφέραμε, γίνεται γνωστός από μια σειρά αθωνικών εγγράφων σχετικών με τα όρια των μετοχιών της μονής Ιβήρων, Χιλανδαρίου και Βατοπεδίου καθώς και από αγοραπωλησίες κτημάτων μεταξύ των μονών και των κατοίκων. Υπάρχει στο αρχείο της μονής Χιλανδαρίου έγγραφο με το οποίο οι κάτοικοι της πούλησαν, τον Μάρτιο του 1623, τόπο, κοντά στη περιοχή της αρχαίας μονής του Σκορπίου. Αλλά αντικείμενο ενδιαφέροντος για τους ερευνητές, για μια εργασία ονοματολογίας, παρουσιάζουν και τα ονόματα των Λαδιαβιτών που υπογράφουν το συμβόλαιο: Γεώργιος Κυριαζής, Γεώργιος Δούκας, Αθανάσης Γαλιανού, Δημήτρης Σοφιανού, Κώστας Θασίτης, Συρόπουλος Κυριαζής Άγγελος Μακρής, Σπαντωνή Μετάξω, Κανάκης Γεωργίου, Μόσχος Δούκας, Χριστοδούλη Σιμώνη, Φώτος Παπάς, Σιμώνης Ήροος, Στέριος Ρέπας κ.λπ.

Όπως προκύπτει από πολλές μαρτυρίες οι κάτοικοι της ασχολούνταν με την γεωργία, την κτηνοτροφία και κυρίως την αλιεία. Το 1594 βρίσκουμε πως δημιουργήθηκε πρόβλημα ανάμεσα στους μοναχούς της μονής Χιλανδαρίου και τα αδελφία Κόμη (Komija) από την Αλαδιάβα, τον Δούκα, τον Συμεών, τον Λάζαρο, τον Κώστα και τον Αθανάσιο. Φαίνεται ότι είχαν ενοικιάσει ψαρότοπο Χιλανδαρινό στην Κομίτσα με την υποχρέωση να δίνουν 100 οκάδες το χρόνο ψάρια στη μονή. Τα αδελφία για κάποιο λόγο καθυστέρησαν να ανταποκριθούν στην υποχρέωσή τους και το Ιεροδικείο στα Σιδηροκάυσια τους υποχρέωσε να σεβαστούν τα συμφωνημένα.

Η παρουσία της Αλαδιάβα στην περιοχή αυτή διακόπτεται απότομα γύρω στο 1700 από πειρατική επιδρομή του γνωστού για τη δράση του στη περιοχή Παρθένιου Τζεπέλη, «τούτο το χωριόν (την Αλαδιάβα) ο ήρωσ⁵ εκείνος Παρθένιος Τζεπέλης

περί το 1700 έτος ερήμωσε»⁶.

Σύμφωνα με λαϊκή παράδοση, που καταγράφηκε με τη διήγηση γέροντα της Ιερισσού το καλοκαίρι του 2001, «ένας από τους πειρατές επισκέφθηκε το χωριό ως έμπορος, τάχα, από τη Λέσβο και αφού έμεινε σ' αυτό μια μέρα, μάζεψε όσες πληροφορίες χρειαζόταν και ειδοποίησε τους δικούς του στο καράβι που βρίσκονταν ανοιχτά στο πέλαγος. Τις πρωινές ώρες της άλλης μέρας οι πειρατές κύκλωσαν το χωριό και το κούρσεψαν...».

Μετά το περιστατικό αυτό οι Λαδιαβίτες παίρνουν την απόφαση να μετοικήσουν στο πλησιέστερο χωριό, την Ιερισσό, που ήταν και το ασφαλέστερο. Έτσι η Αλαδιάβα στην τελευταία ιστορική φάση της και μέχρι το σεισμό του '32, ήταν ενταγμένη στον πολεοδομικό ιστό της Ιερισσού, αποτελώντας βασική συνοικία στα ΒΑ του πυρήνα της. Εκτεινόταν στη ΒΔ πλευρά του κάστρου της.

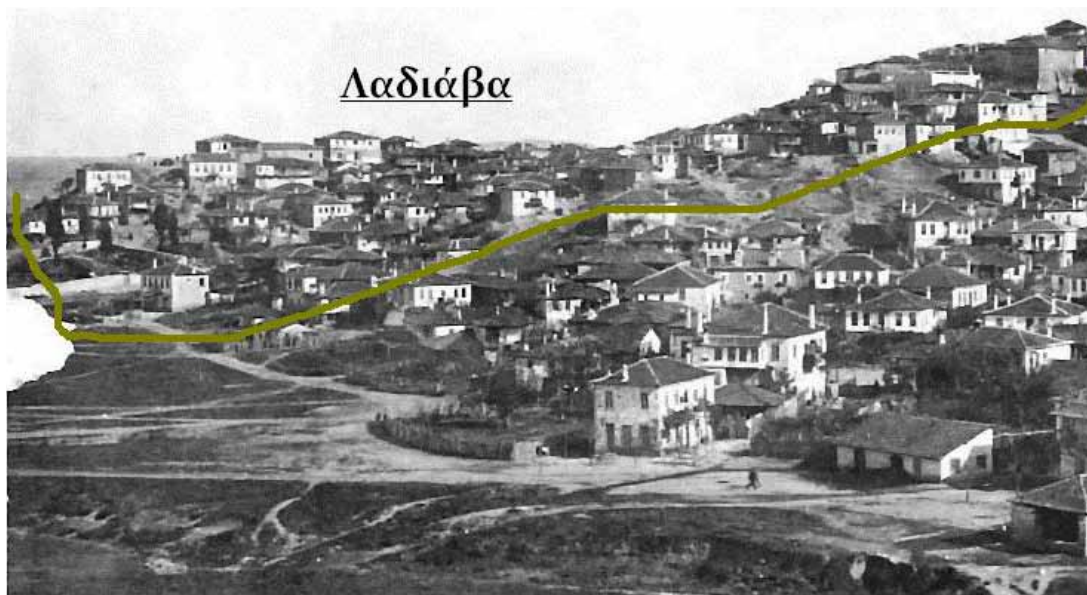
Βλέποντας φωτογραφίες της συνοικίας της Λαδιάβας στο σεισμό του 1932 και πριν από αυτόν ο αγαπητός φίλος, αρχιτέκτονας Ιωάννης Αικατερινάρης σημειώνει: «Τα σπίτια της παλαιάς Ιερισσού και ιδιαίτερα της Αλαδιάβας ήταν τελείως διαφορετικά, ως προς την τυπολογία και την μορφολογία τους, απ' ό,τι τα αγροτικά σπίτια της υπόλοιπης Χαλκιδικής (πλην ενδεχομένως της Γαλάτιστας). Αυτό οφείλονταν κυρίως στο γεγονός ότι οι Λαδιαβίτες δεν είχαν τις γεωργοκτηνοτροφικές ενασχολήσεις των περισσότερων από τους άλλους κατοίκους της Χαλκιδικής, που διέθεταν ως επί το πλείστον δική τους γη. Έτσι έλειπαν από τα δώροφα συνήθως σπίτια τους τα χαγιάτια, οι ημιπαιθριοί δηλαδή χώροι του ορόφου, που πέρα από τη διευκόλυνση της λει-

και πόρτες μπαλκονιών, όταν υπήρχαν) βρίσκονταν επί της πλευράς που εξασφάλιζε είτε το σωστό προσανατολισμό, είτε την καλή θέα. Πέρα όμως από αυτά υπήρχαν διαφορές και ως προς τις κατασκευαστικές λεπτομέρειες, που ως ένα βαθμό οφείλονταν στο γεγονός ότι λόγω της απόστασης χρησιμοποιούσαν -οι ντόπιοι κυρίως μάστορες- δομήσιμα υλικά από τη γύρω περιοχή (κοκκινόχωμα, ξύλα καστανιάς και δρυός κ.λπ.)».

Πολλές σημερινές οικογένειες της Ιερισσού έλκουν την καταγωγή τους απ' αυτή τη συνοικία. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται οι παρακάτω: Λαγόντζου, Λυμπίδα και Κασκέτη (προέρχονται από την ίδια οικογένεια), Ψέμμα, Πλιάκου, Μπίκα, Ξιτσούδα, Παπαδήμου, Καραδήμου, Μπότα, Γιώργου, Τζιμώκα, Καραμσαλή, Τζούμνια, Δάνη, Γατά, Καλαϊτζή, Κατσαντώνη, Μαυρουδή, Πασχαλίδη, Μαλιάκα, Τούμπελη, κ.α. Λέγεται ότι ένας στους τέσσερις Ιερισσιώτες ήταν Λαδιαβίτης⁷.

Η ενσωμάτωση, όμως, των νέων κατοίκων της Ιερισσού δεν ήταν και τόσο εύκολη υπόθεση, όπως άλλωστε συνέβη και σε πολλές άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Παροιμιώδεις έμειναν οι αντιδικίες των Λαδιαβιτών με τους παλαιότερους κατοίκους της κωμόπολης. Έφθασαν ακόμη και στο σημείο να μη γίνονται γάμοι μεταξύ τους. Οι κάτοικοι δηλαδή του ενιαίου πλέον οικισμού έγιναν κυριολεκτικά από δύο χωριά χωριάτες!

Οι αλληλοκατηγορίες ανάμεσα στους «νεοφερμένους» Λαδιαβίτες και τους «γηγενείς» Ιερισσιώτες έφθασαν σε μυθοπλασίες που διέσωσε η παράδοση των «Παυλοκαταραμένων»⁸. Κατ' αυτή όταν ο απόστολος Παύλος πέρασε από την

Νοτιοδυτική άποψη του συνοικισμού της Λαδιάβας. Φωτογραφία της Ιερισσού πριν το σεισμό του 1932. Οριοθετημένη με τη λαχανή γραμμή ξεχωρίζει η συνοικία της Λαδιάβας. Μπροστά μας το ρυάκι του Σουλίου, κάτω δεξιά βλέπουμε το πηγάδι του Τιμνού και στη κορυφή φαίνεται το βυζαντινό κάστρο. Αριστερά ανάμεσα στα κυπαρίσσια, σε περίβολο, ξεχωρίζει η εκκλησία του Αγ. Δημητρίου.

τουργικότητας των σπιτιών ήταν χρήσιμοι και για την εξεργασία των προϊόντων που παρήγαγαν (ξέραναν τα καπνά, ξεφλούδιζαν τα φασόλια, εξεργάζονταν τα μαλλιά κ.λπ.). Έλειπαν επίσης οι αντίστοιχοι ημιπαιθριοί χώροι στο ισόγειο που χρησιμοποιούνταν για τον σταυλισμό των οικόσιτων ζώων και άλλες ανάλογες βοηθητικές χρήσεις.»

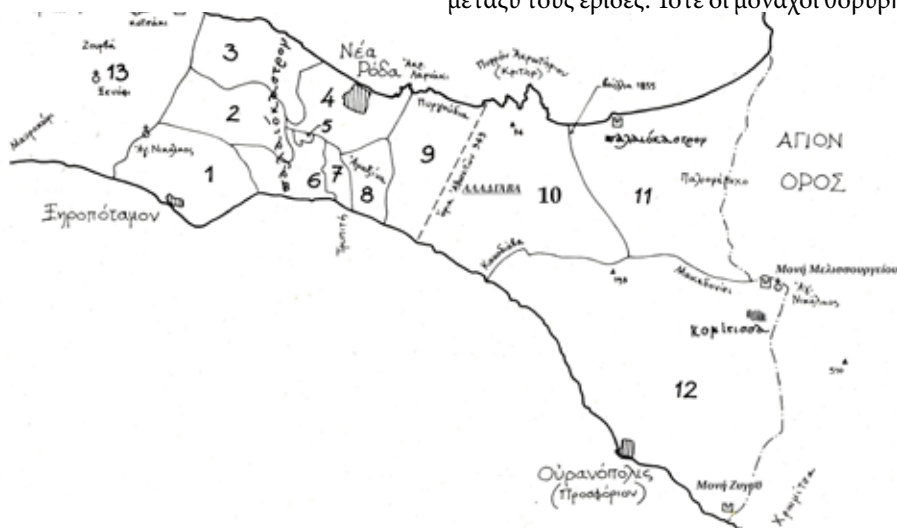
«Έτσι τα σπίτια της Αλαδιάβας -με περιορισμένους αύλειους χώρους- θα μπορούσε να πει κανείς ότι ήταν κυβόσχημα με στέγη ή αντιστοιχώς με κάτοψη ορθογωνική (πλατυμέτωπα), των οποίων σχεδόν πάντα η μεγάλη όψη βρίσκονταν επί των ισοϋψών καμπυλών του κεκλιμένου εδάφους του οικισμού τους. Τα ανοίγματα (παράθυρα

αρχαία Άκανθο για να διδάξει το ευαγγέλιο, τον κινήγησαν οι ειδωλολάτρες Λαδιαβίτες για να τον σκοτώσουν. Τι να κάνει ο άγιος, άρχισε να τρέχει και κρύφτηκε πίσω από μια αγελάδα. Όμως οι Λαδιαβίτες τον πήρανε χαμπάρι και για να σωθεί έκανε τον σταυρό του, έδωσε μια με το μαστούνη του στο βράχο που ήταν μπροστά του και άνοιξε μια μεγάλη σπηλιά. Μπήκε ο άγιος μέσα και ένα υπόγειο ποτάμι τον πήγε στη χερσόνησο της Κασσάνδρας, όπου συνέχισε μετά το δρόμο του για τη Θεσσαλονίκη. Στην περιοχή της Κασσάνδρας, στη σημερινή Ν. Φώκια, υπάρχει αντίστοιχο σπήλαιο που και γι' αυτό αφηγούνταν οι ντόπιοι σχεδόν την ίδια ιστορία.

Όμως σύμφωνα με το μύθο η αγελάδα δε τη »

» γλύτωσε! Από τον εκνευρισμό τους οι Λαδιαβίτες τη σκότωσαν και την έφαγαν. Γι' αυτό και ο άγιος τους καταράστηκε να μη μπορούν να φάνε αγελαδινό κρέας. Και ο μύθος συνεχίστηκε να ζει μέχρι και τις μέρες μας, καθώς σύμφωνα με «**μαρτυρίες**» υπάρχουν ακόμη Λαδιαβίτες που έχουν στομαχικές διαταραχές ...όταν τρώνε αγελαδινό κρέας!

Τά μεταξύ Ίερισσού και Άγ. Όρους μετόχια κατά τὸ 1933: 1. Σηροπόταμον, 2. Ζοργράφου, 3. Κουτλουμουσιού, 4. Βατοπεδίου, 5. Χελανδαρίου, 6. Λαύρας, 7. Χελανδαρίου, 8. Αγίου Παύλου, 9 και 10. Ίβηρος, 11. Χελανδαρίου, 12. Βατοπεδίου, 13. Ξενοφώντος.

Φυσικά αυτή η ιστορία είναι προϊόν της αντίθεσης των δύο πληθυσμιακών ομάδων. Πιθανόν να ήταν παλιότερη από την μετοίκηση των Λαδιαβιτών στην Ιερισσό και να τη προσάρμοσαν εξαιτίας της «**αιώνιας**» φιλονικίας μεταξύ των κατοίκων με διαφορετική προέλευση.

Ουσιαστικά, λοιπόν, οι κάτοικοι της Ιερισσού αποτέλεσαν ένα ομοιογενή πληθυσμό μόλις μετά τον σεισμό του 1932!

Οι Λαδιαβίτες ασχολούνταν κυρίως με την αλιεία και θεωρούταν έμπειροι ναύτες. Ίσως γι' αυτό το λόγο άφηναν τα κτήματά τους ακαλλιέργητα στο παλιό τους χωριό. Όπως φαίνεται περιήλθαν στη συνέχεια στην κοινότητα της Ιερισσού ως βοσκότοποι. Είναι οι γνωστοί γενικότερα στη Χαλκιδική ως κισλάδες (χειμερινοί και θερινοί).

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα η μονή των Ιβήρων προέβαλε αξιώσεις στην περιοχή του ερημωμένου χωριού και, αμφισβητώντας την ύπαρξη του ειρηνικού οικισμού, ενέταξε αυθαίρετα τα κτήματά του στο γειτονικό μετόχι της Πυργουδία. Οι Ιερισσιώτες αντέδρασαν και ξεκίνησε ένας πόλεμος ή «**επανάσταση**» όπως την έλεγαν οι μοναχοί. Τα «**γιγιοστραβήγματα**», τα «**μαλλιοστραβήγματα**» και το ξύλο ήταν συχνά ανάμεσα σ' αυτούς και τους χωρικούς.

Πολλές φορές, μάλιστα, έφερναν οι μοναχοί, με δικά τους έξοδα, Τούρκους αστυνομικούς για να τους υπερασπίσουν από τους ντόπιους λαϊκούς. Σ' ένα επεισόδιο Τουρκοαλβανοί (Γκέκηδες)

αστυνομικοί σκότωσαν το γέρο Πάννη Πάχο.

Μετά το τραγικό αυτό γεγονός οι Τούρκοι διοικητικοί υπάλληλοι απείλησαν ότι θα εξετάσουν, με ειδική επιτροπή, τα δίκαια του μοναστηριού και θα φέρουν μουσουλμάνους από τη Βοσνία για να εποικίσουν τα διεκδικούμενα εδάφη του μετοχίου, ώστε μ' αυτό τον τρόπο να μπει φραγμός στις μεταξύ τους έριδες. Τότε οι μοναχοί θορυβήθηκαν

και ζήτησαν συμβιβασμό που οι Ιερισσιώτες δε τον δέχθηκαν. Την περίοδο αυτή την Ιερισσό την εκπροσωπούσαν οι: Ιωάννης Μαρίνος, Νικόλαος Πάππας και ο Ιωάννης Γ. Τριτλίνης. Μεσολαβητής ανάμεσα στις δύο πλευρές ήταν ο Παπά-Ιωάννης Παλιούρας.

Το πρόβλημα της Αλαδιάβας το κληρονόμησε και η νέα Ελληνική διοίκηση, από το Νοέμβριο ακόμη του 1912. Οι διενέξεις συνεχίστηκαν ως τη Μικρασιατική καταστροφή. Τότε η άμεση ανάγκη στέγασης και αποκατάστασης των προσφύγων ανάγκασε την Ελληνική κυβέρνηση να προχωρήσει σε γρήγορες και συνοπτικές διαδικασίες για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Σε εφαρμογή του Ν.Δ. της 8.4.1924 συντάχθηκε και τυπώθηκε στις 18. 4 του 1924 το υπ' αριθμό 81016 «**Μισθωτήριο των εν Χαλκιδική αγιορείτικων μετοχιών**» όπου οι μονές εκμισθώνουν τα μετόχια τους για μια δεκαετία προς εγκατάσταση σε αυτά προσφύγων και προς ίδρυση συνοικισμών. Η ενοικίαση αυτή, που κατέληξε ουσιαστικά σε απαλλοτρίωση, είχε ισχύ έως τις 30-9-1934.

Τα δίκαια των Ιερισσιωτών στα κτήματα της Αλαδιάβας δεν αναγνωρίστηκαν. Συμπεριλήφθηκαν κι αυτά στην ενοικίαση και θεωρήθηκαν ότι ανήκαν στο Ιβηρίτικο μετόχι, τα Πυργουδία, που με τη νέα προσθήκη απέκτησε έκταση 9.000 στρεμμάτων. Το μετόχι αυτό, ωστόσο, απαλλοτρώθηκε οριστικά με την απόφαση 35/1932. Με την ίδια απόφαση απορρίφθηκαν οριστικά οι ενστάσεις των

κατοίκων της Ιερισσού που αφορούσαν τα κτήματά τους στην Αλαδιάβα. Ενδεικτικά από το 1926 ως το 1930 οι μοναχοί κέρδισαν από τα μισθώματα του ενιαίου πια μετοχίου Πυργουδία- Λαδιάβας 93.0619 δρχ. Ποσό μεγάλο για τα δεδομένα της εποχής.

Οι Λαδιαβίτες έτσι έμειναν ακτήμονες αφού τα κτήματά τους διατέθηκαν στους πρόσφυγες των Ν. Ρόδων. Η αδικία αποκαταστάθηκε εν μέρει το 1936 με την παραχώρηση στους Ιερισσιώτες ακτήμονες, 200 στρεμμάτων σε άγρονη τοποθεσία της Αλαδιάβας. Την παραχώρηση την έκανε ο τότε γενικός διοικητής της Μακεδονίας κ. Ν. Τσίπουρας. Την ίδια εποχή παραχωρήθηκαν και στην Κομίτσα κτήματα σε ακτήμονες Ιερισσιώτες.

Μ' αυτόν τον τρόπο έληξαν οι αιώνιες διαμάχες των Ιερισσιωτών με τους γείτονες τους Αγιορείτες. Άρχισαν για κτηματικές διαφορές το 883 μ.χ και τελείωσαν το 1936!!! (ή μήπως συνεχίζονται ακόμη με την υπόθεση του Βατοπεδίου;)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Την εντόπισε ο αρχαιολόγος Ιωακείμ Παπαγγελοσ.
- 2 Dolger, Prakt. A, 270.
- 3 Les Observations des plusieurs singularitez et choses mémorables trouvées en Grèce, Asie, Judée, Egypte, Arabie et autre pays estranges, Paris 1553.
- 4 A. Fotic, Sveta Gora i Hilandar u Osmanskom carstvu XV-XVII vek, σελ. 278).
- 5 Την εποχή που εξετάζουμε η λέξη 'ήρωσ' είχε την αρνητική σημασία του ένοπλου ληστή.
- 6 Ι. Παπαγγελοσ, ειδήσεις για τα Ιβηρίτικα μετόχια της Ιερισσού, Βυζαντινά τομ. 132 σελ. 1609, πρβλ ίδιου στο βιβλίο "Χαλκιδική" της Ι.Κ. Ορμούλιας 2002, σ. 160 και Uspenski, III, σ. 315.
- 7 Ιωάννου Α. Αποστολίδου, Οι Παυλοκαταραμένοι της Ιερισσού, Χρονικά της Χαλκιδικής, τεύχος 2, Θεσσαλονίκη 1961.
- 8 Ιωάννου Α. Αποστολίδου, Άκανθος, Ερισσός-Ιερισσός και Αγιορείτες .

Επικουρική βιβλιογραφία:

- Το Άγιον Όρος κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, Δ. Μουζάκη, Αθήνα 2008.
- Χωρικοί και Μοναχοί στην Οθωμανική Χαλκιδική, τόμος πρώτος, Ηλίας Α. Κολοβός, Θεσσαλονίκη 2000.
- Χαλκιδική, η εξέλιξη του οικιστικού δικτύου κατά την περίοδο 1912-1960, Μαρίας Λιλιμπάκη Σπυροπούλου, Πολύγυρος 2004.
- Ο Αθωνικός μοναχισμός, Διονυσία Παπαχρυσάνθου, Μ. Ι. Ε. Τ. Αθήνα 1992.
- Κατεπανίκια της Μακεδονίας, Γεωργίου Θεοχαρίδη, Ε.Μ.Σ. Θεσσαλονίκη 1954.
- Χαλκιδική, Ι. Κ. Ευαγγελισμοσ της Θεοτόκου, Ορμούλια 2002, Ι. Α. Παπαγγελοσ: Ο Παρθένιος Τζέπελης.
- Βυζαντινά, τόμος 132 Θεσσαλονίκη 1985, Ι. Α. Παπαγγελοσ: Ειδήσεις για τα Ιβηρίτικα μετόχια της Ιερισσού.
- Το Άγιον Όρος (Άθως) διά μέσου των αιώνων, Ιωάννου Π. Μαμαλάκη, Ε.Μ.Σ. Θεσσαλονίκη 1971.
- Sveta Gora i Hilandar u Osmanskom carstvu XV- XVII vek, Aleksandar Fotic, Beograd 2000. ■

Ο οικισμός της Αλαδιάβας, γνωστός και με τους τύπους «Ελαδιάβα», «Ελαδιάβα» και σύμφωνα με την ντοπιολαλιά «Λαδιάβα», ως χωριό και αργότερα ως συνοικία της Ιερισσού, έβησε από τους χάρτες μόνο από το σεισμό του 1932.

Με αυτόν καταστράφηκε το δομημένο περιβάλλον της Ιερισσού και έπαυσαν να υπάρχουν οι αδιάφυστες μαρτυρίες που πάντα μας δίνει. Ωστόσο παρά τις επιπτώσεις που είχαν κυριότερα στην Αλαδιάβα άλλα καταστροφικά γεγονότα, όταν ακόμη βρίσκονταν σε άλλη θέση, την ύπαρξή της, τον πολιτισμό και το «πνεύμα του τόπου» διέσωσαν, εκτός από κάποιες καταχωνιασμένες γραπτές μαρτυρίες ιστοριογράφων και παλαιών περιηγητών η λαϊκή παράδοση. «Περνούσε» στους επίγονους των διάδοχων οικισμών μέσα από τα τραγούδια, τα παραμύθια, τα ρήθη και έθιμα και ό, τι χαρακτηρίζει πολιτισμικά τον γενέθλιο τόπο.

Ευτυχώς που οι πολιτισμικές, άλλωστε, αξίες μένουν αλώβητες στο χρόνο.

ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

19 ΜΑΪΟΥ 1919

Κείμενο : ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΕΣΚΕΣΙΑΔΗΣ

Στις 19 Μαΐου του 1919 ο Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάζεται στη Σαμψούντα. Ξεκινά η δεύτερη φάση της Γενοκτονίας, με αρχηγό τον αιμοβόρο Τοπάλ Οσμάν.

Οι τρόποι, οι μέθοδοι και τα μέσα που χρησιμοποιούσαν οι τουρκικές κυβερνήσεις, για να εξοντώσουν τον ποντιακό ελληνισμό είναι απίστευτα. Επιστράτευση και εξόντωση των νέων. Τάγματα εργασίας-τάγματα θανάτου. Εξορίες, φυλακίσεις, σφαγές, κρεμάλες, πορείες θανάτου, εκτελέσεις εν ψυχρώ, πυρπολήσεις, λεηλασίες, απελάσεις, βιασμοί, πείνα, ψείρα, κρύο, αρρώστιες, εξισλαμισμοί, παιδομάζωμα, γενιτσαρισμός.

Όλα αυτά που υπέστη ο ποντιακός ελληνισμός δεν ήταν αποτέλεσμα εξάρσεων του εθνικού ή του θρησκευτικού φανατισμού ανεξέλεγκτων τουρκικών μαζών, αλλά μια συστηματικά προετοιμασμένη και προσχεδιασμένη ποντιακή Γενοκτονία από τις νεοτουρκικές και κεμαλικές αρχές.

Την περίοδο 1916-1923 τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες (353.000) Έλληνες του Πόντου

εξοντώθηκαν δια μέσου μιας πολιτικής διώξεων εκτοπίσεων και σφαγών.

Αυτό που χαρακτηρίζει και διαφοροποιεί τους διωγμούς στον Πόντο, από τις διώξεις του υπολοιπού μικρασιατικού ελληνισμού, είναι η οργανωμένη αντίσταση των ποντίων, με ένοπλα σώματα ανταρτών (1914-1922) και οι προσπάθειες δημιουργίας ανεξάρτητου ελληνικού κράτους στην περιοχή, που όμως δεν ευοδώθηκαν.

Άλλη ιδιαιτερότητα της γης του Πόντου είναι η παρουσία πληθυσμών που έχουν διατηρήσει, έως σήμερα, είτε τη γλώσσα είτε τη χριστιανική πίστη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το κρυπτοχριστιανικό ζήτημα, που παραμένει επίκαιρο και ζωντανό.

Παρόλα αυτά, ο ποντιακός ελληνισμός συνεχίζει τη λαμπρή του πορεία, ενωμένος άρρηκτα με τους όπου γης Έλληνες. Η ιστορία τους αποτελεί

πολύτιμη παρακαταθήκη ολόκληρου του ελληνισμού και ο πολιτισμός και οι παραδόσεις τους κληρονομιά όλων των Ελλήνων.

Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να ενταθεί η προσπάθεια της Ελλάδας για τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας και την ενημέρωση της διεθνούς κοινότητας και του πολιτισμένου κόσμου, για τη συμπεριφορά της Τουρκίας απέναντι στους λαούς που έζησαν στη σημερινή γεωγραφική της επικράτεια.

Θεωρούμε ότι το δικαίωμά μας στη μνήμη και η αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, είναι καθήκον και ιερή μας υποχρέωση απέναντι στους χιλιάδες νεκρούς αδελφούς μας.

Ας νικήσουμε τη λήθη για να κερδίσουμε το μέλλον! ■

AKKRATHOS BEACH HOTEL
Mediterranean Resort

ΑΓΙΟΠΕΡΙΤΙΚΕΣ
ΓΡΑΜΜΕΣ Ν.Ε.

Μέλος της ATHOS G.R. HOLDINGS LTD

Παραμύθι «ο Γκιώνης»

Κείμενο : ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥΠΗ

Στα πολύ παλιά τα χρόνια υπήρχε ένα χωριουδάκι δίπλα στο δάσος. Τα λίγα σπίτια του ήταν μικρά αλλά περιποιημένα και καθαρά χωρίς περιττές πολυτέλειες. Δεν υπήρχαν φράχτες για να τα χωρίζουν ούτε βρίσκονταν πολύ κοντά το ένα στο άλλο. Οι δρόμοι του χωριού ήταν με χώμα. Κι εκεί στην άκρη του το μικρό ρυάκι με το κρυστάλλινο νερό από όπου ξεδιψούσαν άνθρωποι και ζώα.

Η μικρή κοινωνία του χωριού εξασφάλιζε μόνη της τα απαραίτητα για τη ζωή. Άλλα προϊόντα τα παρήγαγαν μόνοι τους και άλλα τα αντάλλασαν μεταξύ τους. Στο χώρο που υπήρχε γύρω από κάθε σπίτι οι κάτοικοι καλλιεργούσαν τα απαραίτητα ώστε να εξασφαλίσουν το φαγητό τους αλλά και την τροφή των ζωντανών τους. Λίγα λαχανικά, σιτάρι, καλαμπόκι κριθάρι κι άλλα δημητριακά. Είχαν διάφορα οπωροφόρα δέντρα όπως δαμασκηνιές, συκιές, καϊσιές και καλλιεργούσαν αμπέλια. Είχαν και ζώα, κότες, κατσίκες, πρόβατα, γουρούνια, βόδια, γαϊδούρια, άλογα.

Οι άνθρωποι δούλευαν σκληρά. Παρήγαγαν μόνο ό,τι τους ήταν αναγκαίο. Τίποτε δεν πήγαινε χαμένο. Αλλά και οι απαιτήσεις τους λιγοστές. Παρ' όλα αυτά ζούσαν ευτυχημένοι. Ήταν αγαπημένοι και βοηθούσαν ο ένας τον άλλο. Οι μεγάλοι στον αγώνα της καθημερινότητας. Και τα παιδιά; Κι αυτά βοηθούσαν όσο μπορούσαν. Τάιζαν τις κότες, μάζευαν τα αυγά, έβγαζαν τα κατσίκια για βοσκή. Αλλά στον ελεύθερο χρόνο τους έπαιζαν. Τι ατέλειωτο παιχνίδι! Τι ελευθερία! Τι απόλαυση και εναρμόνιση με τη φύση! Φωνές, γέλια τρέξιμο! Όλα μαζί! Αγόρια, κορίτσια. Τα αντικείμενα του παιχνιδιού τους; Μπάλες από κουρέλια σφιχτοτυλιγμένα,

πέτρες, ξύλα και καλάμια. Όλα από τη φύση. Κι ο χώρος; Παντού! Όλο το χωριό! Βλέπετε τότε τα παιδιά έπαιζαν άφοβα και στους δρόμους. Δεν υπήρχαν αυτοκίνητα που να κυκλοφορούν. Αλλά έπαιζαν και στα δέντρα στην αρχή του δάσους. Εκεί ήταν ο παράδεισος του κρυφτού. Και τι σκαρφάλωμα, σαν αγριοκάτσικα. Αλλά και οι άνθρωποι του μόχθου, αγνοί και γνωστοί μεταξύ τους. Έτσι έπαιζαν μέχρι να βραδιάσει και η οικογένεια να μαζευτεί στο σπίτι.

Εκεί λοιπόν ζούσε και μια οικογένεια με δυο μικρά παιδιά. Δυο αγόρια. Το ένα γύρω στα δέκα και το άλλο, ο Αντώνης, μερικά χρόνια μικρότερο. Ήταν όμορφα παιδιά υπάκουα και τα δυο, φρόντιζαν να μην στενοχωρούν τους γονείς τους. Ο Αντώνης όμως σαν μικρότερος αλλά ίσως γιατί είχε και το όνομα του πατέρα της, ήταν το χαϊδεμένο της μητέρας. Οι γονείς στο μόχθο. Ο πατέρας βρίσκονταν τη μέρα στο χωράφι και στα ζώα. Η μητέρα τότε ήταν στο σπίτι και ετοίμαζε το φαγητό της οικογένειας και ασχολούνταν με την καθαριότητα ή τον αργαλειό και τότε ήταν στο χωράφι και βοηθούσε τον πατέρα. Και το βράδυ, όταν ο πατέρας ξεκουραζόταν εκείνη έραβε ή έπλεκε.

Και τα παιδιά; Είπαμε ήταν καλά παιδιά. Βοηθούσαν τους γονείς τους. Ιδιαίτερα ο μεγάλος γιός. Τους βοηθούσε και τους δυο. Και με τον πατέρα του πήγαινε αλλά και στην μητέρα του ποτέ δεν έφερνε αντίρρηση. Και είχε και την φροντίδα του μικρού. «**Πρόσεχε τον Αντώνη μας!**» του έλεγε η μητέρα του κάθε φορά που έφευγαν για παιχνίδι. Να μη χτυπήσει να μη χαθεί προς το δάσος. Κι έπαιζαν αγαπημένα, τότε μόνα τους και τότε με τα άλλα παιδιά του χωριού.

Έτσι κι εκείνο το απόγευμα. Μετά το μεσημεριανό τα παιδιά ήταν ελεύθερα. Άκουσαν τις φωνές των φίλων τους που ξεχύνονταν για παιχνίδι και με

λαχτάρα κοίταξαν την μητέρα τους γεμάτα προσμονή για την χαρά του παιχνιδιού.

- «**Άντε πάτε, στο καλό και να προσέχεις τον Αντώνη**», τους κατευόδωσε η μητέρα και τα παιδιά ξεχύθηκαν ξεφωνίζοντας να συναντήσουν τα άλλα.

Και πράγματι έπαιζαν διάφορα παιχνίδια με όλη την ορμή, τον ενθουσιασμό αλλά και την απερισκεψία που χαρακτηρίζει πολλές φορές τα παιδιά.

Εκεί πάνω στην τρέλα του παιχνιδιού, προς το σούρουπο, ο μεγάλος αδερφός απρόσεχτα πετάει μια πέτρα και χτυπάει τον Αντώνη στο κεφάλι. Σε καίριο σημείο το χτύπημα και το παιδάκι πέφτει νεκρό. Τα χάνει ο μεγάλος αδερφός τρομάζει από το αποτέλεσμα της πράξης του και φεύγει τρέχοντας. Πώς να γυρίσει στο σπίτι του; Ο φόβος και η ευθύνη του τον κάνουν να περιπλανιέται άσκοπα χωρίς να ξέρει τι να κάνει. Χιλιάδες σκέψεις στο μυαλό του. Και νυχτώνει. Παιδί κι αυτό και φοβάται το σκοτάδι. Έτσι αποφασίζει να γυρίσει στο σπίτι και να πει ψέματα. Φτάνει στο σπίτι μουνδιασμένος. Τον βλέπει η μητέρα του, τα μάτια της ψάχνουν πίσω του και ρωτάει:

- «**Που είναι ο Αντώνης;**»

- «**Ξεχάστηκα την ώρα που παίζαμε και τον έχασα**», προσπάθησε να δικαιολογηθεί ο μεγάλος αδερφός.

- «**Πουλί να γίνεις να πετάξεις και να μου φέρεις τον Αντώνη μου**», είπε με απόγνωση η μητέρα κι αμέσως το αγόρι μεταμορφώθηκε σε πουλί που πέταξε μακριά.

Από τότε τα βράδια φωνάζει «**γκιόν-γκιόν**» καλώντας τον αδερφό του να γυρίσει πίσω.

(Από διήγηση της γιαγιάς μου Αικατερίνης Γκατζιώνη. Παραμύθι με το ίδιο θέμα βρήκαμε στο αναγνωστικό του Χριστόδουλου Παλιούρα που ήταν μαθητής στο τέλος του 19^{ου} με αρχές του 20^{ου} αιώνα και σήμερα ανήκει στην κ. Άννα Λαγό-ντζου) ■

Μουσαίο
Εστιατόριο
Μουσαίο
Μουσαίο
Ιερισσός Χαλκιδικής
ΤΗΛ.: 6973 650178
6972 264630
ΤΗΛ.: 23770 22660

★★★★★
HOTEL THEOXENIA
the Art of Philoxenia

METROPOLITAN HOTEL
Feels like home

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΗΡΘΕ ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Κείμενο : ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΙΘΑΡΙΔΗΣ

«...Στον πόλεμο πάντοτε φταίνε οι γυναίκες των νικημένων.

Αυτές πληρώνουν τα πρώτα του γραμμάτια.

Είναι πανάρχαια κατάρα.

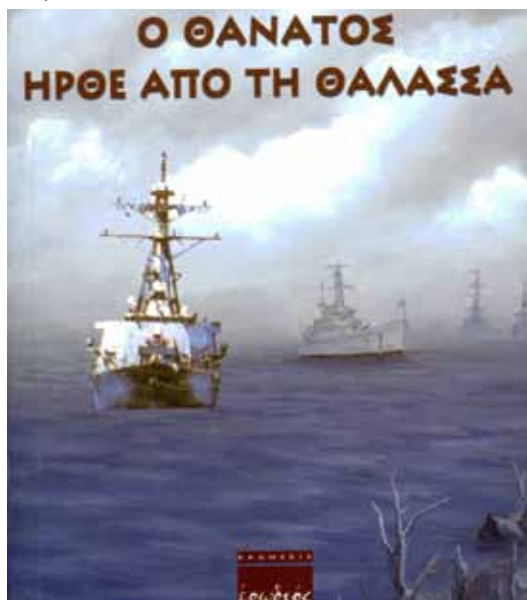
Πανάρχαια μοίρα.

Είναι παμπάλαιος αρχαϊκός προθεϊκός αφορεσμός. Η Μήτρα πληρώνει πάντα, την αρσενική ομορφιά που συλλαμβάνει στους άχραντους ιστούς της. Κι αφού τη συλλάβει, την μεταβιβάζει μετά στη ζωφόρο γαστέρα κι' ύστερα την αποθέτει στον γαλακτοτρόφο μαστό. Κι' όταν αυτή η ομορφιά γίνει άντρας, αυτός ο άντρας, σε κάθε πόλεμο μετατρέπεται σε άκαρδο τέρας, σε έναν εφιαλτικό δαίμονα που βάνασα ξερνάει και αποπατεί μέσα σ' αυτή τη Μήτρα από την οποία ξεπετάχτηκε κι ο ίδιος σαν ένα υπαρκτό και απτό θαύμα...»

(απόσπασμα από το βιβλίο)

Το μυθιστόρημα του Ιερισσιώτη συγγραφέα Ίωνα Τυρταίου (πραγματικό όνομα Ιωάννης Τερτυλίνης 1931-2010), διατρέχει τις δεκαετίες από την άφιξη του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη (Μάιος 1919) μέχρι και τα πρώτα χρόνια μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και την προσπάθεια ανόρθωσης της χώρας.

15 του Μάη 1919. Ο ελληνικός στρατός αποβιβάζεται στη Σμύρνη. Το ακατόρθωτο και απραγματοποίητο σχέδιο για την Ελλάδα «των δύο ηπειρών και των πέντε θαλασσών» τίθεται σε εφαρμογή. Κανείς δεν προβλέπει την καταστροφή που θα συμβεί τρία χρόνια μετά...

Ο μέγαρας φοβάται για τις ενδεχόμενες ακραίες αντιδράσεις εκατό και πλέον χιλιάδων Ελλήνων που υποδέχονται τον ελληνικό στρατό. Θα προχωρήσουν σε πράξεις εκδίκησης απέναντι στους μουσουλμάνους συμπολίτες τους; Ποια θα είναι και η αντίδραση της πολυπληθούς τουρκικής κοινότητας της Σμύρνης; Πώς θα αντιμετωπίσουν το γεγονός ότι ύστερα από πέντε περίπου αιώνες αδιάλειπτης τουρκικής κυριαρχίας θα πρέπει να κυβερνηθούν από χριστιανούς;

Ο ανθυπολοχαγός Φιλοκτήτης Χερέας, υπόδειγμα ήθους, προσπαθεί να αποδώσει δικαιοσύνη στις ακρότητες που διαπράττουν Έλληνες φαντάροι στις τουρκικές γειτονίες της Σμύρνης. Ο ύπατος αρμοστής Αριστείδης Στεργιάδης προσπαθεί να επιβάλλει την τάξη. Απευθυνόμενος στον ανθυπολοχαγό Χερέα, μιλά με απαισιοδοξία για το παρόν και το μέλλον της περιοχής.

«Η Σμύρνη, ανθυπολοχαγέ, είναι ένας αραμπάς

που τον σέρνουν τρεις τρελοί. Ο ελληνικός στρατός, οι πλούσιοι Σμυρνιοί και ο Χρυσόστομος με τους παπάδες του. Ο αραμπάς δε θα πάει μακριά. Θα τσακιστεί. Ο Βενιζέλος παλεύει άσκοπα για τη Μεγάλη Ελλάδα. Με έναν λαό που τρώει τις ίδιες τις σάρκες του, τα όνειρα δεν περπατούν.»

Τα γεγονότα της ελληνικής ιστορίας παρελαύνουν μπροστά στα μάτια μας. Γινόμαστε βουβοί μάρτυρες της μετατροπής του πρώιμου ενθουσιασμού του Μάη του 1919 με την άφιξη του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη, στην τραγωδία της κατάρρευσης του μετώπου του Αύγουστο του 1922. Μέσα σε τρία χρόνια η μοίρα του μικρασιατικού ελληνισμού αλλάζει ριζικά με τραγικό τρόπο.

Η Σμύρνη με τα θέληγρά της. Η Αγγελάρα, ξακουστή Σμυρνια τραγουδίστρια, ξέρι να συγκινεί με το τραγούδι της, Ρωμιούς, Τούρκους, Αρμένιδες.

Χριστούγεννα 1920. Στις εθνικές εκλογές-μέσα σε μια ηλεκτρισμένη προεκλογική εκστρατεία- κερδίζει το Λαϊκό κόμμα. Ο Βενιζέλος είναι ο μεγάλος χαμένος. Αλλαγές στο στράτευμα. Αναλαμβάνουν αντιβενιζελικοί αξιωματικοί. Οι αντίπαλοι του Βενιζέλου που είχαν προεκλογικό σύνθημα «οι στρατιώτες πίσω στα σπίτια τους» -και μ' αυτό το σύνθημα κέρδισαν τις εκλογές- αλλάζουν ρότα. Θα συνεχίσουν την αδιέξοδη πολιτική στη Μικρά Ασία. Ο Τυρταίος σχολιάζει: «οι Μοίρες ήδη είχαν πλέξει το φόρεμα της Σμύρνης. Μόνο που κανένας δεν ήξερε αν αυτό το φόρεμα ήταν νυφικό ή σάβανο». Παρακάτω ο συγγραφέας με πικρό τρόπο αναφέρει: «Ο ελληνικός στρατός τραβούσε τροπαιούχος στην απώλεια. Ήταν ένας στρατός που ακολουθούσε το ποτάμι του θριάμβου, που όμως το ποτάμι αυτό τον έφερε στο χείλος ενός τεράστιου καταρράχτη. Κι έπεσε στο χάος του». Ο Τυρταίος δε χαρίζεται σε κανέναν. «Ποιος φταίει; Η απάντηση είναι απλή. Ο Διχασμός... Οι Βενιζελικοί γύρευαν τον όλεθρο. Οι Βασιλικοί τον αφανισμό».

Ο ανθυπολοχαγός Χερέας ερωτεύεται την Ύδρα, μια κοπέλα που ασκεί το αρχαιότερο επάγγελμα του κόσμου. Η Ύδρα έχει μια μικρή κόρη, την Αταλάντη. Προσπαθούν να επιβιβαστούν σε μια βάρκα για να φύγουν προς τη σωτηρία. Οι ορδές του Κεμάλ καταφτάνουν από ώρα σε ώρα στη Σμύρνη. Σκηνές αλλοφροσύνης εκτυλίσσονται στην προκουμαία του λιμανιού. Η κόρη επιβιβάζεται, η μητέρα δεν καταφέρνει να επιβιβαστεί. Ο βίαιος αποχωρισμός του παιδιού από τη μάνα εκφράζεται με το γοερό και παρατεταμένο κλάμα της μάνας. Ίσως δε θα μπορούσε να ξαναδεί το παιδί της. Ο ανθυπολοχαγός Χερέας της συμπαραστέκεται με κάθε τρόπο. Η φυγή του Χερέα και της Ύδρας από τη μικρασιατική ακτή γίνεται με περιπετειώδη τρόπο και την ανέλπιστα βοήθεια του Τούρκου Μαχμούτ. Ένα παράδειγμα ανθρωπιάς σε στιγμές που τα ανθρώπινα πάθη, το μίσος και η εκδίκηση βρίσκονται σε έξαρση. Από το Τσεσμέ περνάνε στη Χίο κι από κει στον Πειραιά. Στα πρόσωπά τους καθρεφτίζεται το δράμα του μικρασιατικού ελληνισμού.

Η απελπισμένη μητέρα τριγυρνάει στα σοκάκια του Πειραιά ρωτώντας τους περαστικούς για τη χαμένη κόρη της. Κανένας δεν τη έχει δει. Αποφασίζει πως δεν μπορεί να ζήσει χωρίς την κόρη της. Το πέταγμά της στο κενό αποδεικνύεται μοιραίο. «Μπορεί ο θάνατος να μην είναι ο θρίαμβος του Τίποτα. Μπορεί πέρα απ' αυτόν να μην περαίνει ο Χρόνος. Μπορεί να υπάρχει μια άλλη διάσταση πέρα από το Χρόνο. Και μπορεί πέρα από το Τίποτα να υπάρχει μια άλλη ζωή. Αστρική. Συμπαντική. Υπερθεϊκή. Μπορεί να υπάρχει ένα είδος ασύλληπτης αθανασίας. Μπορεί...»

Η μικρή Αταλάντη μαζί με άλλους πρόσφυγες αποβιβάζονται στην Εύβοια. Η κατάστασή τους, σωματική

ΙΩΝ ΤΥΡΤΑΙΟΣ

και ψυχική, είναι οικτρή. Η ερώτηση με το τρικουπικό «Τις πταίει;» κυριαρχεί στις συζητήσεις. Φταίει ο Βενιζέλος ή οι αντίπαλοί του; Ποιοι πρόδωσαν τη Μικρά Ασία; Ανάμεσα σ' αυτά τα ερωτήματα υπάρχει και η νοσταλγική αναπόληση της Σμύρνης. «Η Σμύρνη δεν ξεχνιέται κόρη μου. Η Σμύρνη είναι αίμα. Και το αίμα του ο καθένας το κουβανεί στις φλέβες. Το ακούει.» Όμως υπάρχει οργή. Περισεύει η οργή γι' αυτούς που στη διεθνή σκακιέρα μετράνε τους λαούς ως πιόνια στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους. «Κατάρα φώναξε πάλι η γριά. Κατάρα σ' ούλοι ντος. Ανάθεμα στη φύτρα τους. Ξεπάτωσαν τον Έλληνα από τα άγια χώματα της Μικρασίας.»

Το μυθιστόρημα του Ίωνα Τυρταίου στη μεγαλύτερη έκτασή του παρακολουθεί τον εξαιρετικά ταραχώδη και πολύπαθο βίο της προσφυγοπούλας Αταλάντης και της τραυματικής σχέσης της με την κόρη της Ελεονόρα. Υπάρχει μια βουλήση από τη μεριά των ηρώων του Τυρταίου να αλλάξουν τη μοίρα τους. Να αποδράσουν από τη θλιβερή πραγματικότητα που τους επιφυλάσσει κι ένα ζοφερό μέλλον. Η ατομική μοίρα συμπλέει με τη συλλογική μοίρα των Ελλήνων. Μέσα από τραγικά κυρίως γεγονότα, το μυθιστόρημα αποπνέει αισιοδοξία όπως φανερώνει κι η αποκάλυψη ενός τρομερού μυστικού στο τέλος. Το μυθιστόρημα ακτινογραφεί την Ελλάδα του μεσοπολέμου αλλά και τις τραγικές συνθήκες ζωής στην Αθήνα της γερμανικής κατοχής. Με πολλές ανατροπές κατορθώνει να κρατήσει τον αναγνώστη σε αναγνωστική εγρήγορση.

«Ο βούρκος όταν είναι φτιαγμένος από δυστυχία, έχει την ιδιότητα να σηκώνει κάποια παραπετάσματα και να προστατεύει τα πλάσματα που ζουν μέσα σ' αυτόν».

Ευχαριστούμε την κυρία Αργυρή Τερτυλίνη -αδερφή του Ίωνα Τυρταίου- για τις πληροφορίες που παρείχε σε μένα και την Ολυμπία Μαρίνου για τη ζωή του.

Να θυμίσουμε ότι η οικογένεια του Ίωνα Τυρταίου δώρισε στη γενέτειρά του, την Ιερισσό, την ανεκτίμητη βιβλιοθήκη του. Η προσφορά της οικογένειας αποτελεί στο εξής πολύτιμη παρακαταθήκη και για τις επόμενες γενιές. ■

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΙΩΝΑ ΤΥΡΤΑΙΟΥ

Ο Ιωάννης Τερτυλίνης (όπως είναι το πραγματικό του ονοματεπώνυμο), γεννήθηκε στην Ιερισσό Χαλκιδικής στις 6 Αυγούστου 1931. Γονείς του ήταν ο Δημήτριος Τερτυλίνης και η Αικατερίνη Παπαθεολόγη-Παπαργυρίου. Από το 1943 έως το 1945 φοίτησε στο Γυμνάσιο Πολυγύρου και από το 1945 έως το 1949 στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια Δέλλιου στη Θεσσαλονίκη. Το 1950 πήγε στην Αθήνα για να σπουδάσει Ιατρική αλλά γρήγορα παράτησε την Ιατρική για να σπουδάσει Θέατρο και Δημοσιογραφία. Για 17 χρόνια υπήρξε παραγωγός και παρουσιαστής ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών στη Θεσσαλονίκη, πάντα με μεγάλη ακροατικότητα και τηλεθέαση. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Υ.Ε.Ν.Ε.Δ. Παρουσιαστής του φεστιβάλ τραγουδιού της Θεσσαλονίκης αλλά και πολλών συναυλιών. Έγραψε σενάρια για ελληνικές ταινίες, μυθιστορήματα και ποιήματα. Διοργάνωνε πολύ συχνά ποιητικές βραδιές. Εξέδιδε εφημερίδες σατιρικού περιεχομένου με κοσμικές στήλες. Παντρεύτηκε 2 φορές και έχει μια κόρη. Έφυγε από τη ζωή στις 28 Οκτωβρίου 2010. Μυθιστορήματά του που έχουν εκδοθεί από τις εκδόσεις Ερωδιός:

- Αναφορά σε σκύλο (1995)
- Ο υποταχτικός (2004)
- Ο θάνατος ήρθε από τη θάλασσα (2008)

ΠΑΙΖΟΥΜΕ;

Κείμενο : ΣΟΦΙΑ ΥΨΗΛΑΝΤΗ

Το καλοκαίρι έφτασε. Οι μέρες είναι πιο μεγάλες κι ο χρόνος για παιχνίδι πιο πολύς. Ας θυμηθούμε παιχνίδια που παίζαμε παλιά. Όμως δε θα μείνουμε μόνο στις αναμνήσεις των παιδικών μας χρόνων. Ας υποσχεθούμε πάνω απ' όλα στον εαυτό μας ότι θα τα μάθουμε και στα παιδιά μας. Ας τ' αφήσουμε να χαρούν την ξενοιασιά των παιδικών τους χρόνων με αγαπημένα παιχνίδια.

ΜΑΚΡΙΑ ΓΑΪΔΟΥΡΑ (ΞΥΛΟΓΑΔΟΥΡΑ)

Η μακριά γαϊδούρα ή ξυλογαδούρα είναι ένα παιχνίδι που παίζεται από αγόρια.

Τα παιδιά πριν παίξουν «τα βγάζουν», για να δουν ποιος θα είναι η μάνα του παιχνιδιού.

Έπειτα χωρίζονται σε δυο ομάδες. Μετά από λάχνισμα η χαμένη ομάδα είναι αυτή που θα φτιάξει τη μακριά γαϊδούρα.

Ο παίκτης τώρα που είναι «μαξιλάρι» στέκεται όρθιος με την πλάτη ακουμπισμένη στον τοίχο ή σ' ένα δέντρο με τα πόδια ανοιχτά. Ένας παίκτης μπροστά στο «μαξιλάρι» και βάζει το κεφάλι του ανάμεσα στα πόδια του και με τα χέρια του κρατιέται σφιχτά από αυτά. Έπειτα ο κάθε επόμενος παίκτης σκύβει πίσω απ' τον προηγούμενο και βάζει το κεφάλι του ανάμεσα στα σκέλια αυτού και με τα χέρια του κρατιέται σφιχτά από αυτά. Έτσι ένας πίσω από τον άλλο σχηματίζουν τη μακριά γαϊδούρα. Οι παίκτες της άλλης ομάδας παίρνουν φόρα και ένας-ένας πηδούν πάνω στις ράχες των σκυμμένων παιδιών.

Οι παίκτες της μακριάς γαϊδούρας πρέπει να

αντέξουν το βάρος των παιχτών της αντίπαλης ομάδας, που πηδούν ένας μετά τον άλλο πάνω τους, και να περιμένουν κάποιος από αυτούς, που προσπαθεί να ανεβεί ή είναι ήδη πάνω στη μακριά γαϊδούρα, να πέσει ή να ακουμπήσει με τα πόδια του το χώμα. Τότε κερδίζει η ομάδα που κάνει τη μακριά γαϊδούρα και αλλάζει θέση με την αντίπαλη ομάδα.

ΖΗΤΑΜΕ ΠΟΛΕΜΟ ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΕΙΡΗΝΗ

Αγόρια κορίτσια χωρίζονταν σε δυο ομάδες. Πιάνονταν χέρι-χέρι σχηματίζοντας μία αλυσίδα. Η μία

ομάδα ξεκινούσε λέγοντας:

«Ζητάμε πόλεμο» κι η άλλη ομάδα απαντούσε «κι εμείς ειρήνη». Αυτοί που ζητούσαν πόλεμο έλεγαν: «με ποιον παραδίνεστε;» και έλεγαν ένα από τα παιδιά της απέναντι ομάδας.

Αυτό που άκουγε το όνομα του άφηνε το χέρι του και τρέχοντας απέναντι προσπαθούσε να σπάσει την αλυσίδα. Αν έσπανε την αλυσίδα έπαιρνε ένα παίκτη από την ομάδα και τον πήγαινε στη δική του. Αν όμως δεν έσπανε την αλυσίδα έμενε σ' εκείνη την ομάδα και αυτό γινόταν μέχρι να μείνουν λίγα παιδιά σε μια από τις δυο ομάδες. ■

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

- ▶ Οικειών
- ▶ Γραφείων
- ▶ Καταστημάτων
- ▶ Συνεργείων
- ▶ Βιοτεχνειών

Σταυρωθέντας Ι. Γεώργιος
e-mail: stavrothentas.elec@gmail.com

Ιερισσός Χαλκιδικής
Τηλ.: 23770 22897
Κιν.: 6973 29 52 52

ΛΙΘΑΡΙ

Ενοικιαζόμενα Διαμερίσματα

Παραλία Ιερισσού Χαλκιδικής
Τηλ.: 6944.888063 * 6977.380040 * 23770.22272
Web site: lithari.gr * E-mail: info@lithari.gr

Ένα μικρό αφιέρωμα στον νεκρό του Γιάννη Τσιριγώτη

Κείμενο : ΓΙΑΝΝΗΣ Π. ΜΑΡΙΝΟΣ

Ο Γιάννης Τσιριγώτης γεννήθηκε στην Ιερισσό το έτος 1916. Γονείς του ήταν ο Βασίλειος Τσιριγώτης και η Αναστασία, το γένος Ιωάννου Τερτυλίνη.

Ο μπάριμπα-Βασίλης πατέρας του Γιάννη, ήταν παραδοσιακός ράπτης το επάγγελμα, φανατικός μουσικόφιλος, με ωραία φωνητικά προσόντα, ήταν γνώστης της βυζαντινής μουσικής και για πολλά χρόνια, αποτελούσε τον Δομέστιχο του δεξιού αναλόγιου της εκκλησίας του παλιού χωριού, πρωτοψάλτης της οποίας ήταν ο Χριστόδουλος Σακελάριος γνωστός για τα φωνητικά του προσόντα και τη μουσική του κατάρτιση, ο οποίος στο σεισμό που έπληξε την Ιερισσό το έτος 1932, είχε την ατυχία να είναι ένας από τους πολλούς νεκρούς του σεισμού, μαζί και με τα δυο παιδάκια του Ιωάννη και Στυλιανό.

Παράλληλα ο πατέρας του Γιάννη έπαιζε βιολί και μαντολίνο, ενώ ήταν αυτοδίδακτος, με μεγάλη δεξιοτεχνία.

Για τις παραπάνω καλλιτεχνικές επιδόσεις του, όταν πέθανε ο πατέρα του, ο Γιάννης στον τάφο του έγραψε το εξής δίστιχο, ζωγραφίζοντας στο πάνω μέρος ένα μαντολίνο:

**Όποιος τη ζωή του γλέντησε,
αυτό μονάχα κέρδισε.**

Κοντά σε έναν τέτοιο πατέρα καλλιεργημένο μουσικά, ο Γιάννης, δεν ήταν δυνατό να μην ακολουθήσει τα χνάρια του και στη ραπτική τέχνη, αλλά και στην αγάπη του για τη μουσική, αφού ήταν διαπιστωμένο ότι υπήρξε ένα πηγαίο μουσικό ταλέντο, χωρίς να έχει την ανάλογη μουσική παιδεία. Έμαθε μόνος του να παίζει βιολί, μαντολίνο και κιθάρα. Όλα τα παραπάνω υστερούν, αν λάβουμε υπόψη ότι ο Τσιριγώτης γεννήθηκε με έμφυτες καλλιτεχνικές επιδόσεις, γεγονός που του έδινε τη δυνατότητα, να μπορεί να αναπτύσσει καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, που τις θαύμαζαν ακόμα και άνθρωποι που είχαν την ειδικότητα αυτή.

Αν ήθελα να αναφερθώ, αναλυτικά, στο τι προσέφερε στα πολιτιστικά δρώμενα της γενέτειράς του Ιερισσού, ο Γιάννης Τσιριγώτης, θα έπρεπε να γράφω σελίδες αμέτρητες. Ένα όμως μπορώ να ισχυρισθώ μετά βεβαιότητα: **υπήρξε ο πρώτος διδάξας, στην ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην Ιερισσό.**

Ο γράφων είχα την ευτυχία να είμαι κοντά σ' αυτόν τον μεγάλο δάσκαλο από τα παιδικά μου χρόνια, όταν ήμουν 10 ετών. Και τούτο οφείλεται στο ότι, στην τετάρτη τάξη του δημοτικού, είχα επίσης την τύχη να έχω δασκάλα την Αύρα Καβακοπούλου, μια δασκάλα, που άλλαξε το πολιτιστικό γίγνεσθαι στο δημοτικό σχολείο που υπηρέτησε, διοργανώνοντας γυμναστικές επιδείξεις, που για πρώτη φορά γνώρισε η Ιερισσός. Δημιούργησε θεατρική μαθητική ομάδα, καθώς και χορωδία από καλλίφωνους μαθητές, ένας εκ των οποίων ήμουν κι εγώ. Η ίδια έπαιζε με μεγάλη δεξιοτεχνία βιολί με θεωρία.

Έτσι, ήταν φυσικό τα δυο ετερόκλητα ταλέντα, Γιάννης και Αύρα, να γνωριστούν και να συνεργαστούν φιλικά και καλλιτεχνικά.

Η δασκάλα μου ήταν αυτή, που είπε στο Γιάννη

ότι στην τάξη της έχει δυο καλλίφωνους μαθητές, με έμφυτο καλλιτεχνικό ταλέντο και εννοούσε τον γράφοντα και τον παιδικό μου φίλο Γιάννη Θύμκα.

Μας πήρε και τους δυο στην μικτή τετραφωνική χορωδία, που την αποτελούσαν πολύ μεγαλύτεροι σε ηλικία άνδρες και γυναίκες από εμάς, που ήμασταν πιτσιρικάδες.

Η πρώτη μας συμμετοχή ήταν στα εγκώμια της Μεγάλης Παρασκευής, την μουσική σε τέσσερες φωνές. Ο ίδιος την είχε εμπνευστεί και επειδή δεν ήξερε νότες με σχεδιαγράμματα πάνω σε χαρτί, χάραζε τις κλίμακες και κάτω από αυτές τα λόγια των τροπαρίων.

Ο Τσιριγώτης σε όλη τη διάρκεια του εμφυλίου έμεινε στη Θεσσαλονίκη. Εκεί βρήκε το στοιχείο του, συμμετέχοντας στην πολυφωνική χορωδία των σιδηροδρομικών, με την επωνυμία «ΘΕΡΜΑ-ΪΚΟΣ», σαν χορωδός.

Όταν το 1950 επανήλθε στην Ιερισσό, εγώ με τους παιδικούς μου φίλους Γιάννη Θύμκα και Γιάννη Τερτυλίνη, εικοσάρηδες στην ηλικία τώρα, που εν τω μεταξύ από μικροί επιδοθήκαμε να μάθουμε να παίζουμε όργανα –ο Θύμκας βιολί κι εγώ με τον Γιάννη Τερτυλίνη μαντολίνο και κιθάρα– είχαμε δημιουργήσει μια κομπανία και μάλιστα λόγω της μικρής μας ηλικίας, μας είχαν δώσει το προσεπώνυμο «Γιαννούδια».

Έτσι, όταν ήλθε στην Ιερισσό ο Τσιριγώτης, μας πήρε αμέσως κοντά του και όλοι μαζί, τέσσερις Γιάννηδες τώρα, πρωτοστατούσαμε σε κάθε πολιτιστικό δρώμενο όχι μόνο του τόπου μας αλλά και εκτός Ιερισσού.

Έκτοτε με τον Τσιριγώτη αποτελούσαμε την καλλιτεχνική τετράδα που συμμετείχε σε κάθε πολιτιστική εκδήλωση.

Ο Τσιριγώτης ήταν αυτός που σκηνοθέτησε το θεατρικό έργο την «Γκόλφω» στο οποίο ο γράφων με τον Γιάννη ήμασταν πρωταγωνιστές.

Παίζαμε επίσης το άλλο θεατρικό έργο, τον «Αγαπητικό της Βοσκοπούλας» και πάλι οι δυο μας πρωταγωνιστές. Την σκηνοθεσία του έργου αυτού, την είχε ένα άλλο μεγάλο ταλέντο δασκάλου, που υπηρετούσε τότε στην Ιερισσό, ο Χρυσόστομος Κρυμπάς, ο οποίος είχε παρακολουθήσει μαθήματα υποκριτικής.

Ο Τσιριγώτης ήταν ένα μεγάλο καλλιτεχνικό ταλέντο και μπορούσε να κάνει τα πάντα. Δημιούργησε χορωδίες, μαντολινάτες, διασκεύασε το τραγούδι του «Κάπελα» και το έκανε μελόδραμα, παίζοντας το σαν σκέτς. Εγώ έπαιζα το ρόλο του «Μεθύστακα», ο Τσιριγώτης του «Κάπελα» και ο Γιάννης Θύμκας του θαμώνα της Ταβέρνας. Επίσης το τραγούδι του «Κατάδικου» το διασκεύασε σε μελόδραμα. Τον «Βαρκάρη του Βόλγα», επίσης το διασκεύασε και το παίζαμε στην παραλία, στο παλιό μουράγιο στη γιορτή του ναύτου.

Θα το επαναλάβω για πολλοστή φορά, ο Τσιριγώτης υπήρξε ένα πηγαίο ταλέντο μουσικής, που αν είχε μουσική παιδεία, θα ήταν ένας μεταξύ των μεγάλων του Ελληνικού πενταγράμμου.

Είχε την μοίρα, πολλών από αυτούς που προσέφεραν πολλά στο σύνολο και έφυγαν από τη ζωή, με την πικρία ότι δεν αναγνωρίστηκε η προσφορά τους.

Η ίδια μοίρα ακολούθησε και το νεκρό του. Ο Δήμος στην εκφορά του, ήταν ο μεγάλος απών. Οι πολιτιστικοί φορείς ανύπαρκτοι, απόντες τελείως.

Ούτε ένα λουλούδι; Ούτε δυο λόγια για τη μεγάλη και ανυπέβλητη προσφορά;

Στην πρώην κοινότητα και μετέπειτα στο δήμο, υπηρέτησε πολλές τετραετίες σαν δημοτικός σύμβουλος. Ο Σύλλογος του «Κλειγένη», που αποτελεί τον διάδοχο, του πρώτου Πολιτιστικού Συλλόγου με την Επωνυμία «Μουσικογυμναστικός Σύλλογος», τον οποίο ο Τσιριγώτης με μας τους νεολαίους τότε, πρωτοστάτησε στην ίδρυσή του, πού ήταν;

Στην εξώδειο ακολουθία του νεκρού που διαβήσθηκε στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου, όταν τελείωσε η ακολουθία, ρώτησα τον παπα-Μανώλη, αν κάποιος από τους παριστάμενους είχε δηλώσει να πει κάποια λόγια για τον νεκρό. Όταν μου είπε ότι δεν εκφράστηκε τέτοια επιθυμία από κανένα, αναγκάστηκα ο ίδιος, τελείως απροετοίμαστος και υπό το βάρος μεγάλης συγκίνησης να πω λίγα λόγια.

Όταν πρόεδρος του «Κλειγένη», ήταν η Λένα Βεργίνη-Παγώνη, το πρόγραμμα των εκδηλώσεων που έγιναν στην παραλία με την επωνυμία «Καλοκαίρι 2002», περιλάμβανε απόδοση τιμής στο Γιάννη Τσιριγώτη, με ομιλίες ενός εκ των κυριότερων, που ήταν ο γράφων, ο οποίος δημιούργησα μια ομάδα από άτομα που κατά καιρούς είχαμε συμμετοχή στη χορωδία του Τσιριγώτη σαν χορωδοί και τραγουδώντας τραγούδια, που ο ίδιος μας είχε διδάξει.

Στην προσπάθεια αυτή, βοήθησε και ο νυν χοράρχης της τετραφωνικής του Δήμου, κ. Σταύρος Καραμάνης.

Αιωνία σου η μνήμη αγαπημένε μου δάσκαλε! ■

ΞΕΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΘΟΥΜΕ;

Κείμενο: **ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΜΑΪΔΩΝΗΣ**,
Πρωτοσύγκελλος-Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Ιερισσού

1. Η ΑΦΟΡΜΗ

Στενοχωρήθηκα μέχρι απελπισίας την περασμένη Σαρακοστή κατά την περιοδεία μου ως πνευματικού σέ'νορις της Μητροπόλεώς μας εξ αιτίας της μεγάλης άγνοιας των χριστιανών στο θέμα της εξομολόγησεως.

Δέν λέω γι' αυτούς πού δέν έρχονται νά εξομολογηθούν, αλλά γι' αυτούς πού έρχονται στό μυστήριο της μετανοίας και δέν έχουν μετάνοια γιά τίς άμαρτίες τους, ούτε ξέρουν πώς νά εξομολογηθούν.

Έρχόντουσαν νά πάρουν εύχή γιά τό καλό των έορτών, γιά νά έχουν εύλογία νά κοινωνήσουν. Όταν ρωτούσα: πέστε μου τίς άμαρτίες σας γιά τίς όποιες μετανοείτε, έλεγαν:

- Δέν έχουμε άμαρτίες. Τί άμαρτίες; Ποιές είναι άμαρτίες; Νά μάς ρωτάτε.

- Καλά δέν έχετε άμαρτίες; Πώς νά σάς ρωτώ; Έσείς ξέρετε τόν έαυτό σας, έσείς γνωρίζετε τίς άμαρτίες σας.

Δέν τούς πειράζει πού είναι παραξηγημένοι μέ τόν γείτονα ή τό συγγενή. Δέν θεωρούν άμαρτία πού δέν προσεύχονται ή δέν διαβάζουν την Άγία Γραφή ή δέν κοινωνούν τακτικά ή δέν δίνουν έλεημοσύνη. Δέν ξέρουν, άν έχουν έγωισμό, άν κοτσομπολεύουν, άν άδίκησαν, άν φθονούν.

Πολλοί έρχονται νά πούν τά προβλήματά τους. Νά μου διηγηθούν ύποθέσεις και ιστορίες.

- Καλά, έρχεσθε μέχρι τή βρύση και δέν πίνετε νερό; Έρχεσθε στό μυστήριο και δέν ζητάτε από τόν Χριστό νά σάς συγχωρήσει;

Στή πλειοψηφία τους αυτοί οί χριστιανοί είναι μεγάλοι σέ ήλικία. Οί νεώτεροι έρχονται και αυτοί νά πούν τά προβλήματά τους, αλλά θά πούν και καμιά άμαρτία. Οί νέοι έχουν μία ειλικρίνεια και μία μετάνοια, πού σέ έκπλήσει.

Μου έλεγε ένας σπουδαίος πνευματικός γι' αυτή την κατάσταση, την άμετανοσία των εξομολογούμενων και δέν τό είχα συνειδητοποιήσει. Τώρα τό διαπίστωσα ίδίους όμμασι.

Λέω, δέν έχουμε κάνει τίποτα σάν Έκκλησία, σάν κληρικοί. Λειτουργούμε, ψάλλουμε, τόσο Αρχιερείς, χιλιάδες ιερείς, ιεροκήρυκες και οί χριστιανοί μας δέν έχουν μετάνοια. Οί περισσότεροι δέν εξομολογούνται και όσοι έχουν στην εξομολόγησή δέν ξέρουν νά εξομολογηθούν. Οί περισσότεροι άνδρες είναι άνεξομολόγητοι.

Έχουμε άποτύχει στό βασικό σκοπό μας πού είναι ή μετάνοια.

Άσχολούμαστε μέ ψευδοθησκευτικά πράγματα, χωρίς νά πιάνουμε την ουσία.

Έχουμε και τό φαινόμενο του άγγελισμού σέ κάποιους άγωνιζόμενους χριστιανούς, πού δίνουν συγχώρηση από μόνοι τους στόν έαυτό τους και δέν φαίνεται νά έχουν μετάνοια.

Αυτό τό φαινόμενο τό άντιμετωπίζω, όταν έπισκέπτομαι τίς Ένορίες γιά Έξομολόγησή. Άνακινώνει ό έφημέριος ότι θά πάω γιά Έξομολόγησή και έρχονται στό Ναό.

Όσοι έρχονται μόνοι τους και θέλουν νά εξομολογηθούν, αυτοί όμολογούν άμαρτίες και έχουν μετάνοια. Οί άλλοι πού έρχονται από έθιμο ή γιά τό καλό των έορτών δέν όμολογούν τίποτα.

Σκέπτομαι, μήπως δέν πρέπει νά πηγαίνουμε έμεις στις ένορίες γιά Έξομολόγησή.

Πέρα όμως από την στενοχώρια της διαπίστωσης υπάρχει λύση.

Κατ' άρχάς δέν φταίνε οί χριστιανοί γι' αυτή την κατάσταση.

Τό φταίξιμο είναι δικό μας, των κληρικών, των ποιμένων, πού δέν μιλάμε γιά την μετάνοια, πού δέν προετοιμάζουμε τούς χριστιανούς γιά τό μυστήριο αυτό, πού δέν κάνουμε συστηματική έργασία στις Ένορίες.

Άς πούμε λοιπόν τί είναι ή Έξομολόγησή και πώς γίνεται.

2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Η μετάνοια είναι τό κήρυγμα του Σωτήρος Χριστού. Ο Χριστός μάς έσωσε μέ τή σωτήρια Θυσία Του πάνω στό Σταυρό του Γολγοθά. Η σωτηρία αυτή γίνεται πραγματικότητα σέ μάς μέ την μετάνοια.

Δέν σωζόμαστε μέ τίποτα άλλο, παρά μόνο μέ την μετάνοια και μέ τά έργα της μετανοίας.

Τά καλά έργα δέν μάς σώζουν, είναι έργα μετανοίας, είναι άποδείξη ότι έχουμε μετανοήσει.

3. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Πρίν νά πάμε στην Έξομολόγησή πρέπει νά προετοιμασθούμε.

Θά καθήσουμε και θά εξετάσουμε τόν έαυτό μας και θά θυμηθούμε τίς άμαρτίες πού κάναμε.

Και άπαραίτητα θά πάρουμε χαρτί και στυλό και θά γράψουμε τίς άμαρτίες πού έντοπίσαμε.

Η προετοιμασία δέν θά είναι μόνο μία στιγμή. Κάθε φορά πού θυμόμαστε μία άμαρτία θά συμπληρώνουμε τή λίστα των άμαρτιών.

Πά νά θυμηθούμε τίς άμαρτίες, θά καθήσουμε νά εξετάσουμε μία-μία μέρα, πού πέρασε, και ένα-ένα άνθρωπο πού συναντήσαμε, ένα-ένα γεγονός πού ζήσαμε και θά καταγράψουμε την άμαρτία πού βρίσκουμε.

Τό καλλίτερο είναι ό κατάλογος των άμαρτιών μας νά είναι πάντα άνοικτός και κάθε φορά πού κάνουμε κάτι νά τό καταγράφουμε, γιατί άν περάσει καιρός τό ξεχνάμε.

Καθρέπτης της ψυχής είναι ή καθημερινή μελέτη της Άγίας Γραφής. Ο λόγος του Θεού μάς βοηθά νά έντοπίσουμε λάθη και άδυναμίες μας.

Λιακάδα στη ψυχή φέρνει ή συνεχής καθημερινή προσευχή. Η προσευχή είναι ό άνεμος πού διώχνει τά σύννεφα των παθών από τή ψυχή και τότε μπορούμε νά δούμε τόν έαυτό μας, νά δούμε τόν Θεό. Πολλές φορές την ώρα της προσευχής έρχεται ή ένθύμηση της άμαρτίας, πού θέλει Έξομολόγησή.

Φώς στη ψυχή μας είναι ή συχνή άκρόαση του λόγου του Θεού. Λόγος Θεού πού δέν φέρνει κατάνυξη και δέν οδηγεί στην μετάνοια, δέν είναι άλλθινός λόγος Θεού, δέν ώφελεί.

Όρα μετανοίας είναι ό Έκκλησιασμός στό Ναό. Ο έρχομός στό Ναό είναι ή έπιστροφή του άσώτου γιου στό σπίτι του Πατέρα του. Είναι ώρα άπόφασης γιά την συνέχιση του πνευματικού μας άγώνα. Έκκλησιασμός πού δέν οδηγεί σέ μετάνοια και σέ άποφάσεις δέν ώφελεί.

Βοηθητικό στην αυτοεξέταση είναι ή χρήση

όδηγου Έξομολόγησεως. Μπορεί μέ τή βοήθειά του νά θυμηθούμε κάποιες άμαρτίες, πού ξεχάσαμε.

Η ένθύμηση της κάθε άμαρτίας βέβαια θά μάς φέρνει πόνο, συντριβή, μετάνοια και άπόφαση νά μή ξαναγίνει.

Κατά τή διάρκεια της αυτοεξέτασης καταγράφουμε και κάποια προβλήματα πού χρειάζεται νά ζητήσουμε την γνώμη και την προσευχή του πνευματικού μας.

4. ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Όταν έχουμε προετοιμασθεί, τότε πάμε στόν πνευματικό γιά Έξομολόγησή.

Πρέπει νά έχουμε τή συναισθηση, ότι ή Έξομολόγησή γίνεται ένώπιον του Σωτήρα μας Ίησου Χριστού. Πέφτουμε στά πόδια του και σάν τόν άσωτο, σάν την πόρνη, σάν τό τελώνη, σάν τόν ληστή, σάν τό Πέτρο του ζητάμε νά μάς συγχωρήσει.

Μέ μετάνοια και συντριβή όμολογούμε τίς άμαρτίες μας ένώπιον του πνευματικού. Έκείνη τή στιγμή συμβουλευόμαστε τό χαρτί μέ τόν κατάλογο των άμαρτιών μας.

Η όμολογία των άμαρτιών γίνεται συνοπτικά χωρίς πολλές ιστορίες και λεπτομέρειες. Μετά την άπαρίθμηση των άμαρτιών περιμένουμε τή νουθεσία και τίς συμβουλές του Πνευματικού, πώς θά καταπολεμήσουμε την άμαρτία γιά νά μή έπαναληφθεί.

Στή συνέχεια, άν έχει χρόνο ό πνευματικός λέμε τά προβλήματα μας.

Στίς περιόδους των Χριστουγέννων και του Πάσχα πού περιμένουν ούρά γιά νά Έξομολογηθούν δέν χρειάζεται νά τρώμε τό χρόνο της Έξομολόγησεως μέ ιστορίες.

Γ' αυτό δέν πρέπει νά περιμένουμε τίς τελευταίες μέρες πρίν από τίς έορτές γιά νά Έξομολογηθούμε.

5. ΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Δέν είναι τό διάβασμα μιας εύχης γιά τό καλό των έορτών.

Δέν είναι κουβέντα και συζήτηση των προβλημάτων μας.

Δέν είναι έξιστόρηση της ζωής μας.

Δέν είναι ψυχανάλυση.

6. ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ

Στήν Ένορία μας, άν ό έφημέριος είναι Πνευματικός.

Ο περιοδεύων πνευματικός, όταν έπισκέπτεται την Ένορία μας.

Νά τόν έπισκεφθούμε αυτόν τόν πνευματικό της Ένορίας μας στην ένορία του ή στό Μοναστήρι πού βρίσκεται και νά έχουμε την άνεση νά του μιλήσουμε και γιά τυχόν προβλήματα, πού θέλουν χρόνο.

Νά ρωτήσουμε και νά συμβουλευθούμε τόν έφημέριο μας νά μάς ύποδείξει κάποιον πνευματικό πού θά μπορούσαμε νά έπισκεφθούμε σέ ένορία ή σέ κάποιο Μοναστήρι. ■

Μια ιστορία που δεν θα ήθελα να ζήσω

Κείμενο : ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΗΣ

Το κείμενο που ακολουθεί, γράφθηκε πριν από περίπου δεκατρία χρόνια, λίγες μέρες μετά από την πρώτη και τελευταία ενημέρωση της TVX HELLAS, για το επενδυτικό της σχέδιο, που έγινε στο υπόγειο του δημαρχείου της Ιερισσού, στην αίθουσα εκδηλώσεων (θεατράκι με τα βελούδινα καθίσματα) που δεν υπάρχει πια.

Στα πρόσκαιρα ζωντανά σώματα τα δύο τούτα ρέματα παλεύουν:

α) ο ανήφορος, προς τη σύνθεση, προς τη ζωή, προς την αθανασία.

β) ο κατήφορος, προς την αποσύνθεση, προς την ύλη, προς τον θάνατο.

Νίκος Καζαντζάκης

Δήμος ..... 2033 μ.Χ.

2000 χρόνια μετά την Σταύρωση.

Ερημιά. Το αχνό του φεγγαριού σκιάζει τα μαύρα κύματα της στυφνής θάλασσας. Ο ασπρομάλλης γέροντας, με το πρόσωπο σκαμμένο από θλίψη και οργή, ορθός κοιτάζει το πέλαγος.

-Καημένη θάλασσα!

Το τεράστιο χωμάτινο φράγμα καταρρέει. Ξερνάει όξινο νερό, ξερνάει δηλητήριο, ξερνάει θάνατο. Καίει τα τελευταία αγέρωχα δέντρα, δηλητηριάζει τα τελευταία λιγυστά νερά, πλησιάζει και φτύνει τη θάλασσα, σκουριάζει το νερό, μαυρίζει το πέλαγος, ξεβράζει ψάρια νεκρά, δολοφονεί τη φύση.

-Καημένη ζωή!

Το φεγγάρι χάνεται. Η επόμενη μέρα θα φανεί σε λίγο. Σκυφτός τώρα ο ασπρομάλλης γέροντας με το πρόσωπο σκαμμένο από θλίψη και οργή περιμένει. Κι αυτός ο μήνας αγκομαχώντας φεύγει. Τριάντα σήμερα. Το πλοίο όπου να 'ναι θα φανεί.

Νάτο. Η γκρι υδροφόρα του πολεμικού ναυτικού μπαίνει στο μολυσμένο κόλπο. Πιστή στο ραντεβού της φέρνει νερό να ξεδιψάσει το λιγυστά φυτά και τους ελάχιστους γηραιούς κατοίκους.

Οι ναύτες σιωπηλοί. Τι να πουν. Κοιτάζουν τους τελευταίους πιστούς κατοίκους τούτης της έρημης γης. Λυπούνται. Θέλουν να τους δώσουν κουράγιο. Δεν μπορούν. Πλησιάζει ο καπετάνιος. Λευκή η στολή, μαύρη η θάλασσα. Πλησιάζει, μιλάει σιγά σαν σε νεκροταφείο. Έχετε επισκέψεις γέροντα, ο Μανώλης, η Ζωή, ο Αναστάσης, η Ευτυχία, η Πηγή. Ήρθαν να δουν, να διδαχθούν.

Ο γέροντας γεμίζει τα μιτόνια του με πόσιμο νερό. Οι νέοι πλησιάζουν σιγά-σιγά με την καρδιά

• Βλέπουμε πανύψηλα δέντρα, γάργαρα νερά, λίμνες με νούφαρα.

Πρόσταξε κατόπι.

-Σκάψτε. Τι βλέπετε;

• Βλέπουμε ρίζες δέντρων, βλέπουμε νερά.

-Σκάψτε ακόμα, τι βλέπετε;

• Βλέπουμε σιδηροπυρίτη, κασσίτερο.

- Σκάψτε ακόμα, τι βλέπετε;

• Βλέπουμε χαλκό, ασήμι.

- Σκάψτε ακόμα, τι βλέπετε;

• Βλέπουμε χρυσό.

- Σκάψτε ακόμα, τι βλέπετε;

• Δε βλέπουμε τίποτα. Σκοτάδι πηχτό σα θάνατος.

Θα 'ναι ο θάνατος.

- Σκάψτε ακόμα, τι βλέπετε; Θέλω όλο το χρυσάφι.

• Μα δε βλέπουμε τίποτα, μόνο θάνατο.

- Σκάστε-σκάψτε! Σας πληρώνω. Πρόσταξε.

Και μετά ψιθύρισε.

- Δεν με νοιάζει. Εγώ θα φύγω.

Τότε ήρθαν και άλλοι άνθρωποι. Αγκάλιασαν τον ξένο, τον ισχυρό με το χρήμα.

Θελαν τον τόπο να κυβερνήσουν. Δεν έβλεπαν ανθρώπους, έβλεπαν νούμερα και αριθμούς. Ήταν λέει πολιτικοί και τεχνοκράτες. Μπορεί να μην μεγάλωσαν σ' αυτόν τον τόπο. Ίσως να μην έτρεξαν ξυπόλυτοι στους χωμάτινους δρόμους, να μην εξερεύνησαν μικροί, με ξύλινα σπαθιά και χάρτινες ασπίδες τους λόφους και τα βουνά.

Δεν χρειάστηκε να οργώσουν τη γη για να

Το "Θρυλικό" φυλλάκιο της Ολυμπιάδας.

Στο ένα χέρι του ένα μικρό ραδιόφωνο ψυχρά αναγγέλλει: «**Τεράστια οικολογική καταστροφή. Μια πανέμορφη κοιλάδα της Ιβηρίας καταστράφηκε ολοσχερώς. Το μέγεθος της καταστροφής τεράστιο. Συγκρίνεται μόνο με την καταστροφή της Β.Α. .... Υπεύθυνο το τελευταίο εργοστάσιο χρυσού στο Β. Ημισφαίριο.**»

Δεν άντεξε. Το μικρό του ραδιόφωνο έγινε χίλια κομμάτια.

-Καημένε άνθρωπε!

Ορθός ο ασπρομάλλης γέροντας με το πρόσωπο σκαμμένο από θλίψη και οργή, ανοίγει το παράθυρο της μνήμης. Δάκρυα πικρά στάζουν από τα μάτια του. Θυμάται και πονάει. Θυμάται και οργίζεται. Θυμάται και καταριέται. Θυμάται, πονάει, οργίζεται, μα δεν συγχωρεί.

Θυμάται. Καλοκαίρι 2020. Τελευταίο καλοκαίρι.

Η γη χορεύει. Μικρός χορός. Αδύναμος.

Βοή μεγάλη. Βοή καταστροφής. Βοή ντροπής.

Βοή θανάτου.

σφιγμένη, τα χείλια σφιχτά, τα μάτια σκυθρωπά. Βλέπουν και θρηνούν.

Πες μας γέροντα.

-Πατί δεν βλέπουμε ανθρώπους να χαμογελούν, πουλιά να κελαηδούν, νερά να τρέχουν;

-Πατί βλέπουμε ανθρώπους δακρυσμένους, έρημα σπίτια σκόνη γιομάτα;

-Πατί ο παράδεισος κόλαση έγινε;

Ο ασπρομάλλης γέροντας, με το πρόσωπο σκαμμένο από θλίψη και οργή, δεν αντέχει, κάθεται και ψιθυρίζει.

-Στο τέλος του αιώνα, ο ήλιος χαμογελαστός παράπαιζε τα κύματα, το φεγγάρι έλουζε όμορφα βουνά, η θάλασσα τραγουδούσε τότε μπάσα, τότε πρίμα, ο αγέρας σφύριζε χόρευαν τα δέντρα, ευδίαζε ο τόπος, γάργαρα νερά ανέβλυζαν από τη ζεστή γη. Τότε ήρθε ο Ξένος. Πήγε ψηλά στο βουνό. Μάζεψε μερικούς ανθρώπους. Ξένους και ντόπιους, τους πλήρωσε καλά.

-Τι βλέπετε ρώτησε.

ζήσουν, να την αγαπήσουν.

Δεν δούλεψαν την θάλασσα να τους θρέψει, να την αγαπήσουν.

Θέλουν τον τόπο να εκμεταλλευτούν για να πλουτίσουν.

-Νομίζετε όμως ότι δεν φταίω και εγώ; Φταίω γιατί δεν πάλεψα όσο χρειαζόταν. Δεν πρόταξα το σώμα μου να εμποδίσω τον Ξένο να καταστρέψει τον τόπο μου. Φταίω γιατί μερικές φορές λιγοψύχησα, άλλες σκέφθηκα ας κοιτάξω μόνο την δουλειά μου, τον εαυτό μου, ας αγωνιστεί κάποιος άλλος.

Όλοι πρέπει να νοιαζόμαστε για τις μελλοντικές συνέπειες των πράξεων μας, να διαμορφώνουμε κατάλληλες συνθήκες έτσι ώστε να μην αναγκαστούμε ποτέ να πούμε την θλιβερή φράση «**πολύ αργά!**».

Υ.Γ.: Ελπίζω και πιστεύω ότι το παραπάνω κείμενο δεν θα είναι προφητικό, αλλά ένας εφιάλτης που δεν θα τον δούμε ποτέ. ■

Ξεφυλλίζοντας τα βιβλία του παππού...

Κείμενο : ANNA Γ. ΛΑΓΟΝΤΖΟΥ

Από τα παιδικά μου χρόνια ακόμα θυμάμαι, ανάμεσα στα παιχνίδια και στα παραμύθια μου, να κατέχουν θέση ξεχωριστή τα βιβλία του παππού...

Χωρίς να έχουν τίποτα το ενδιαφέρον εκ πρώτης όψεως ούτε φανταχτερό εξώφυλλο ούτε έγχρωμες εικονογραφημένες σελίδες, ασκούσαν πάνω μου μια περίεργη γοητεία.

Μου άρεσε να ξεφυλλίζω τις κιτρινισμένες σελίδες και να παρατηρώ τις ασπρόμαυρες φτιαγμένες στο χέρι ζωγραφιές και γενικά να ταξιδεύω στα χρόνια του παππού...

Μεγαλώνοντας άρχισα να καταλαβαίνω ότι η αξία των βιβλίων δεν συνδέεται πάντα με ένα όμορφο εξώφυλλο ή με ένα πολυτελές δέσιμο, αλλά και με τα συναισθήματα που δημιουργούν ξεφυλλίζοντάς τα.

Έτσι τώρα και αφού έχουν περάσει αρκετές δεκαετίες από τότε, που όλα τα πράγματα είχαν μια ιδιαίτερη μαγεία στα μάτια μου ως παιδί, δεν μπορώ να αποφύγω κάποιες σκέψεις όσο αφορά το βιβλίο και την εξελικτική του διαδρομή από το χθες έως σήμερα...

Το πρώτο που θα έκανε εντύπωση στον καθένα μας, ξεφυλλίζοντας τα αιωνόβια βιβλία, είναι τα εντυπωσιακά μεγάλα κείμενα (πρόκειται για αναγνωστικά της ΣΤ' τάξης Δημοτικού Σχολείου), αλλά και ελάχιστες ασπρόμαυρες ζωγραφιές που τα συνοδεύουν.

Όσον αφορά δε το περιεχόμενο, αυτό είναι γεμάτο ιστορίες με ολοκάθαρους διδακτικούς, ιστορικούς, θρησκευτικούς και φυσιολατρικούς στόχους, που υμνούν την επιμονή, την υπομονή, τη φιλία, το θάρρος, την ανδρεία και άλλες αρετές...

Αξιοσημείωτο δε είναι ότι στα περισσότερα, η καθαρεύουσα ήταν η κυρίαρχη γλώσσα... Αυτό όμως δε σημαίνει ότι δεν υπήρχε και αναγνωστικό της δημοτικής.

Ανάμεσα στα κείμενα παρεμβάλλονται και μακροσκελή ποιήματα με αντίστοιχο περιεχόμενο.

Υποθέτω ότι για τα χρόνια εκείνα, ίσως τα βιβλία αυτά να αποτελούσαν και τα μοναδικά, ή έστω τα ελάχιστα μέσα, που οδηγούσαν τα παιδιά στη μάθηση και στη γνωριμία τους με τον έξω κόσμο...

Ας έλθουμε όμως στο σήμερα και ας παρακολουθήσουμε τη διαδρομή, αλλά και την απίστευτη εξέλιξη που έχει η πορεία του βιβλίου, σχολικού και μη, όλα τα επόμενα χρόνια...

Δε χρειάζεται παρά να ρίξει κανείς μια ματιά στις γεμάτες βιτρίνες των βιβλιοπωλείων... Θα δει βιβλία που εντυπωσιάζουν, κατάλληλα για παιδιά από λίγο μηνών, για παιδιά προσχολικής ηλικίας, βιβλία σχολικά κ.ά. Βιβλία ελκυστικά με λίγο κείμενο και ενδιαφέρουσες εικόνες ή το αντίστροφο... Βιβλία που στοχεύουν στο περιεχόμενο και άλλα στο ταίριασμα των λέξεων και στην ομοιοκαταληξία.

Η εξέλιξη της τεχνολογίας με την αφθονία των εκδόσεων, κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες, έκανε την πρόσβαση των παιδιών στη γνώση εύκολη, αλλά και λίγο δυσλειτουργική, αφού από την πληθώρα της προσφοράς δεν ξέρει κανείς τι να πρωτοδιαλέξει... Έτσι η μάθηση, η επαφή με τη γνώση, αλλά και η καλαισθησία, γίνεται εύκολα, διασκεδαστικά και με ελάχιστο κόστος...

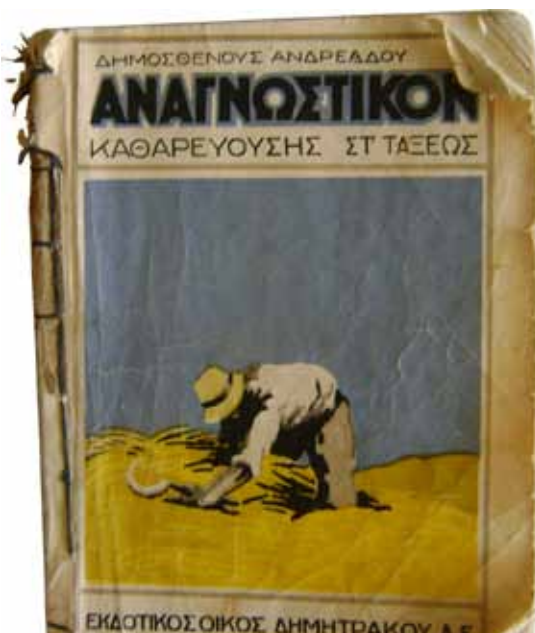
Στο σπίτι μα και στο σχολείο με τι δανειστικές βιβλιοθήκες, τα σημερινά παιδιά έχουν απίστευτες ευκαιρίες, όχι μόνο να γνωρίσουν, αλλά και να αγαπήσουν το βιβλίο.

Στην αρχή ίσως να δείξουν ενδιαφέρον για το εντυπωσιακό εξώφυλλο ή την πρωτότυπη εικονογράφηση, αλλά σιγά-σιγά θα καταλάβουν ότι το καθένα κάτι έχει να τους πει... Και όταν αρχίσουν να έχουν προτιμήσεις, να επιλέγουν ή να απορρίπτουν τίτλους βιβλίων, τότε το παιχνίδι έχει κερδηθεί. Θα έχουν προστεθεί στους ήδη υπάρχοντες και άλλοι βιβλιόφιλοι, και άλλα άτομα με αγάπη στη γνώση, αλλά και στη συγκίνηση και στη χαρά που προσφέρει η ανάγνωση.

Όσο και αν η αναζήτηση της γνώσης, μέσω διαδικτύου, έχει προχωρήσει, όσο και αν κάποιος προφητεύει το τέλος του βιβλίου με τη σημερινή του μορφή, είμαι απολύτως βέβαιη ότι αυτό δεν πρόκειται να συμβεί. Γιατί το βιβλίο εκτός από τη γνώση που προσφέρει, σημαίνει και άλλα πολλά...

Ο χρόνος που έχει περάσει από την πρώτη κυκλοφορία, το ποιος μας το έχει προσφέρει, με την ευκαιρία ποιου γεγονότος αγοράστηκε, μεγαλώνει ακόμα περισσότερο την αξία του. Ας μη ξεχνάμε ότι το βιβλίο είναι και επικοινωνία. Έχει συγγραφέα μα και αναγνώστες, που επικοινωνούν νοερά μεταξύ τους. Έτσι λοιπόν και εγώ, μέσα από τις κιτρινισμένες σελίδες του βιβλίου του παππού μου, μοιράστηκα κάτι δικό του και προσπάθησα να δω, μέσα από αυτό, τον δικό του παιδικό κόσμο...

Εξάλλου αυτό υπήρξε και η αφορμή για το ξεδίπλωμα αυτών των σκέψεων και γι' αυτό τον ευχαριστώ... ■

Η παλαιοχριστιανική βασιλική της Ιερισσού.

Κείμενο : ΙΩΑΚΕΙΜ ΑΘ. ΠΑΠΑΓΓΕΛΟΣ • ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΔΗΜ. ΔΟΥΚΑΣ

Οι πληροφορίες που έχουμε για την παλαιοχριστιανική Άκανθο προέρχονται μόνο από την προφορική παράδοση, ή οποία θέλει τον Απόστολο Παύλο να διδάσκει τον χριστιανισμό στην περιοχή. Μολονότι οι ανασκαφικές έρευνες στην αρχαία πόλη και στο νεκροταφείο της έχουν διάρκεια συνεχούς δραστηριότητας περίπου σαράντα ετών, τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν μέχρι στιγμής, για την παλαιοχριστιανική φάση, είναι ελάχιστα. Έχει αναφερθεί ο έντοπισμός διάσπαρτης παλαιοχριστιανικής κεραμικής και λίγων θραυσμάτων μαρμαρίνων θωρακίων της ίδιας περιόδου, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στο μεσοβυζαντινό νεκροταφείο και βρέθηκαν στα οικόπεδα 212 και 213 στον Άρμενο, δηλαδή στον παραλιακό τομέα του νέου οικισμού της Ίερισσού.

Το 2000, σε μία έναλλασιόμενη ανασκαφική δράση των Έφορευών Κλασικών και Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, με υπευθύνους τους αρχαιολόγους Έλένη Τρακοσοπούλου και τον Ίωακ. Παπάγγελο, έντοπισθηκε τμήμα ασβεστόκτιστου ήμικυκλικού κτίσματος, το οποίο έρμηνεύθηκε ως τμήμα κόγχης παλαιοχριστιανικού ναού. Με την βοήθεια της πυξίδας προσδιορίστηκε η περίπου θέση του υποτιθέμενου παλαιοχριστιανικού ναού και έκτοτε, περιμέναμε την ώρα που θα έπρεπε να έρευνηθούν τα οικόπεδα στα οποία πιθανολογείτο να έντοπισθεί ο υπόλοιπος ναός.

Η θέση της βασιλικής μέσα στο πολεοδομικό συγκρότημα της Ίερισσού, όπως είχε προϋπολογισθεί με βάση το τμήμα της κόγχης που πρωτοέντοπισθηκε.

Τόν Νοέμβριο του 2006 ξεκινήσαμε δοκιμαστικές τομές και άρχισαν να αναφαίνονται αποσπασματικά, κορυφές ασβεστόκτιστων τοίχων. Τους αποτυπώσαμε, σε συνάρτηση με το καταχωμένο πλέον τμήμα της κόγχης και, με την τόλμη που πρέπει να διακρίνει τους αρχαιολόγους, συνθέσαμε το εικονιζόμενο «σχέδιο εργασίας». Η συνέχεια της ανασκαφής μέχρι και το 2008, μάς έδωσε την

ικανοποίηση ότι το πρωτόλειο σχέδιο δεν απέχει πολύ από την πραγματικότητα.

Θα παρουσιάσουμε εν συντομία το τι έχει αποκαλυφθεί μέχρι σήμερα από τον παλαιοχριστιανικό ναό και θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μία πρώτη αξιολόγηση του μνημείου.

Το εύρημα είναι μία μεγάλη τρίκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική με αίθριο. Οι μέγιστες εξωτερικές διαστάσεις του ναού, χωρίς την κόγχη και το αίθριο, είναι 25,40Χ18,60 μ. Το μεσαίο κλίτος έχει 8 μ. καθαρό πλάτος και τα πλάγια 4 μ. Στην μέση του ανατολικού τοίχου βρίσκεται η ήμικυκλική, ελαφρώς πεταλόσχημη κόγχη, χορδής 5,10 μ. Στην δυτική πλευρά, σε όλο το πλάτος του ναού, υπάρχει ο νάρθηκας πλάτους 4,20 μ. Από τον νάρθηκα προς τα κλίτη υπάρχει ανά μία είσοδος στο μέσον του κάθε κλίτους. Στην δυτική πλευρά του ναού υπάρχουν δύο εισοδοί, οι οποίες οδηγούν προς τον ναό από την κιονοστήρικτη στοά του αίθριου. Το αίθριο έχει εξωτερικές διαστάσεις 19,50Χ18,60 μ. Στην μέση περίπου, κάπως εκκεντρα ως προς τον άξονα ανατολής-δύσης του ναού, βρίσκεται η ανοικτή αύλη του αίθριου, διαστάσεων 11,60Χ8,45 μ.

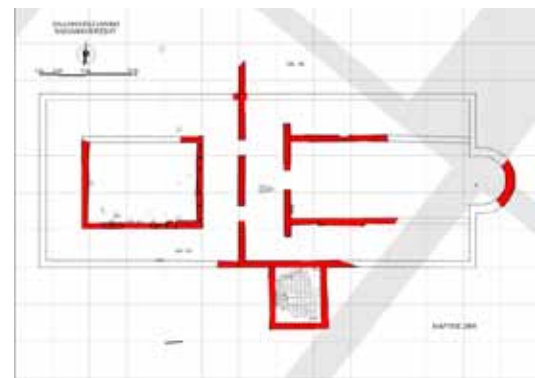
Στην νότια πλευρά του ναού είναι προσκολλημένο ένα ορθογώνιο δωμάτιο, διαστάσεων 6,60Χ6,35 μ., του οποίου το δάπεδο είναι επιμελώς στρωμένο με μεγάλους ορθογώνιους οπτόπλινθους, συνήθων διαστάσεων 67Χ45 εκ. Στο μέσον της ανατολικής πλευράς του, πάνω στο δάπεδο, είναι ακουμπισμένο με τάξη ένα μεγάλο τμήμα μιας καλοφτιαγμένης μαρμαρίνης τράπεζας. Σε κάποια τμήματα της τοιχοποιίας του κτίσματος έχουν σωθεί σπαράγματα τοιχογραφημένων επιχρισμάτων. Δεν γνωρίζουμε την χρήση του προσκτίσματος αυτού, αλλά θεωρούμε ως πιθανόν ότι ήταν χώρος αποθέσεως προσφορών.

Στην βόρεια πλευρά της βασιλικής έντοπίζεται ένας τοίχος κάθετος προς αυτήν, το οποίο σημαίνει ότι και από αυτήν την πλευρά υπήρχαν προσκτίσματα. Η μελλοντική έρευνα πιθανώς θα μάς πληροφορήσει για την έκταση και το είδος αυτών των προσκτισμάτων.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η βασιλική της Ίερισσού είναι έντονα λιθολογημένη, και η λιθολογήσή της άρχισε πολύ νωρίς, ίσως και μέσα στον 9ο αιώνα, όταν άρχισε η λειτουργία του εκεί μεσοβυζαντινού νεκροταφείου. Έτσι αυτό που έντοπίζεται από την βασιλική είναι τοιχοποιίες μέχρι και λίγα εκατοστά πάνω από τα επίπεδα των (κατεστραμμένων) δαπέδων. Γι' αυτό και είμαστε αναγκασμένοι, λαμβάνοντας υπόψιν ότι η ανασκαφική έρευνα δεν ολοκληρώθηκε, να περιορισθούμε στην αναφορά μόνον των μέχρι στιγμής δεδομένων.

Ο ναός ήταν έσωτερικώς επιχρισμένος και τοιχογραφημένος. Σε κάποιες τοιχοποιίες υπήρχαν μαρμαροθετήματα στα οποία φαίνεται να χρησιμοποιήθηκαν και δουλεμένες κροῦστες θαλασσιών οστρέων. Έπειδή βρέθηκαν και ύαλινες ψηφίδες, θεωρούμε πιθανόν ότι υπήρχαν και έντοιχια ψηφιδωτά. Τα δάπεδα φαίνεται ότι ήταν, μερικώς τουλάχιστον, κοσμημένα με μαρμαροθετήματα (βρέθηκαν διάσπαρτες μαρμαρίνες κροῦστες), αλλά κάποια τμήματα, ίσως τα πλάγια κλίτη και ο νάρθηκας, πρέπει να ήταν στρωμένα με μαρμαρόπλακες. Από τα έξη ζεύγη κίωνων, που χώριζαν

τα κλίτη, δεν βρέθηκε τίποτα. Από τα μαρμαρίνα διάστυλα του ναού (=το λεγόμενο τέμπλο) βρέθηκαν θραύσματα ενός τουλάχιστον φοιλιωτού συμπαγούς θωρακίου και μικροθραύσματα διατηρητών φοιλιωτών θωρακίων. Πιστεύουμε όμως ότι πρέπει να ένταχθούν σ' αυτή την βασιλική και τα

Πρόταση σχεδιαστικής αποκαταστάσεως της κατόψεως της βασιλικής της Ίερισσού, με βάση τα ανασκαφέντα τμήματά της (τα κόκκινα).

προαναφερθέντα θραύσματα των άμφιπροσώπων σταυροφόρων θωρακίων που βρέθηκαν κατά την ανασκαφή γειτονικού οικοπέδου, το 1984 (Παπάγγελος). Το αίθριο είναι περισσότερο λιθολογημένο από την υπόλοιπη βασιλική, αλλά η έρευνά του δεν ολοκληρώθηκε.

Από τα κινητά εύρηματα της παλαιοχριστιανικής περιόδου αναφέρουμε το πλήθος θραυσμάτων στρογγυλών ύαλοπινάκων (που βρέθηκαν κυρίως στον τομέα του νοτίου προσκτίσματος), ύαλινων κανδηλίων, χάλκινων συρμάτων αναρτήσεως των κανδηλίων και μολύβδινες καντηλίθρες. Βρέθηκαν επίσης και περί τα τριάντα χάλκινα νομίσματα 4ου - 5ου αιώνας μ.Χ., τα οποία έντάσσουν χρονολογικώς και τον ναό. Όπως ήταν αναμενόμενο βρέθηκαν και αρκετά νομίσματα παλαιότερων περιόδων (χάλκινο νόμισμα Άκάνθου 400-358 π.Χ., Μένδης 405-348 π.Χ., χάλκινο Πέλλας 187-168 π.Χ., τρία Ουρανοπόλεως, όρειχάλκινο Θεσσαλονίκης 3ου αιώνας μ.Χ. και ένας Άντωνιανός Φιλίππου Α' 244-249 μ.Χ.).

Το μέγεθος και η προφανής πολυτέλεια της βασιλικής δεν μπορεί παρά να σημαίνουν ότι η ευημερία της Άκάνθου της ρωμαϊκής περιόδου συνεχίστηκε τουλάχιστον μέχρι και τον 5ο αιώνα. Το νεώτερο σχετικό νόμισμα που βρήκαμε είναι του Μαρκιανού (450-457 μ.Χ.). Η βασιλική πρέπει να καταστράφηκε μετά τον 5ο και πρό του 9ου αιώνας και πιθανώς κατά τον 6ο αιώνα.

Παρά το μέγεθος της βασιλικής (περί τα 50 μέτρα μήκος, μαζί με το αίθριο και την κόγχη) έχουμε την γνώμη ότι το κτίσμα που μάς άπασχολεί δεν ήταν ούτε το μοναδικό του είδους στην παλαιοχριστιανική Άκανθο, ούτε και το σημαντικότερο. Η θέση του κοντά στην θάλασσα και στα βόρεια όρια του άραιοκατοικημένου παλαιοχριστιανικού τομέως, θα πρέπει να σχετίζεται με το παλαιοχριστιανικό νεκροταφείο, του οποίου κάποιοι τάφοι φαίνεται να έρευνηθηκαν μέσα στα πλαίσια της ανασκαφικής έρευνας του προχριστιανικού νεκροταφείου. Θα πρέπει λοιπόν να αναζητηθεί κάπου μέσα στην αρχαία πόλη και άλλος ένας, τουλάχιστον, παλαιοχριστιανικός ναός αναλόγου κατασκευαστικής ποιότητας. >>

» Είπαμε ότι τον χρόνο και τον λόγο καταστροφής της βασιλικής δεν τον γνωρίζουμε ακόμη. Θα πρέπει όμως να θεωρηθεί βέβαιο ότι περί τα τέλη του 9ου αιώνα ή βασιλική ήταν ήδη έρειπωμένη, αλλά το σχήμα της δήλωνε την ταυτότητα της. Γνωρίζουμε ότι το 923 ή Ίερισσός, (όπως ονομαζόταν ήδη ο οικισμός), ήταν ένα χωριό με δραστήριους κατοίκους, το οποίο ως νομικό πρόσωπο υπήρχε ήδη το έτος 883 (βλ. το σιγίλλιο του Βασιλείου Α'). Οι κάτοικοι λοιπόν της μεσοβυζαντινής Ίερισσού αξιοποίησαν την προφανή ιερότητα του χώρου της έρειπωμένης βασιλικής για να εγκαταστήσουν το νεκροταφείο τους. Φυσικό ήταν να αξιοποιηθούν και το οικοδομικό υλικό του άχρηστου πλέον μεγάλου κτηρίου, προκειμένου να κατασκευάσουν τους τάφους τους• και έτσι η βασιλική κατεδαφίσθηκε μέχρι το δάπεδό της.

Η περίοδος χρήσεως του μεσοβυζαντινού νεκροταφείου προσδιορίζεται και από το χρονολογικό εύρος των νομισμάτων που συγκεντρώσαμε μέχρι στιγμής από την ανασκαφή. Βρέθηκαν εννέα νομίσματα από τα οποία, τα τρία είναι των ετών 945-950 (Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου), τα άλλα τρία «**άνώνυμοι φόλλεις**» των ετών 970-1042, ένα άργυρο δουκάτο Βενετίας (Jacobo Contarini) 1275-1280 και ένα «**τραχύ**» Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου 1272-1282. Τα δύο τελευταία νομίσματα του 13ου αιώνας δεν συλλειτουργούν, προς το παρόν, με άλλα εύρηματα, ώστε να πιστοποιείται η συνέχεια ταφικής χρήσεως του χώρου μέχρι και αυτή την περίοδο.

Από τα άλλα μεσοβυζαντινά εύρηματα, αξιο λόγου είναι ένας χάλκινος ενεπίγραφος έγκόλπιος σταυρός. Στη μία όψη του φέρει την έπιγραφή ΦΩΣ ΖΩΗ και στην άλλη διαβάζουμε ΚΥΡΙΕ ΒΟΗΘΕΙ (άκολουθεί δυσανάγνωστο όνομα). Βρέθηκαν

επίσης αρκετά θραύσματα από γυάλινα βραχιόλια, εύρημα σύνθετες στην μεσοβυζαντινή Ίερισσό. Δεν υπάρχουν άλλα εύρηματα αυτής της εποχής γιατί εκκρεμεί ή έρευνα των τάφων. Πιθανόν να βρεθούν χρήσιμα και περισσότερα στοιχεία, ώστε να έχουμε καλύτερη εικόνα για την μεσοβυζαντινή (ίσως και την παλαιοχριστιανική) περίοδο της Ίερισσού.

Οι δύο όψεις του ενεπίγραφου έγκόλπιου μεσοβυζαντινού σταυρού.

Στην ανασκαφή είχαμε την συνεργασία των αρχαιολόγων Στέφανου Τσολάκη, Γιώργου Άναγνωστάρα, Ελένης Μητσιάρα και Αθηνάς Πούλου,

της αρχιτέκτονος Άννας Παπασωτηρίου, της ζωγράφου Τερψιχόρης Ξανθοπούλου, του συντηρητή του τοιχογραφιών Άργύρη Δάλλα, των συντηρητών μετάλλων Ελένης Πάππα και Θεοδώρου Λάλου και της υπεύθυνης του φωτογραφικού αρχείου Άνδρομάχης Κατσιμάνη. Τους ευχαριστούμε όλους εκ μέσης καρδιάς. Χωρίς όμως την φιλότιμη και προσεκτική δουλειά των έμπειρων έργατων της ανασκαφής, Άντωνης Δεδέκα, Νίκου Κομνηνάκη, Παρμενίωνος Παρασκευά και Χρήστου Χωροδα, δεν θα μπορούσαμε να γράψουμε κάτι ενδιαφέρον. Τους ευχαριστούμε πολύ για τον ζήλο τους και την αγάπη στην δουλειά.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Η βασιλική της Ίερισσού είναι ή μεγαλύτερη και μία από τις σημαντικότερες βασιλικές που έχουν έρευνηθεί στην Χαλκιδική. Η συνύπαρξή της με το μεσοβυζαντινό νεκροταφείο υπογραμμίζει τον ιδεολογικό δεσμό της Άκάνθου με την Ίερισσό, διά του Χριστιανισμού, και προσθέτει μία ακόμα ψηφίδα στα έπιχειρήματα για την «**συνέχεια**».

Η βασιλική βρίσκεται σε έναν άπελπιστικά πυκνοδομημένο τομέα της Ίερισσού, με δρόμους στενούς και δύσχρηστους. Προκειμένου να σωθή και να αναδειχθεί ή ιστορική και κτηριολογική σπουδαιότητα του μνημείου, πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει τροποποίηση του πολεοδομικού σχεδίου στην περιοχή, να γίνει αναγκαστική απαλλοτρίωση των οικοπέδων (με ανταλλαγές), να ολοκληρωθεί ή ανασκαφή της βασιλικής, να γίνει ή πρέπουσα υπέρψωση της τοιχοποιίας της και στην περιοχή της να οργανωθεί ένα «**αρχαιολογικό πάρκο**».

Η ανάδειξη και ή προβολή της βασιλικής θα συμβάλει ουσιαστικά στην πολιτιστική, ιστορική, τουριστική, πολεοδομική και οικονομική αναβάθμιση της Ίερισσού. Πρόταση του Ι.Α.Π. ■

Ωδή στον Κάκαβο

Θεοχάρης Ζάγκας, καθηγητής δασολογίας

και φυσικού περιβάλλοντος του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης

Στου Κάκαβου τον τόπο,
εις θέσιν «**οι Σκουριές**»,
χρυσό πολύ εβρήκαν,
εις άπειρες ουγγιές.

Τα δάση θα ρημάζουν,
θα σκάψουν το βουνό,
στα έγκατα θα μούνε,
σε όρυγμα τρανό.

Θα φύγουν οι δρύες,
θα φύγουν οι οξιές,
το σίγουρο όμως θα 'ναι,
οι πιο πολλές σκουριές.

Νερά δε θα υπάρχουνε,
ν' αρδεύουνε τον τόπο,
κι όταν αυτά θε να 'ρθουνε,
τ' ανθρώπου θα καιν τον κόπο.

Αυτά που τώρα τρέχουνε,
στου Καρατζά το λάκο,
βιτριόλια όλα θα γινούν,
για του χρυσού το σάκο.

Ο Ίταμος θα μαραθεί,
το «**ου**» δε θα καρπίσει,
και ο λειχήνας των κλαδιών,
αλλού θα μετοικήσει.

Ο κότσυφας θ' αφανιστεί,
τ' αηδόνι θα σωπάσει,
και το ντουμάνι τ' μαντεμιού,
θ' αργήσει να κοπάσει.

Εκεί που ο κόσμος χόρταινε,
με καθαρό αέρα,
τώρα φαρμάκι θα ρουφά,
π' απλώνεται πέρα ως πέρα.

Οι τζιμινιέρες θα σκορπούν,
το θάνατο ολόθε,
και τα κοράκια από ψηλά,
θα πάνε πέρα δώθε.

Τ' αυριανά μας τα παιδιά,
δε θα μιλούν για μέντα,
ούτε για δνόσμο θα μιλούν,
παρά μόνο για τσιμέντα.

Δηλητήρια, αρσενικά,
κυνάκια κι οξέα,
θα φορτωθεί ο Κάκαβος,
σύμφωνα με τα νέα.

Τούτο είναι κάτι σοβαρό,
ξεφεύγει του παρόντος,
πάει γενιές πολλές μακριά,
του ανθρώπινου του όντος.

Γι' αυτό λοιπόν φρονώ σωστό,
όλο να εγερθούμε,
τον Κάκαβο να σώσουμε,
το μέλλον μας να δούμε.

Ο Κάκαβος αν καταστραφεί,
ο τόπος δεν έχει μέλλον,
θα ψάχνουμε για γιατριά,
το πράσινο «**καπέλλον**».

Το προλαμβάνειν ειν' καλό,
σε τούτο το ζανάτι,
ο Κάκαβος θα εκδικηθεί,
θα βγάλει το γινάτι.

Και το γινάτι του αυτό,
δε θα 'ναι σαν τα άλλα,
ό,τι ζημιά θα υποστεί,
θα επιστραφεί τα μάλλα.

Θα πνίξει με τις λάσπες του,
κι όλα του τα καλούδια,
κυνάριο, οξύ κι αρσενικό,
διαόλους κι αγγελούδια.

Ψάρια δε θ' απομείνουνε,
στις Ερεσού τον κόλπο,
και οι Ερεσιώτες να αγωνιούν,
θα βγούνε απ' τον κόπο.

Του Κάκαβου η απειλή,
της Παναγιάς το δράμα,
με έκαναν να σιχαθώ,
κάθε χρυσίζον πράγμα.

Τα δάση μας είν' ο χρυσός,
και τα βουνά τ' ασήμι,
κι αυτά τα γάργαρα νερά,
της φύσης το προζύμι.

Οποιος νερά θα 'χει πολλά,
θε να 'ναι ο αφέντης,
κι αν είν' και πεντακάθαρα,
θε να 'ναι κι ο λεβέντης.

Του Κάκαβου το κρύο νερό,
του Ίταμου ο τόπος,
αξίζουν να προστατευθούν,
θα βγαίνει και ο κόπος.

Νερό θε να πουλάμε εμείς,
και σπάνια βοτάνια,
και κάποιοι ας ονειρεύονται,
μαλάματα ποτάμια.

Νιάτα ξυπνήστε αγριέψετε,
ορθώστε τη γροθιά σας,
ο τόπος αυτός είναι καλός,
κι ανήκει στα παιδιά σας.

Χαμόγελα στην εξωχή [φωτογραφία του Κ. Μπογδάνου]

1977, Μνήμες... [φωτογραφία της Μ. Κασκέτη]

γλέντι τη Καθαρά Δευτέρα
[φωτογραφία της Μ. Κουκούδα]

Κουρμπάνι στον Προφήτη Ηλία [φωτογραφία της Βάσω Παραθύρα]

Πόζα και γραβάτα [φωτογραφία του Κ. Μπογδάνου]

1955 Μουχανά σιδηρουργείο [φωτογραφία της Μ. Κουκούδα]

Μπανιέρα εποχής [φωτογραφία της Μ. Κουκούδα]

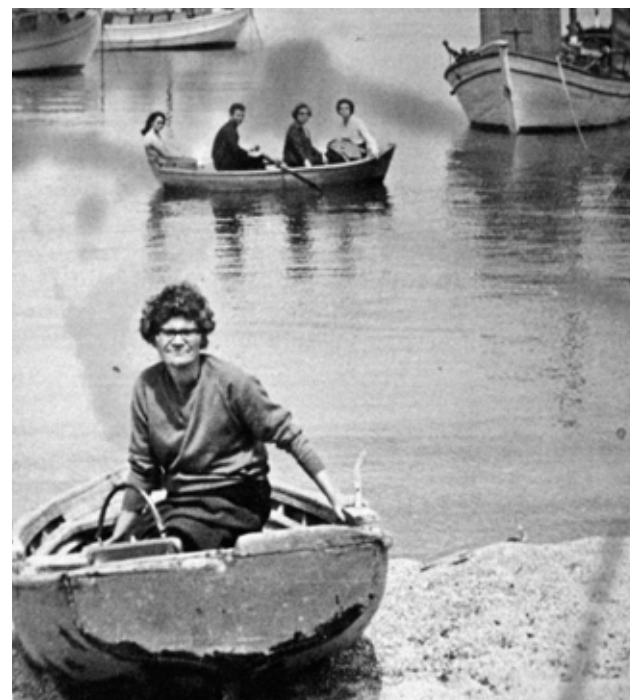
παρέα στην αρχαιολογία
[φωτογραφία της Μ. Κασκέτη]

1970, παιχνίδια στην ακροθαλασσιά [φωτογραφία του Γ. Λαγόντζου]

Ψωμί και ειλικρίνεια! [φωτογραφία της Μ. Κουκούδα]

Βαρκάδα... στην αμμουδιά [φωτογραφία του Τ. Αποστολίδη]

«Πλωτή, σιωπηλή πολιτεία»

Κείμενο : ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΚΟΥΜΑΡΟΣ

*Φτώχεια που τις καρδιές ματώνει
Πόνους γεννάς για μία στιγμή
Μα έχεις και χάρες που σκλαβώνεις
Σαν είναι μαζί σου και η τιμή*

*Φτωχά μέσα στην πλάση ετούτη
Έχεις τα πιο καλά παιδιά
Φτώχεια περιφρονώ τα πλούτη
Γιατί έχω πλούτη την καλή καρδιά*

*Φτώχεια αν τύχει και σ' αφήσω
Φίλους πολλούς θα χωριστώ
Και αν σε παλάτια μέσα ζήσω
Ποτέ μου φτώχεια δεν σε ξεχνώ*

δουλειά και το ξενύχτι.

Μετά από δυο τρεις καλάδες που βγάzaμε ως το πρωί φορτώναμε τον "ασημένιο" θησαυρό μας και βάζαμε πλώρη για την ιχθυόσκαλα.

Από τον κόλπο της Καβάλας και τις εκβολές του ποταμού Νέστου έως το Φανάρι και το νησί τον ανέμων την Σαμοθράκη, ήταν ένας πλούσιος ψαρότοπος. Προπάντων από σαρδέλα που το καλοκαίρι τα γρι-γρι την ψάρευαν σε πολλές χιλιάδες οκάδες καϊκία όχι μόνο από την Καβάλα ή τη Θάσο αλλά και από την Σαλονίκη και την Χαλκίδα. Όταν άναβαν τις λάμπες τους τη νύχτα φαινονταν σαν μία πλωτή, σιωπηλή πολιτεία. Δεν ακούγονταν τίποτα μόνο κάπου κάπου η φωνή κάποιου καπετάνιου. Μετά τις έντεκα άλλαζαν όλα μηχανές, άνθρωποι, φωνές, όλα σε κίνηση ως το πρωί. Όλοι στη δουλειά για το νυχτοκάματο.

Δεν ήταν όλες η βραδιές ήσυχες χωρίς προβλήματα. Εκεί που ήταν η θάλασσα ήρεμη έρχονταν ξαφνικά κάτι κατεβασιές, ανατολικοί άνεμοι με πολλά μποφόρ. Ο αέρας σφύριζε πάνω στα ξάρτια, τα κύματα σηκώνονταν σαν θηρία. Όλα τα

καϊκία σάλπαραν μαζεύοντας γρήγορα βάρκες και λάμπες, για το κοντινότερο λιμάνι. Αυτός ο καιρός κρατούσε δύο τρεις μέρες.

Όταν τελειώνε το ταξίδι και πηγαίναμε για λογαριασμό να βάλουμε κάτω την πώληση, τα έσοδα και τα έξοδα, η επιχείρηση από αυτά που μέναν κρατούσε τα μισά και τα άλλα τα μοιραζόμασταν εμείς το πλήρωμα. Με αυτά που παίρναμε, τα ολίγα, δεν πληρώνονταν ο κόπος και τα ξενύχτια μας, αλλά σε μία εποχή με έναν εμφύλιο λέγαμε δόξα τω Θεώ. Δεν χάναμε το θάρρος μας και την ελπίδα μας (είχε και χειρότερα). Σε λίγες μέρες ξεκινούσαμε άλλο ταξίδι. Πάντα ο ίδιος αγώνας και η ελπίδα στην καρδιά και την αγάπη μας.

Το τραγούδι της φτώχειας πάντα θα τραγουδού «ποτέ μου φτώχεια δεν σε ξεχνώ όπου και αν πάω». Δεν ξεχνώ τους φίλους μου στο γρι-γρι. Τα παλικάρια που γνώρισα μέσα στο ψαροκάικο, που κοιμόμασταν ο ένας πλάι στον άλλον, την ψαρόσουπα που τρώγαμε κάθε μέρα, τα δίχτυα που τραβούσαμε βρεγμένοι, κουρασμένοι, μέσα στη νύχτα. Όλα αυτά για μία μπουκιά και ένα ποτήρι. ■

Αυτό είναι ένα τραγούδι, που τραγουδούσαμε με φίλους, όταν ήμουν νέος. Της νύχτες ψαρεύοντας με γρι-γρι ή ανεμότρατα στα νερά της Θάσου και του Πόρτο Λάγος. Ύστερα απ' το ξενύχτι, όταν βγαίναμε στην ιχθυόσκαλα, με πότε γεμάτες και πότε άδειες τις ψαροκασέλες, δεν χάναμε το κέφι μας, δόξα τω Θεό λέγαμε.

Η θάλασσα είναι ταπεινή μα ο αέρας την τρελαίνει. (παλιά παροιμία)

Η θάλασσα όταν είναι γαλήνια είναι όμορφη. Χαίρεται ο άνθρωπος να την κοιτάζει, προπάντων τις νύχτες όταν δουλεύεις μέσα της με γρι-γρι. Θυμάμαι εκείνα τα δύσκολα χρόνια μετά τον πόλεμο και μέσα στον εμφύλιο. Γύρω στο σαρανταοκτώ τσουμάρισα με το γρι-γρι του Γιάννη Μανιού. Ήμασταν είκοσι παλικάρια από την Καβάλα, την Ιερισσό και το Αρτάκι Χαλκίδος. Δουλεύαμε με το παλιό σύστημα δίχως μηχανήματα. Με τα χέρια τραβούσαμε το δίχτυ από την θάλασσα. Ήταν δίχτυ βαρύ φτιαγμένο από βαμβακερή κλωστή και ήθελε χέρια γερά νέων παλικαριών που να αντέχουν στη

Elysée

@café patisserie

🌀 Παγωτά Δωδώνη

🌀 Βάφλες

🌀 Κρέπες

🌀 Μηπουγάτσα

🌀 Γλυκά

🌀 Ποτά

🌀 Καφές

Ηρώων & Δημοκρατίας, Ιερισσός

Delivery τηλ.: 23770 22 282

Διατροφικές συστάσεις εν όψει καλοκαιριού

Κείμενο : ANNA ΚΟΛΟΒΟΥ, Διαιτολόγος Διατροφολόγος

Για να μπορέσετε να απολαύσετε ακόμη περισσότερο τις διακοπές σας και να μη γυρίσετε πίσω με επιπλέον «φορτίο», δεν πρέπει να ξεχνάτε ότι ο βασικός μεταβολισμός μας είναι χαμηλότερος το καλοκαίρι, πράγμα που σημαίνει ότι χρειαζόμαστε λιγότερες θερμίδες. Τα τρόφιμα και τα ποτά που καταναλώνουμε κυρίως το καλοκαίρι και τα οποία πρέπει ιδιαίτερα να προσέξουμε, είναι:

Αναψυκτικά: όταν είμαστε κάτω από τον δυνατό ήλιο, συχνά αναζητούμε ένα ποτήρι παγωμένο αναψυκτικό, τύπου «κόλα» ή άλλο. Δεν είναι όμως η καλύτερη επιλογή. Αρχικά, διότι τα αναψυκτικά αυτά δίνουν αρκετές θερμίδες, που στα κανονικά αναψυκτικά φτάνουν τις 152 (ένα κουτάκι έχει περίπου 8 κουταλιές του γλυκού ζάχαρη!). Παράλληλα, η πρόσληψη τόσο μεγάλης ποσότητας ζάχαρης σίγουρα δεν μας ξεδιψάει όσο θα θέλαμε και ίσως μας οδηγεί σε υπερκατανάλωσή τους.

Παγωτά: το παγωτό είναι ίσως το τρόφιμο που χαρακτηρίζει την καλοκαιρινή περίοδο. Είναι όμως μια τροφή με πολλές θερμίδες, κυρίως από λίπος, αλλά και ιδιαίτερα ευπαθές στις καλοκαιρινές κλιματικές συνθήκες. Έτσι, προσοχή θέλουν τα παγωτά που προσφέρονται χύμα, καθώς και τα παγωτά ψυγείου που βρίσκονται εκτεθειμένα στον ήλιο. Ένα παγωτό που έχει κομμάτια πάγου είναι συχνά ακατάλληλο για κατανάλωση και χρειάζεται προσοχή. Το γιαούρτι χαμηλό σε λιπαρά και σκέτο ή με φρούτα είναι ένα καλό κι εύκολο υποκατάστατο για το παγωτό και το βρίσκουμε πλέον παντού.

Αλκοόλ: το αλκοόλ, και κυρίως η μπίρα, είναι μια κλασική συνήθεια δίπλα στη θάλασσα ή στη βραδινή έξοδο στις διακοπές. Δεν πρέπει να ξεχνάμε, όμως, ότι ένα ποτήρι μπίρα, αν και έχει μόνο 5% αλκοόλ, περιέχει αρκετούς υδατάνθρακες (κριθάρι), οι οποίοι ανεβάζουν τη θερμιδική περιεκτικότητά της (ένα ποτήρι δίνει περίπου 150 θερμίδες, αλλά ποιος μένει μόνο στο ένα;). Ένα ποτήρι παγωμένο κρασί είναι σίγουρα η πιο ενδεδειγμένη επιλογή.

Πως δεν θα πάρουμε κιλιά;

- Αποφύγετε την κατανάλωση δύο μεγάλων, κύριων

γευμάτων την ίδια ημέρα. Επειδή συχνά στις διακοπές τρώμε το βράδυ, είναι καλό το μεσημέρι να περιοριστούμε σε σαλάτες και φρούτα.

- Αν είναι δύσκολο να αποφύγετε το βραδινό φαγητό, τουλάχιστον προσπαθήστε να μην είναι πολύ αργά το βράδυ.
- Πάρτε ένα καλό πρωινό κάθε μέρα, με γαλακτοκομικά χαμηλών λιπαρών, δημητριακά ή ψωμί ολικής άλεσης και φρούτα.
- Αποφύγετε την κατάχρηση στην κατανάλωση αλκοόλ.
- Προσέξτε την ποσότητα αλλά και την ποιότητα του λίπους που καταναλώνετε.
- Προτιμήστε ένα γεύμα σε ένα εστιατόριο παρά ένα γεύμα σε fast food. Εκεί τα φαγητά έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε λίπος και πολλές θερμίδες...
- Αποφύγετε τα πολλά παγωτά.
- Αυξήστε τη φυσική σας δραστηριότητα μέσα από την άσκηση, το κολύμπι, το περπάτημα και φυσικά τον χορό.
- Φρούτα και σαλάτες: τα φρούτα και τα λαχανικά του καλοκαιριού είναι πολύ πλούσια σε νερό κι έτσι μας προσφέρουν μια καλή λύση για αποφυγή της αφυδάτωσης, δίνοντάς μας γλυκιά απόλαυση και πολλές βιταμίνες και ιχνοστοιχεία.
- Ζυμαρικά και ρύζι: ένα πιάτο ζυμαρικού με ελαφριά σάλτσα από φρέσκια, καλοκαιρινή τομάτα, λίγο ελαιόλαδο, μυρωδικά και λαχανικά ή ένα ριζότο με θαλασσινά και λαχανικά είναι σίγουρα επιλογές που θα μας δώσουν αρκετή ενέργεια.

Τι προσέχουμε στις υψηλές θερμοκρασίες;

Όταν ο υδράργυρος χτυπάει «κόκκινο», εκτός από τα φρούτα και τα λαχανικά αλλά και τις χαμηλοθερμιδικές τροφές που αναφέρουμε παραπάνω, πρέπει στις διακοπές μας να προσέξουμε και τα εξής:

Νερό: Οι υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού έχουν σαν αποτέλεσμα την κατανάλωση μεγάλης ενέργειας από τον οργανισμό μας προκειμένου να διατηρεί σταθερή τη θερμοκρασία του. Το νερό είναι

ένα απαραίτητο για τη διαίτα μας διατροφικό στοιχείο, που δρα ως «ψυκτικό μέσο». Η συνολική ποσότητα του νερού που πρέπει να καταναλώνουμε εξαρτάται από το φύλο, την ηλικία, το επίπεδο της φυσικής μας δραστηριότητας, το πόσο κινούμαστε σε εξωτερικούς χώρους, το είδος της διατροφής μας. Ποσότητες όπως 1-1,5 λίτρο, που για τον χειμώνα μπορεί να είναι ικανοποιητικές, το καλοκαίρι μπορεί να είναι πολύ χαμηλές. Όταν δεν καταναλώνουμε ικανοποιητική ποσότητα υγρών, οδηγούμαστε σε αφυδάτωση. Η αφυδάτωση περιλαμβάνει συμπτώματα όπως ξηροστομία, κόπωση, πονοκεφάλους, ζαλάδες, δυσκολία στην αναπνοή και, σε ακραίες καταστάσεις, νεφρική δυσλειτουργία.

Αλάτι: το αλάτι είναι ένα συστατικό που συχνά συστήνεται κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Βρίσκεται, φυσικά, σε τροφές όπως λαχανικά (ντομάτα, μανιτάρια), κρέας, αλλά και σε τυποποιημένα τρόφιμα, όπως κονσέρβες και αλλαντικά. Το αλάτι περιέχει νάτριο (έναν βασικό ηλεκτρολύτη), που αυξάνει απότομα την ώσμωση στο αίμα μας και ενεργοποιεί έτσι τον μηχανισμό της δίψας. Επομένως, η κατανάλωσή του σε περιόδους καύσωνα βοηθάει στην πρόληψη της αφυδάτωσης.

Γενικά, το καλοκαίρι λόγω της ζέστης είναι πιο σωστό να αποφεύγουμε τροφές με υψηλή περιεκτικότητα σε λίπος, όπως το κόκκινο κρέας και τα πλήρη σε λιπαρά τυριά, αφού αυτά απαιτούν περισσότερο χρόνο και κόπο για την πέψη τους, με αποτέλεσμα να «κουράζουμε» και να ζεσταίνουν περισσότερο το σώμα μας. Ιδιαίτερα κατά την περίοδο καύσωνα, όπου επικρατούν υψηλές θερμοκρασίες, θα πρέπει να καταναλώνουμε 5-6 μικρομερίδες από φρέσκα φρούτα και λαχανικά, που μας παρέχουν απαραίτητα ιχνοστοιχεία και βιταμίνες (αντιοξειδωτικές βιταμίνες Α και C, οι οποίες είναι απαραίτητες το καλοκαίρι), καθώς και πολύτιμους ηλεκτρολύτες, όπως νάτριο, κάλιο, χλώριο, που χάνονται σε μεγάλες ποσότητες με την έντονη εφίδρωση. Ακόμη περιέχουν πολύ νερό (π.χ. το καρπούζι περιέχει 95% νερό) τονώνουν τα επίπεδα της γλυκόζης προσφέροντάς μας ζωτικότητα και ενέργεια. Το ίδιο ισχύει για τα λαχανικά και έτσι μια μεγάλη σαλάτα συνδυασμένη με φρέσκο ψωμί (πηγή υδατάνθρακα) και άπαχο τυρί ή τόνο ή κομμάτια κοτόπουλου (πηγές πρωτεΐνης) είναι ένα καλό ελαφρύ γεύμα, το οποίο μπορούμε άφοβα να καταναλώσουμε το μεσημέρι, χωρίς να φορτώσουμε ιδιαίτερα το στομάχι μας, αλλά παίρνοντας συγχρόνως την κατάλληλη ενέργεια. ■

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ
ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ
(Με κλιματισμό & αυτόνομη θέρμανση)

ΘΟΔΩΡΗΣ ΑΪΒΑΖΙΔΗΣ
κιν.: 6974 893 241

ΙΕΡΙΣΣΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΛΙΑ

Ειρήνη Κορδερά
Ψυχολόγος-Παιδοψυχολόγος (MSc)

- Ψυχολογική Υποστήριξη
- Συμβουλευτική Γονέων
- Ομάδες Γονέων
- Ψυχοθεραπεία Ενηλίκων - Παιδιών & Εφήβων
- Θεραπεία Ζευγαριών & Οικογενειών

Ιερισσός Χαλκιδικής
(Αγ. Νικολάου 13 - πλησίον Εθνικής Τράπεζας)

Πολύγυρος Χαλκιδικής
Καραμανλή 7

κιν.: 69 78 18 32 45
kordera.eirini@gmail.com

Ο Χαλκιδικιώτης Μακεδονομάχος ΚΑΠΕΤΑΝ ΓΙΑΓΛΗΣ

Η ηρωική δράση του ένοπλου Σώματός του στη Χαλκιδική, Νιγρίτα Σερρών και Άγιον Όρος

Βασιλείου Ν. Πάππα

Ιερισσός Χαλκιδικής 2011, σσ. 400

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΚΥΡΟΥ, Φιλολόγος

Πρόσφατα ο Ιερισσιώτης τ. Βουλευτής Χαλκιδικής και επί σειρά ετών (μέχρι και σήμερα) Πρόεδρος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής (Ι.Λ.Ε.Χ.) κ. Βασιλείος Ν. Πάππας έφερε στο φώς της δημοσιότητας τον καρπό της μακροχρόνιας συλλογής ιστορικού υλικού, της μακροχρόνιας έρευνας για την εύρεση γραπτών και προφορικών μαρτυριών, που αφορά τον Ιερισσιώτη Μακεδονομάχο – Οπλαρχηγό Γιώργη Γιαγλή και τη δράση του ένοπλου Σώματός του στη Χαλκιδική, στη Νιγρίτα και στο Άγιον Όρος από το 1903 έως το 1913 και έχει τη μορφή βιβλίου με 400 σελίδες και με τον τίτλο: «Ο Χαλκιδικιώτης Μακεδονομάχος Καπετάν Γιαγλής. Η ηρωική δράση του ένοπλου Σώματός του στη Χαλκιδική, στη Νιγρίτα και στο Άγιον Όρος». Το βιβλίο έχει διαστάσεις 17,3 X 24, και το εμπροσθόφυλλο κοσμείται με την φωτογραφία του Σώματος του Γιαγλή και αφιερώνεται στη μνήμη των γονέων του συγγραφέα Νικολάου και Αρτέμιδος.

Ο Μακεδονομάχος Οπλαρχηγός Καπετάν Γιώργης Γιαγλής.

Η συγγραφή αυτού του βιβλίου αποτελούσε, ανέκαθεν, όπως αναφέρεται στο μονοσέλιδο προλογικό σημείωμα, τον διακαή πόθο του συγγραφέα να αποδώσει φόρο τιμής πρώτα στους επώνυμους και ανώνυμους Αγωνιστές, που πολέμησαν στον Μακεδονικό Αγώνα για τη Μακεδονία, και ύστερα στον θρυλικό οπλαρχηγό Καπετάν Γιώργη Γιαγλή και στο ηρωικό ένοπλο Σώμα του, του οποίου η δράση ζωντανεύει στις σελίδες του βιβλίου. Το καταγραφόμενο και παρουσιαζόμενο στο βιβλίο

ιστορικό υλικό είναι πολύτιμο και αποτελεί μια μεγάλη συμβολή στην τοπική Ιστορία της Ιερισσού, αλλά και της Χαλκιδικής και ευρύτερα της Μακεδονίας, για την οποία (Μακεδονία) ο συγγραφέας, όπως αναφέρει στο ίδιο σημείωμα, ελπίζει «να συνεχίζει να αποτελεί αντικείμενο ενασχόλησης και άλλων ιστορικών ερευνητών, προκειμένου να “φτάσει” στην επίσημη πολιτεία το μήνυμα, ότι οφείλει να αξιοποιήσει και εν τέλει να διδάξει στο νεότερη γενιά το συγκριτικά με άλλους αγώνες αδικημένο, ωστόσο εξίσου σημαντικό, κεφάλαιο της Ιστορίας του Μακεδονικού Αγώνα».

Το βιβλίο προλογίζει με θέρη σε 2,5 σελίδες ο καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Αντιπρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών κ. Αθανάσιος Καραθανάσης, σύμφωνα με τον οποίο το βιβλίο εξιστορεί «την βιωτή και τα ευεργετήματά του στον Μακεδονικό Αγώνα μετά από αυτόν» και με την συγγραφή του «εκπληρώνεται μία οφειλόμενη υποχρέωση των Χαλκιδικιωτών προς τον Καπετάν Γιαγλή».

Διαβάζοντας το βιβλίο ο αναγνώστης ταξιδεύει, όπως γράφει ο συγγραφέας, «νοερά στη χρονική περίοδο των αρχών του αιώνα στη Χαλκιδική, στην Ιερισσό, στη Νιγρίτα, γενικά στην περιοχή Σερρών, στον Καπετάν Γιώργη Γιαγλή, στον Χριστόδουλο Τσόχα, στον Νικόλαο Σέρπη, στους Μακεδονομάχους, στον Κεντρικό Μακεδονικό Σύλλογο, στον κάθε αγωνιστή εκείνης της εποχής και συμπαραστάτη εκείνου του Αγώνα» και στέκεται «δίπλα σ' όσους έδωσαν ένα μεγαλειώδες “παρόν” στο θαυμαστό και ιερό Αγώνα στη Χαλκιδική, έχοντας ως φάρο και οδηγό τον φλογερό ιεράρχη Ειρηναίο, σ' όσους οπλαρχηγούς και προκρίτους αυτής της συγκλονιστικής εποχής έκαναν ορμητήριο τα άγια χώματά της». Ο συγγραφέας μετά από μακροχρόνια συλλογή ιστορικού υλικού, πολύτιμων ιστορικών στοιχείων, αξιοποιεί στο βιβλίο «το σύνολο της δράσης κάποιων εκ των ηρώων της Χαλκιδικής», γιατί, όπως αναφέρει, ήταν χρέος του να αποτίσει φόρο τιμής στους ήρωες αυτούς «ξεδιπλώνοντας άγνωστες πτυχές, που για πρώτη φορά έρχονται στο φώς, από την πλούσια δράση των αθάνατων Μακεδονομάχων, ως δείγμα της απέραντης αγάπης», που τρέφει για τη Χαλκιδική και ειδικότερα για τη γενέτειρά του την Ιερισσό.

Η προσέγγιση των γεγονότων, που καταγράφονται στο βιβλίο, στηρίζεται και σε προφορικές μαρτυρίες. Για τον λόγο αυτό στις σελίδες του ζωντανεύει «το ιστορικό κλίμα, που επικρατούσε στη Χαλκιδική και σ' ολόκληρη τη Μακεδονία πριν, κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά την ένοπλη φάση του Μακεδονικού Αγώνα. Οι νεότεροι κυρίως αναγνώστες του «θα γνωρίσουν τον τιτάνιο Αγώνα των ηρωικών μορφών, χάρη στις οποίες διασώθηκε ο Μακεδονικός Ελληνισμός και διαμορφώθηκαν τα σύγχρονα όρια του Ελληνικού Κράτους, μέσα στα οποία σήμερα ζούμε μια ζωή ηθικά αξιοπρεπή». Θα τώνσει επίσης και το εθνικό τους φρόνημα για τα γενναία παλικάρια, που προέρχονταν από την Ιερισσό.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη. Κεντρικό

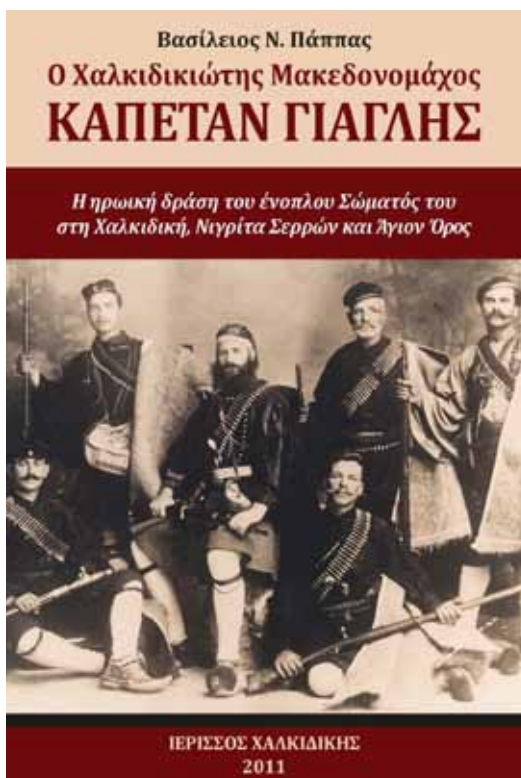
πρόσωπο του βιβλίου είναι ο Καπετάν Γιώργης Γιαγλής, ο Μακεδονομάχος, ο οπλαρχηγός, ο θρυλικός ήρωας, ο οποίος είχε «λαγού περπατησιά, αητού γρηγορω σύνη, γερακιού μάτι, λιονταριού σβέρκο, ελαφιού ποδάρι». Όμως ο συγγραφέας, για να οδηγήσει τον αναγνώστη πιο «ομαλά» στα έντονα και δυναμικά γεγονότα, που αφορούν στη ζωή και κυρίως στη δράση του Καπετάν Γιαγλή, γράφει πρώτα (60 σελίδες) για τον μεγάλο, τον εθνικό, τον μεγαλειώδη, τον σκληρό και πολυαίμακτο Μακεδονικό Αγώνα (στο πρώτο μέρος) και συγκεκριμένα για την κατάσταση στη Μακεδονία πριν από την έναρξή του, για τις φάσεις του, για τα γεγονότα του Πλιντέν, για τον Παύλο Μελά και τον ηρωικό του θάνατο, για την αφύπνιση των Πανελλήνων, που έτρεξαν να σώσουν τη Μακεδονία, για το ρόλο των Προξενίων, κυρίως της Θεσσαλονίκης, για τα Κέντρα Εθνικής Άμυνας, για τη λίμνη των Γιαννιτσών, για τον Αγώνα στην περιφέρεια των Σερρών και της Νιγρίτας, για τις γυναίκες του Αγώνα και για το τέλος του. Στη συνέχεια (στο δεύτερο μέρος) ο συγγραφέας αναφέρεται (60 σελίδες) στη συμμετοχή της Χαλκιδικής στον Μακεδονικό Αγώνα. Συγκεκριμένα αναφέρεται: α') στον Αγώνα στη Χαλκιδική (4 σελίδες) τονίζοντας για να καθορίσει τη μορφή του, ότι «η Χαλκιδική ήταν παρούσα σε όλα τα προσκλητήρια του Έθνους και προσέφερε σημαντικές υπηρεσίες στην ένδοξη ιστορική περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα», αλλά «είναι αλήθεια ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, όταν ολόκληρη η Μακεδονία εμάχετο κατά των ξένων επιδρομέων, η Χαλκιδική “δεν πειράχθηκε” καθόλου από τις επιθέσεις των κομιτατζήδων» λόγω της γεωγραφικής θέσης, «που της επέτρεπε να στέκεται κάπως παράμερα από τον κύριο χώρο εξέλιξης των γεγονότων», της αρραγούς συστάσεως του πληθυσμού, «μια και δεν υπήρχαν αμιγώς σλαβικές κοινότητες εντός της», της ιδιορρυθμίας του εδάφους της, με τα βουνά και τα αμέτρητα ακρογιάλια της, και του “επεκτατικού” χάρτη της Μεγάλης Βουλγαρίας, έτσι όπως τον καθόρισε η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, ο οποίος (χάρτης) δεν περιλάμβανε στα όριά του τη Χαλκιδική. Όμως, γράφει ο συγγραφέας, «οι γενναίοι και φιλοπάτριδες Χαλκιδικιώτες συμπατριώτες μας σ' αυτήν την ιδιόμορφη αναμέτρηση, όπως και σε όλα τα εθνικά προσκλητήρια, δεν έμειναν αδρανείς. Πολλά παλληκάρια συμμετείχαν ενεργά στις κατά τόπους Επιτροπές Αγώνα, δημιούργησαν ένοπλα Σώματα ανταρτών και ρίχθηκαν με όλη τη δύναμη της ψυχής τους στις μάχες, αντιμετωπίζοντας τους Τούρκους τυράννους και τους Βούλγαρους κομιτατζήδες. Η συχνή επικοινωνία των οπλαρχηγών με τους κατοίκους της Χαλκιδικής, απαραίτητη για τον εφοδιασμό των Σωμάτων και για την ανταλλαγή πληροφοριών, έδινε την ευκαιρία στους τελευταίους να δείχνουν έμπρακτα την πίστη τους και τη στηρίξή τους στις δράσεις του ένοπλου αγώνα. Τα χωριά της Χαλκιδικής λειτουργούσαν σαν μυστικές πύλες εισόδου αγωνιστών, που έρχονταν να συνεισφέρουν έμπρακτα στον αγώνα, αλλά και οπλισμού, ο οποίος από τα νησιά του Αιγαίου κατέφθανε στη Συκιά, στην Κασσάνδρα, στην Ολυμπιάδα, στην Ιερισσό, στον Άγιο Νικόλαο και στη συνέχεια προωθούνταν, κυρίως, στην Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία». Στο κεφάλαιο αυτό ο συγγραφέας δεν παραθέτει τα ονόματα των άοπλων Μακεδονομάχων (που πρόσφεραν υπηρεσίες με άλλους τρόπους στον Αγώνα) γιατί «η παρούσα μελέτη θα εκτεινόταν πολύ». Εξ άλλου, όπως ο ίδιος σημειώνει, υπάρχουν μελέτες, οι οποίες >>

» δημοσιεύουν Πίνακες και Καταλόγους. Όμως υπάρχουν και άγνωστες μέχρι τώρα πηγές, οι οποίες πρέπει να έρθουν στο φως της δημοσιότητας. Είναι τα αρχεία και οι προφορικές μαρτυρίες. Γράφει σχετικά: «**Ιδιαίτερα σημαντικά είναι τα αρχεία που βρίσκονται στα χέρια απλών ανθρώπων, οι οποίοι, ανυποψίαστοι, δεν γνωρίζουν την ανεκτίμητη αξία τους καθώς και την σημασία του Αγώνα. Το γεγονός ότι η ιστορική έρευνα μέσα από αρχεία και προφορικές μαρτυρίες συνεχώς αναδεικνύει Μακεδονομάχους, άγνωστους μέχρι τώρα, αποδεικνύει την ανάγκη μιας εκτεταμένης τοπικής έρευνας, η οποία, πέρα από τις γραπτές πληροφορίες, θα αξιοποιήσει προφορικές μαρτυρίες, όπως διασώζονται στη λαϊκή μνήμη για τους Μακεδονομάχους κάθε τόπου. Δεν αντιλέγει κανείς, ότι πρόκειται για επίπονη εργασία, που απαιτεί πολύ χρόνο, κυρίως όσον αφορά στη συλλογή υλικού, που ανά πάσα στιγμή κινδυνεύει να χαθεί**». Και καταλήγει: «**Η δική μας προσπάθεια – πέραν των άλλων – σκοπό έχει να έλθουν στο φως όσο το δυνατό περισσότερες πηγές (ανέκδοτα έγγραφα, προφορικές μαρτυρίες κ.λπ.), που σχετίζονται με την δράση των Μακεδονομάχων, ώστε οι νεώτεροι ιστορικοί ερευνητές του τόπου μας να συνεχίσουν την προσπάθεια ανάδειξης και άλλων αγωνιστών της Χαλκιδικής. Γιατί πρέπει να τονισθεί, ότι ο κύκλος των Μακεδονομάχων δεν κλείνει μόνο με τη δημοσίευση των ονομάτων. Χρειάζεται η δράση τους να στηριχθεί με την προσκόμιση οποιωνδήποτε έγκυρων στοιχείων, αλλά και να συσχετιστεί με τα πρόσωπα, με τα οποία συνεργάστηκαν στην περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα», β' στον Μητροπολίτη Κασσανδρείας Ειρηναίο (4 σελίδες), που από τον Σεπτέμβριο του 1907 ήταν ο καθοδηγητής και πνευματικός ηγέτης του Χαλκιδικιώτικου λαού στις προσπάθειές του να απομακρύνει τον βουλγαρικό κίνδυνο, γ' στα ένοπλα Σώματα της Χαλκιδικής (12 σελίδες), δ' στον Μακεδονομάχο οπλαρχηγό από τη Βαρβάρα Αθαν. Μινόπουλο (6 σελίδες), ε' στους πίνακες Μακεδονομάχων (16 σελίδες), στ' στην παρουσία της Ιερισσού στον Μακεδονικό Αγώνα (22 σελίδες), η οποία καταγράφεται σε βιβλία ιστορικών – ιστοριογράφων και ιστοριοδιφών (Α. Ανεστοπούλου, Χρ. Νεράντζη, Κ. Παπανικολάου, Αστ. Θηλυκού, Ερ. Ζέλλιου – Μαστροκώστα, Δ. Κύρου, Αστ. Καραμπάτακη, Ιω. Αποστολίδη, Ιω. Μαρίνου, Αν. Τσουκαλά – Κουφού) και αρθρογράφων σε περιοδικά και εφημερίδες, και ζ' στη συμβολή του Αγίου Όρους (σε 16 σελίδες).**

Τέλος, (στο τρίτο μέρος) και σε 215 σελίδες καταγράφεται η ζωή και η δράση του Καπετάν Γιώργη Παγλή διαιρεμένη στα παρακάτω 13 κεφάλαια: 1. Τα παιδικά χρόνια – Η δράση του (25 σελίδες), 2. Τιμητικές διακρίσεις – Ο χαρακτήρας του (7 σελίδες), 3. Μαρτυρίες για τον Παγλή μέσα από ενθυμήσεις και έγγραφα (26 σελίδες), 4. Η αφήγηση

των γεγονότων της Νιγρίτας (18 σελίδες), 5. Ο οπλαρχηγός Χριστόδουλος Τσόχας (16 σελίδες), 6. Ο Γραμματέας Νικόλαος Σέρπης (12 σελίδες), 7. Ο Κεντρικός Μακεδονικός Σύλλογος. Θεοχάρης Γερογιάννης, Μαυρουδής Γερογιάννης, Χριστόδουλος Γερογιάννης (32 σελίδες), 8. Τα αρχοντικά των Γερογιάννηδων και ο Καπετάν Παγλής (12 σελίδες), 9. Το τέλος του Κεντρικού Μακεδονικού Συλλόγου (2 σελίδες), 10. Ο Παγλής σε τραγούδια (13 σελίδες), 11. Παρερμηνείες για τη δράση του (14 σελίδες), 12. Τα τελευταία χρόνια στο Άγιον Όρος (15 σελίδες) και 13. Η γενέτειρα Ιερισσός τιμά τον Παγλή (23 σελίδες).

Οι υπόλοιπες σελίδες του βιβλίου (384-399) είναι αφιερωμένες στις ευχαριστίες του συγγραφέα, στη Βιβλιογραφία και στον Πίνακα Περιεχομένων. Ο συγγραφέας ευχαριστεί όσους τον βοήθησαν στη συγγραφή του βιβλίου και ιδιαίτερα ευχαριστεί τους αφηγητές γεγονότων, τους κατόχους ιδιωτικών συλλογών και όσους έθεσαν στη διάθεσή του ανέκδοτα έγγραφα και φωτογραφίες, με τα οποία εμπλούτισε το βιβλίο, και πέραν αυτών ευχαριστεί τις Ιερές Μονές και τα Ιδρύματα (Αρχεία, Βιβλιοθήκες), απ' όπου άντλησε πληροφορίες, που στήριξαν τη συγγραφή της μελέτης, καθώς και το προσωπικό τους, που πάντοτε πρόθυμα τον εξυπηρέτησαν. (Υπάρχουν Κατάλογοι 14 Αρχείων – Βιβλιοθηκών, 17 Αφηγητών και 24 Φορέων – Προσώπων, που πρόσφεραν ανέκδοτα έγγραφα και φωτογραφίες).

Η Βιβλιογραφία χωρίζεται σε Βασική (με 4 λήμματα ξενόγλωσσα και 24 ελληνόγλωσσα) και σε Κύρια (με 132 λήμματα και 11 περιοδικές εκδόσεις).

Το βιβλίο κοσμείται και εμπλουτίζεται με

πληθώρα φωτογραφιών προσώπων, εγγράφων, χαρτών και άλλων πραγμάτων (συνολικά 320).

Το βιβλίο του κ. Βασ. Πάππα σχεδιάστηκε, τυπώθηκε και βιβλιοδετήθηκε για λογαριασμό του τον Απρίλιο του 2011 στο τυπογραφείο «**ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Α.Ε.**» στη Θεσσαλονίκη σε 1.000 αντίτυπα.

Κλείνοντας τη Βιβλιοπαρουσίαση θα μεταφέρω απλά το κείμενο του συγγραφέα, το οποίο κοσμεί το οπισθόφυλλο:

« Της ιστορίας η επιταγή με ώθησε να στρέψω το βλέμμα μου στο οδοιπορικό του Μακεδονικού Αγώνα, όπως τον βίωσε ο μεγάλος Ιερισσιώτης αγωνιστής, ο απελευθερωτής της Νιγρίτας, ο θρυλικός Καπετάν Γιώργης Παγλής, και μαζί μ' αυτόν όλοι οι σεβαστοί Μακεδονομάχοι που έδωσαν ψυχή και σώμα, για να ζούμε σήμερα σε μια Μακεδονία ελεύθερη, ελληνική.

Μετά από πολλά χρόνια συλλογής υλικού για τον Καπετάν Παγλή και το ένοπλο Σώμα του, ήρθε η στιγμή να σκιαγραφήσω την ηρωική μορφή του με κάθε λεπτομέρεια, με στοιχεία που παρουσιάζονται για πρώτη φορά. Παράλληλα, θέλησα να τονίσω τις αξίες που κυριάρχησαν σ' αυτόν τον Αγώνα, τον άνισο, το σκληρό. Τον αγώνα που κόσμησε την ελληνική ιστορία της Μακεδονίας, την οποία προσπάθησαν να αλλοιώσουν ιστορικά οι ποικιλώνυμοι επίβουλοι της. Ωστόσο, ο Μακεδονικός Ελληνισμός δοκιμασμένος βάνασα στη διαδοχή των αιώνων από απάνθρωπες επιβουλές και ιστορικά “ασελείς” βλέψεις, άντεξε και κατάφερε να σταθεί αμιγώς ελληνικός και ακέραιος.

Ακόμη, με έγγραφα, φωτογραφικό υλικό και μαρτυρίες, που αφορούν τη δράση του Παγλή και των συνεργατών του, θέλησα να ψηλαφίσω τα γεγονότα πριν την κύρια φάση του Αγώνα (1904-1908), η οποία ανέδειξε αξιολογότερους μαχητές, πραγματικούς ήρωες, με κορυφαίο τον Παύλο Μελά.

Διαβάζοντας κανείς τις σελίδες αυτού του βιβλίου, θα νιώσει πως ανάμεσά μας υπάρχει μια γέφυρα, που όλοι πρέπει να διαβούμε: είναι οι κοινοί μας στόχοι, οι επιδιώξεις μας και κυρίως η ενότητα στα εθνικά μας δίκαια. Είναι θα 'λεγα, η οφειλή μας στην ιστορία αυτού του τόπου και στις γενιές που έρχονται».

Η παρουσίαση του βιβλίου του Βασιλείου Ν. Πάππα, Προέδρου της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής (ΙΛΕΧ), πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία τη Δευτέρα 20 Ιουνίου 2011 στην αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών στη Θεσσαλονίκη. Το έργο παρουσίασαν οι: Αθανάσιος Καραθανάσης, Καθηγητής Πανεπιστημίου, Στέλιος Παπαθεμελής, τ. Υπουργός, και ο Γέροντας Μάξιμος Ιβηρίτης (Νικολόπουλος), ενώ την εκδήλωση προλόγισε και συντόνισε ο Νικόλαος Μέρτζος, Πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών (ΕΜΣ).

Οργανώθηκε από την Ε.Μ.Σ. και την Ι.Λ.Ε.Χ. ■

Από το 1985 κοντά σας

Romina Pizza
PIZZA & PASTA

Ηρώων 13
Ιερισσός Χαλκιδική

DELIVERY 2377022890
(16.30-2.00) 6975865935

ΕΜΠΟΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ & ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
Ανδράνη Γ. Αργυρώ

ΡΟΥΛΕΜΑΝ - ΤΣΙΜΟΥΧΕΣ - ΚΟΥΖΙΝΕΤΑ - ΡΑΝΤΑΡ ΜΑΝΟΜΕΤΡΑ - ΣΤΑΥΡΟΙ - ΛΑΔΙΑ - ΓΡΑΣΑ - ΥΝΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ - ΑΝΤΙΨΥΚΤΙΚΑ - ΜΟΥΑΓΙΕ - ΠΕΙΡΟΙ ΕΛΑΤΗΡΙΑ - ΝΤΙΖΕΣ - ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΡΕΙΛΟΡ ΗΛΕΚΤΡΟΔΙΑ - ΤΡΟΧΟΙ ΚΟΠΗΣ & ΛΕΙΑΝΣΕΩΣ ΣΩΛΗΝΕΣ ΨΕΚΑΣΤΙΚΩΝ & ΑΕΡΑ - ΜΑΧΑΙΡΙΑ ΦΡΕΖΩΝ ΒΙΔΕΣ ΑΡΟΤΡΩΝ & ΦΡΕΖΩΝ - ΤΡΑΚΤΕΡ - ΦΡΕΖΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΙΣ - ΤΡΕΙΛΟΡ - ΒΥΤΙΑ - ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 23770 22013 ΚΙΝ: 6932 418522
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ: 6972876522 (ΓΙΩΡΓΟΣ) 6972823976 (ΣΤΕΛΙΟΣ)

δύναμη ψυχής

Κείμενο: ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΟΥΚΑΚΗ - ΜΟΥΛΑΣΙΩΤΗ

Ένας εντελώς άγνωστος άνθρωπος, μπορεί να σου αλλάξει τη σκέψη για την ζωή;

Συνάντησα τον Nick για πρώτη φορά στην ανηφόρα προς το Γομάτι. Μου έκανε μεγάλη εντύπωση γιατί οδηγούσε ένα τρίκυκλο "ποδήλατο" που τα πετάλια του, ήταν στο ύψος του στήθους του και τα κινούσε με τα χέρια του. Τον ξανα συνάντησα τυχαία στην Ιερισσό την επόμενη μέρα, γνωριστήκαμε και έτσι έμαθα για τη ζωή του.

Είναι 49 ετών και ζει στο Μόναχο της Γερμανίας. Το ποδήλατο που έχει, το σχεδίασε ο ίδιος για τις δικές του ανάγκες, πριν από 11 χρόνια. Έως σήμερα, όπως ο ίδιος μου είπε, «έχουν πεθάνει 3 ποδήλατα στα χέρια του». Αυτό είναι το τέταρτο.

ορειβατών στα βουνά του Μονάχου. Πολύ δυνατός άνθρωπος σωματικά, πρώην αλεξιπτωτιστής.

Μία μέρα όμως η μοίρα του άλλαξε τη ζωή. Κατά τη διάρκεια της εργασίας του, ένας βράχος ξεκόλλησε από το βουνό και πέφτοντας τον χτύπησε. Στη συνέχεια αυτός έχασε την ισορροπία του και έπεσε σε μία χαράδρα 150 μέτρων βάθους. Η πτώση του είχε σαν αποτέλεσμα να προκληθούν πολλαπλά κατάγματα σε όλο του το σώμα και ένα πολύ σοβαρό τραύμα στο κεφάλι. Διασώθηκε, αλλά έμεινε πολλούς μήνες σε κώμα, στο νοσοκομείο. Τελικά, κατάφερε να επιβιώσει, αλλά ο τραυματισμός αυτός, του προξένησε μόνιμη μερική τετραπληγία, με την κίνηση να είναι πολύ περιορισμένη στα κάτω άκρα του και λιγότερο στα άνω άκρα.

Για τα επόμενα εννέα χρόνια εξαρτιόταν αποκλειστικά από τη φροντίδα της συζύγου του. Τον

Ένας άνθρωπος ελεύθερος, με τρομερή δύναμη ψυχής.

Έκανε πολλά ταξίδια με το ποδήλατο του. Γύρισε σε όλη την Ευρώπη και όχι μόνο. Το μεγαλύτερο ταξίδι του, κράτησε έντεκα μήνες και ξεκίνησε από Γερμανία, στη συνέχεια πήγε Αυστρία, Ελβετία, Γαλλία, Ισπανία, Μαρόκο και έφτασε μέχρι Σενεγάλη, διασχίζοντας τη Δυτική Σαχάρα.

Τη φετινή χρονιά ξεκίνησε από τις 25 Φεβρουαρίου 2011, από τη Γερμανία και (ποδηλάτωντας) πέρασε από την Αυστρία, Ιταλία, Κροατία, Κόσσοβο, Αλβανία, Ελλάδα. Αρχικά πήγε στην Πελοπόννησο για να δει έναν φίλο του και στη συνέχεια ήρθε εδώ στην Ιερισσό. Μετά από εδώ, σκοπεύει να ταξιδέψει στην Τουρκία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ρωσία, Ουκρανία, Πολωνία, Τσεχία και στο τέλος του φθινοπώρου, να έχει επιστρέψει στο Μόναχο.

Όταν ταξιδεύει κάνει περίπου 200 χλμ. την ημέρα. Τα μέρη που πηγαίνει, τα επιλέγει τυχαία και κάθεται πολύ λίγο σε αυτά. Μόνο τόσο όσο να πάρει δυνάμεις. Το φαγητό του, πολλές φορές είναι μόνο ψωμί, νερό και ένα μήλο. Διαμένει σε μία μικρή σκηνή 1,5 kg την οποία κουβαλάει πάντα μαζί του.

Στα ταξίδια που κάνει, πολλές φορές, έμεινε αναγκαστικά σε επικίνδυνα μέρη και μάλιστα μόνος του. Επίσης, μου αφηγήθηκε ότι αρκετές φορές πέρασε αρρώστιες και δέχτηκε επιθέσεις τις οποίες αντιμετώπισε μόνος του, με ότι αυτό συνεπάγεται για έναν άνθρωπο με μειωμένη κινητικότητα. Έτσι, μου δημιουργήθηκε η απορία και τον ρώτησα αν φοβάται για τη ζωή του. Η απάντηση που πήρα ήταν αποπληστική: «Όχι, γιατί το σώμα μου έχει πεθάνει, εδώ και πολλά χρόνια. Ζει μόνο η ψυχή μου και αφού η ψυχή είναι αθάνατη, κανείς δεν μπορεί να μου κάνει κακό».

Μετά, του έκανα την ερώτηση, ποιο από τα μέρη που γύρισε, του άρεσε περισσότερο. Μου απάντησε ότι από άποψη φυσικής ομορφιάς του τοπίου, η Σκανδιναβία, είναι γι' αυτόν η ομορφότερη χώρα, αλλά η Ελλάδα και η Ισπανία, εκτός από φυσικές ομορφιές, έχουν και "ζεστούς ανθρώπους".

Τέλος, μου είπε ότι θα ήθελε να γράψω, ότι δεν πιστεύει σε οποιοδήποτε θρησκευτικό δόγμα, αλλά σε μία ανώτερη δύναμη, που τον προστατεύει. Ο άνθρωπος αυτός, από τα λεγόμενα του, δείχνει μία απαξίωση σε κάθε τι που αφορά τον υλικό κόσμο. Και γι' αυτόν το λόγο νιώθει ελεύθερος.

Εγώ εύχομαι ο Nick, να συνεχίσει τα ταξίδια του, γιατί με τη δύναμη της ψυχής του, αποτελεί φωτεινό παράδειγμα για όλους τους ανθρώπους. ■

Μετά το σχεδιασμό και τη δοκιμή του από τον ίδιο, κάνοντας τον γύρο της Γερμανίας με αυτό πούλησε τα σχεδιαστικά δικαιώματα του ποδηλάτου, σε μία εταιρία στη Γερμανία, κάνοντας έτσι ένα συμβόλαιο, το οποίο προβλέπει την καταβολή, σε αυτόν, ενός χρηματικού ποσοστού από τις πωλήσεις τους. Το κάθε ποδήλατο κοστίζει 3.500,00 €. Έως τώρα έχουν πωληθεί περίπου σαράντα. Το δικό του αρχικό μοντέλο του στοίχησε περίπου 200,00 €.

Σε ερώτηση που του έκανα, πώς «απέκτησε» αυτή τη μειωμένη κινητικότητα, μου απάντησε το εξής: Πριν είκοσι χρόνια δούλευε ως οδηγός

ρώτησα τι ήταν αυτό που τον έκανε να ξεκινήσει αυτόν τον αγώνα ζωής.

Μου είπε: «**Το άκουσμα δύο λέξεων. Είσαι ανίκανος και ανάπηρος**». Τις λέξεις αυτές, του τις είπε ο άνθρωπος πάνω στον οποίο είχε στηρίξει όλες του τις ελπίδες για ζωή. Η σύζυγός του. Από ότι ο ίδιος μας είπε, δεν ρίχνει ευθύνες στη γυναίκα του, γιατί και ο ίδιος, είχε παραιτηθεί εντελώς από τη ζωή, με αποτέλεσμα να την κουράσει. Πήρε διαζύγιο από τη σύζυγο του και από εκείνο το σημείο και μετά, άρχισε η αντίστροφη μέτρηση, για να γίνει αυτός που είναι τώρα:

Κυψέλη
Βασιλικός Πολτός
Φυσικό μέλι & κερι
Γύρη

Τηλ. & Fax: 23770 22295
Κιν.: 6977 988 898

Παπαθεολόγης Δ. Θεόδωρος
Ιερισσός Χαλκιδικής

Anna Κολοβού
Διαιτολόγος - Διατροφολόγος

Επιστημονικός Συνεργάτης Τμήματος
Παιδικής Παχυσαρκίας Γ Πανεπιστημιακής Κλινικής
Νοσ. "ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ"

Ιερισσός Χαλκιδικής
Τηλ. 6946 779075
e-mail: ana.kolovou@gmail.com

Πίνα Μπάους (Pina Bausch)

Κείμενο : ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΤΖΩΝΑΣ

«Η Πίνα έχει εκπαιδέψει τα μάτια της στο τι μπορεί η ψυχή να μας διδάξει μέσω του σώματος.»

Σε αυτή την πρόταση, του ίδιου του σκηνοθέτη, συνοψίζεται η ουσία της τελευταίας ταινίας, φόρος τιμής, στη γυναίκα που εφηύρε το χοροθέατρο, Πίνα Μπάους.

Για την τρισδιάστατη (3D) τεχνολογία έχουμε αναφερθεί στο παρελθόν. Συνοπτικά ο στερεοσκοπισμός, αυτό το εφέ που μας κάνει να αντιλαμβανόμαστε και προσθέτει στον διδιάστατο κόσμο της φωτογραφίας και του κινηματογράφου, άλλη μια διάσταση, ελάχιστα είχε χρησιμοποιηθεί σε τέτοια κλίμακα, για να προωθήσει και να αναπαράξει τόσο καλλιτεχνικό έργο ως τώρα. Η ιστορία της κατασκευής της ταινίας είναι αρκετά κινηματογραφική από μόνη της. Ο Βέντερς το

2009 αποφάσισε και σε συνεννόηση με την ίδια τη χορογράφο ξεκίνησαν τα γυρίσματα αυτού που τελικά θα γίνονταν ένα ντοκυμαντέρ για τη ζωή και το έργο της. Όμως δυστυχώς η Πίνα πέθανε την ίδια χρονιά, βγάζοντας “εκτός κάδρου” και τα σχέδια του σκηνοθέτη. Η “κινηματογραφικότητα” όμως βρίσκεται ακριβώς εδώ, καθώς τα εμπόδια στην κινηματογραφική ζωή, αν θέλετε, εξελίσσονται τα εκφραστικά μέσα. Εξάλλου τι άλλο είναι η σκηνοθεσία, παρά εξεύρεση λύσεων στα μόνιμα εμπόδια. Στην περίπτωση μας ο Βέντερς, και με τα παρακάλια των υπεύθυνων του Tanztheater, αποφάσισε να συνεχίσει το έργο του προσθέτοντας και την τρισδιάστατη τεχνολογία.

Το αποτέλεσμα;

Η Μπάους πολύ γνωστή για την δράση της ανάμεσα στους κύκλους των απανταχού οπαδών της, εκτός από εφευρέτρια της γλώσσας και της έκφρασης του σύγχρονου χορού είναι και κορυφαία σκηνοθέτης και σαν τέτοια την αντιμετώπισε ο Βέντερς, δηλαδή σαν δασκάλα και φίλη του φυσικά.

Η ιστορία της φιλίας τους ξεκινά περίπου το 1985, όταν ο Βέντερς παρακολούθησε από το διάσημο πια Tanztheater του Wuppertal, το Καφέ Μίλλερ, ένα από τα εξέχοντα έργα της Πίνα Μπάους. Αυτό πρέπει να αποτέλεσε δυνατή καλλιτεχνική εμπειρία για τον γερμανό σκηνοθέτη, τέτοια που έκτοτε ήθελε να το καταγράψει κινηματογραφικά!

“Εικοσιπέντε χρόνια συναισθηματικής φόρτισης είναι πάρα πολλά”, δηλώνει στη συνέντευξη τύπου, κατά την οποία σε αρκετά σημεία δεν θα συγκρατήσει την συγκίνηση του. Φοβούμενος ότι δεν θα σταθεί αντάξιος απέναντι στο μέγεθος της τέχνης της φίλης του Πίνα, αρνούνταν να σκηνοθετήσει, έως ότου επήλθε η λύση μέσω 3D!

Ο Βέντερς απελευθερώνεται από όλη αυτή τη δυσβάσταχτη κατάσταση και έτσι ανακαλύπτει και τις ιδιαιτερότητες ενός μέσου με το οποίο δεν είχε άμεση επαφή ως εκείνη τη στιγμή! Θεωρώντας δύσκολο να περάσει στο κοινό η ατμόσφαιρα και το ξεχωριστό ύφος των χορογραφιών της, ο Βέντερς κράτησε το αρχικό διδιάστατο υλικό με τις συνεντεύξεις της Πίνα και πλάνα διδασκαλίας και συμπλήρωσε τα κλίπ με τους χορευτές και τις παρουσιάσεις τους σε 3D πλέον.

Πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει η επιλογή των εξωτερικών γυρισμάτων, στην πόλη που

μεγαλούργησε η χορογράφος. Αναδεικνύουν τόσο την πόλη όσο και το ύφος που την χαρακτηρίζει. Αυτά ίσως είναι και το πιο βεντερικά σημεία της ταινίας, καθώς σκηνοθέτης και βιομηχανικό-industrial περιβάλλον ενώνονται και μετουσιώνονται σε αυτό που κάποιος θα έλεγε, προσωπικό ύφος.

Αποτελεί ξεχωριστή χαρά όταν τα εκφραστικά μέσα της τέχνης δεν περιορίζονται μόνο στην βιομηχανία της ψυχαγωγίας, αυτής που χαρακτηρίζεται από μια απλή, ηδονιστική διαδικασία και οδηγεί σε μια αποχαυνωτική, παθητική παρακολούθηση, αλλά οδηγούν σε μια δημιουργική διεργασία με την συμμετοχή του κοινού.

Αυτό επιτυγχάνεται όχι μόνο με τη χρήση του μέσου αυτού καθ' αυτού, αλλά και με την πρόθεση του καλλιτέχνη να μεταβιβάσει και να εισάγει τον ίδιο το θεατή στο έργο του, κάτι σαν πρόσκληση στο πάρτι που έχει στήσει αυτός και το συνεργείο του για μας. Για να λειτουργήσει όμως αυτό πρέπει να ενεργοποιήσουμε και τη δική μας διάνοια.

Αυτό ισχύει και για τους δυο καλλιτέχνες στην περίπτωση μας. ■

PUBLIC CAFE

Ιερισσός Χαλκιδικής

Βαθμός δυσκολίας 1-3*

ΤΟ ΣΟΥΡΤΟΥΚΙ σας προτείνει
κοντινές διαδρομές.

ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΚΛΗΣ' ΤΣ' ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ

Κείμενο : ΚΩΣΤΑΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ • Φωτογραφίες : ΚΩΣΤΑΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Αυτή τη φορά δεν θα σας πάω σε κάποια φανταστικής ομορφιάς τοποθεσία αλλά σε ένα μέρος το οποίο είναι συνδεδεμένο με μια παλιά ιστορία που συνέβη στην Ιερισσό το 1958 και έμεινε χαραγμένη στην μνήμη των κατοίκων της που έτυχε να την ζήσουν από κοντά και όχι μόνο. Επίσης οι εφημερίδες της εποχής εκείνης αναφέρθηκαν στο περιστατικό.

Εκείνα τα χρόνια ο κόσμος πίστευε στα θαύματα περισσότερο από ό,τι εμείς σήμερα. Έτσι λοιπόν και αυτά ακολουθώντας την πίστη των ανθρώπων λάμβαναν χώρα αρκετά συχνά στην καθημερινή τους ζωή. Ένα τέτοιο θαύμα σημειώθηκε και στην Ιερισσό στις 18 Ιουνίου του 1958. Για να μάθουν το περιστατικό οι νεότεροι και να το ξαναθυμηθούν οι παλαιότεροι, σας παραθέτω αυτούσια το άρθρο της εφημερίδας «Μακεδονία» το οποίο αναφέρεται στο συμβάν.

Σε ανάμνηση του θαύματος που σημειώθηκε στην εκεί περιοχή κάτοικοι της Ιερισσού σκάψανε πάνω σε ένα βράχο, από τους πολλούς που υπάρχουν τριγύρω, ένα μικρό εικονοστάσι-παρεκκλήσι, το οποίο υπάρχει έως σήμερα και το μέρος αυτό έμεινε γνωστό ως: «Τσ' Γιαννούλας το παρακκλήσ'».

Για να επισκεφθείτε το μέρος αυτό θα πρέπει να κατευθυνθείτε από την Ιερισσό προς το Γομάτι. Σε απόσταση 2,5 χλμ. από το κέντρο της Ιερισσού, θα στρίψετε δεξιά σ' έναν κατηφορικό χωματόδρομο που πάει προς τον «Παλιοβουρό». Ακολουθούμε αυτόν τον δρόμο και σε 1,5 χλμ. φτάνουμε σε έναν παράδρομο του, που πάει προς τα αριστερά. Εκεί αφήνουμε το όχημα μας και συνεχίζουμε με τα πόδια, ακολουθώντας έναν ακόμη χωματόδρομο που είναι πιο στενός και κατευθύνεται προς τα δεξιά. Από εκεί και σε απόσταση 1,5 χλμ. (30 λεπτά περίπου με τα πόδια) θα βρείτε (με λίγη καλή θέληση) «Του Παρακκλήσ' τς' Γιαννούλας».

Από άποψη φυσικής ομορφιάς μπορείτε να θαυμάσετε την Ιερισσό πανοραμικά από ψηλά. Επίσης από το σημείο που βρίσκεται το εν λόγω προσκνητάρι, αν κατεβείτε από την πίσω του πλευρά, δεξιά προς τα κάτω και μετά ανεβείτε τον λόφο που υψώνεται μπροστά σας, θα δείτε

Επανεκτίησε χθές τήν φωνήν της ή όραματισθεισα τήν Παναγίαν

ΑΠΛΑΞΕ ΤΗΝ ΘΜΙΑΙΑΝ ΤΗΣ, ΟΔΕΥΟΥΣΑ ΠΡΟΣ ΪΑ. ΠΑ-
ΝΑΓΙΑΝ. — ΘΑΘΗΥΚΤΙΑΙ ΠΡΟΒΕΥΧΑΙ ΚΑΙ ΑΙΤΑΝΕΙ-
ΑΙ. — ΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΘΕΟΜΗΤΟ-
ΡΟΣ. — ΗΑ ΕΠΑΝΕΛΘΗ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΒΛΤΟΝ
ΔΡΟΜΟΝ. — ΣΥΓΧΩΡΗΜΕΝΑ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ
ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΑ. — ΑΙ ΕΠΙΤΡΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

«Άλλος τυφλός θά αναβλέψη μετά έν έτος

ΙΕΡΙΣΣΟΣ, 19. — Τό θαύ-
μα τής 'Ιερισσοῦ εξακολουθεῖ
νά συγκινή τοὺς εὐλαβεῖς οἴτι-
νες αὐθρόως προσέρχονται εἰς
τόν ναόν τής Μ. Παναγίας διὰ
νά προσκυνήσουν. Τό ιστορικόν
τοῦ θαύματος ἔχει ὡς ἑξῆς :
Τό ἑσπέρας τής 12ης Ἰουνίου ἡ
κνίς Γιαννούλα Πλιατσικα ὄρφανή
πατρός καὶ μητρός ἐτῶν 18, εἶδε κατ'
ἄνωγάν τήν Παναγίαν ἢ ὅποια τής εἶπε νά
μεταβῆ εἰς τήν ἀγοράν καὶ νά κηρύξῃ
εἰς τοὺς ἀνθρώπους μετάνοιαν. Τήν ἐ-
πομένην ἐνεφανίσθη καὶ πάλιν ἡ Πανα-
γία κατ' ἄνωγάν καὶ τής εἶπε νά νηστεύουν
οἱ ἄνθρωποι ὅλας τὰς Τετάρτας καὶ Πα-
ρασκευὰς ὡς καὶ τὰς τεσσαρακοστὰς,
ἐπίσης τής εἶπεν ὅτι τήν 16ην Ἰουνίου
ἡμέραν Δευτέραν καὶ ἅμα τῇ ὄνατολῇ
τοῦ ἡλίου θά μείνῃ ὄλαλη ἐπὶ τριήμε-
ρον. Πράγματι τήν 16ην Ἰουνίου καὶ
ὥραν 4.20 πρωϊνὴν ἐξέκίνησε τεξῆ πρὸς
εὐωπόλιον Μ. Παναγίαν κατ' ἐντολήν
καὶ πάλιν τής Παναγίας, ἀπέχουσαν ἐξ
'Ιερισσοῦ πέντε ὥρας. Καθ' ὁδόν καὶ
κατὰ τήν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου ἔμεινε πρῶ-
τος ἄφωνος. Μετὰ τήν ἀφίξιν τής εἰς
Μ. Παναγίαν, ἐπηκολούθησαν λειτουργί-
αι καὶ παρακλήσεις. Κατ' αὐτὰς διὰ
γραφῆς εἶπεν εἰς ἕνα τυφλὸν ὅτι θά ὀ-
ναβλέψῃ μετὰ ἕν ἔτος. Τήν ἐπομένην ἐ-

πίστρεψεν εἰς 'Ιερισσὸν καὶ πάλιν τεξῆ
ἀκολουθουμένη ὑπὸ πλήθος κόσμου. Κα-
τὰ τήν ἀφίξιν τής, ἀπήτης διὰ γραφῆς
ὅπως εἰς τὸν ναόν τής 'Ιερισσοῦ τής
Γεννήσεως τής Θεοτόκου γίνουσι συνεχεῖς
ἄγρυπνίαι καὶ λειτουργίαι μέχρι τής ἀ-
νατολῆς τοῦ ἡλίου τής 19ης τρέχοντος
καθ' ἣν θά ἐπανακτῆσθ τὴν ὄμιλιαν τής.
'Εννοεῖται ὅτι καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας
αὐτὰς οὔτε ἔφαγε, οὔτε ἐκοιμήθη δια-
τηροῦσα ἀκμαίως τὰς δυνάμεις τής. Ἐ-
στῆθη καὶ προσηυχῆθη εἰς τὸν τόπον
πού ἔμεινε ἄφωνος. Οἱ ἐξετάσαντες αὐ-
τὴν τρεῖς ἰατροὶ ἀπεφάνθησαν ὅτι οὐδὲν
παθολογικὸν ὑπάρχει καὶ ὅτι δὲν δύνα-
ται ἐπιστημονικῶς νά ἐξακριβωθῇ τὸ αἰ-
τιολογικόν.

Σήμερον τήν 19ην τρέχοντος καὶ ὥραν
2αν πρωϊνὴν ἐγένετο λειτουργία εἰς τὸν
ναόν τής 'Ιερισσοῦ καθ' ἣν συνόρευσαν
πλήθη κόσμου ἀπὸ ὅλην τὴν περιφέρει-
αν, τὴν 4.25' πρωϊνὴν ἀφού ἐκοιμήθησε
τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἐπανεκτίησεν
ἀμέσως τὴν ὄμιλιαν τής καὶ σταυροκο-
πομένη καὶ δακρῦουσα πρὸ τοῦ εἰκο-
νίσματος τής Παναγίας ἐπανελάβε τρεῖς
φορὰς «δοξασμένο τὸ ὄνομα τής Πανα-
γίας», εἰδὼσα δὲ ὅτι δύο ὄρθαι ἀδελ-
φοὶ οἱ ὅποιοι ἦσαν εἰπλά τής, θά ὀμι-
λήσουν ἕν παραμείνουν ἐπὶ ἕν ἔτος εἰς
τόν ἱερόν ναόν Μ. Παναγίας. »

**ΜΙΑ ΔΕΚΑΟΚΤΑΕΤΙΣ
ΕΙΣ ΙΕΡΙΣΣΟΝ**

**ΕΛΑΒΕΝ ΕΝΤΟΛΗΝ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
ΝΑ ΜΕΙΝΗ ΑΦΩΝΟΣ**

**ΑΠΩΛΕΣΕ ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ
ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ**

ΙΕΡΙΣΣΟΣ, 18. — Θεῶμα ἐσημειώθη εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τῆς 18ῆτιδος Γιαννούλας Πλάτσιας. Αὕτη ἀπώλεσεν ἐντελῶς τὴν φωνὴν τῆς ἀπὸ τοῦ Σαββάτου θὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν πρωΐαν αὐριον (σήμερον) λαβοῦσα σχετικὴν ἐντολὴν ὑπὸ τῆς Παναγίας, ὡς ἰσχυρίσθη. Ἐν τῷ μεταξύ πλήθη κόσμου συρρέουν εἰς τὸν ναόν.

ἀπέναντι κάποιους παράξενους σχηματισμούς από γρανιτένια πετρώματα. Εδώ η φύση εξάσκησε την γλυπτική της ικανότητα δημιουργώντας σε εκείνο το μέρος ένα οπτικό θέαμα που θα σας συναρπάσει. Τέλος ανηφορίζοντας ξανά, σε 1 χλμ. περίπου θα φτάσετε πίσω στο όχημα σας.

Η συνολική χρονική διάρκεια της διαδρομής είναι περίπου 2 ώρες.

*Ευχαριστώ θερμά τον Ιωάννη Χαλιαμπάκα που με βοήθησε στον εντοπισμό της εν λόγω τοποθεσίας και τον Χρήστο Καραστέργιο για την παραχώρηση του αποκόμματος της εφημερίδας της εποχής.

Μικρές συμβουλές:

Έχετε μαζί σας ένα μπουκαλάκι νερό!

Φοράτε αθλητικά, άνετα παπούτσια! ■

*Κλίμακα δυσκολίας διαδρομής 1-5 (Εύκολο-δύσκολο)

ΤΟ ΣΟΥΡΤΟΥΚΙ

Ο τόπος που ζούμε έχει πολλές φυσικές ομορφιές. Αρκετές από αυτές βρίσκονται σε τοποθεσίες που δυστυχώς για διάφορους λόγους δεν είναι ευρέως γνωστές. Από αυτή την στήλη θα προσπαθήσουμε να σας τις γνωρίσουμε έτσι ώστε αν θελήσετε να μπορέσετε να τις επισκεφθείτε.

Το Συμβούλιο του 1951

Δε γνώριζε η Ιερισσός χρόνια για να ψηφίσει κοινοτικό συμβούλιο για να τη διοικήσει

Μα τώρα το κατάφερε μες στο πενήντα ένα έκατσε και τους διάλεξε όλους έναν κι ένα

Για πρόεδρο διαλέξανε που κάτω δεν το ρίχνει σκεφτήκανε και βάλανε τον Περικλή Βεργίνη

Όλα τα επαγγέλματα πιαστήκαν από τη νιότη και οι γεωργοί ψηφίσανε τον Γιώρ' τον Παρθενιώτη

Αν θέλεις και άλλους για να δεις λίγο ψηλά ανέβα οι μελισσοουργοί ψηφίσανε τον Μήτσο τον Χαλέβα

Τσαγκάρηδες μακακάληδες καημένοι καφετζήδες αυτούς όλους τους μάγεψε ο Θόδωρος ο Αίβαζίδης

Βρήκαν παλιό γραμματικό που 'χε πολύ μεράκι και είναι απ' την Αμμουλιανή τον Νανουδάκ' Σωκράτη

Έχοννε τον καλλωπισμό δεν λείπ' και η γαρνιτούρα γιατί έχουν αντιπρόεδρο τον Πέτρο τον Παλιούρα

Δημήτρης Ζουμπάς

(επιμέλεια, επιλογή ποιημάτων Βασίλης Καλαϊτζής)

Κουραχάνια της Ιερισσού

τ' Λάκη τ' Θύμκα

τ'ς Βαγγελίτσας ντου γιό

Γι' αυτά που σας αραδιάζω, ισεις θα βγάλι ντ' κρίσι!

Δεν γκντώ ιγώ. Μι γκντάτι κι γκντώ. Για να μη μι λέτι αύριου κούχ-μούχ!

Αγαπητοί φίλοι, σας παραθέτω απόφια μία αφήγηση του φίλου μου Νίκου Χαμαϊδού. Απολαύστε την!

«Η αγροίκας η πατέραζ μ' λέει τ' μάνα μ':
- Σήκου μαρί να πάμι πα' ζντου πατέρα μ' να ντου βοηθήσουμι στον θέρου.
- Δε μπουρώ βρε Βασίλ'. Όπουξ ξέρ'ς είμι ετ'μόγενν'.

- Εε ακόμα! Έχιτι ανάγκη ισειί οι γυναικίς! Σήκου να πάμι! Θα σι βάλου καβάλα στ' γαδούρα.

Πράγματι πήγαν πάν' τ' Σταυρακιού, πήραν τα δρεπάνια κι αρχίσαν να θεριζ'ν. Όταν έβγαλαν του πρώτου αρδίνι* κι ου ήλιους έφτασι ένα κουνταρόξ'λου ψ'λά, κάτσαν να καν' κουλασιό κάτ' απ' ντου φρέτζου.

Τι κουλασιό; Βούτυρου-μέλι; Ορκίν'κι κτσούρια αρμυρά!

Πά' στου κουλασιό γ'ννήθ'κα ιγώ. Δε με τ'λίξαν στα βαβάκια, με τ'λίξαν ζντ' ποδιά ντ' τρίχινη τζ' γιαγιάζ μ'. Μ' έβαλαν καβάλα ζτ' γαδούρα, μπροστά η πατέραζ μ' τραβούσι ντ' καπιστρονουρά κ' ήρθαμι στου χουριό.

Άρα:

Τόπος γέννησης: Σταυρακιού

Κλινική: Φρέτζους

Όρα γέννησης: πρώτου αρδίνι*»

*Αρδίνι = σειρά

Έβγαλι τ' γίδα η Στέργιους στου τσαίρ να βουσκίσι. Κι φωνάζ' η Γιώρ'ς η φίλους τ':

- Αμ πού ρε του πάς του βόδ';

- Ρε, δεν είναι βόδ'! Γίδα είναι!

Κί' η Γιώρ'ς:

- Εγώ τ' γίδα ρωτάω.

Πήγι η θυγατέρα επίσκεψ' ζντ' μάνα τ'ς πού γιόρταζι κι ντ' βρήκι στουλιζμέν' μι χρυσαφικά, μπιλιντζίκια κι περιδέρια.

- Ω, ρε μάνα, ακριβά δώρα σι πήρι η πατέραζ μ' για ντ' γουρτή σ'!

- Αχ μαρ' θυγατέρα μ'! Σά' πiriμiνα απ' ντου πατέρα σ', ούτι 'σένα, μαρ', δε θα είχα!

ΤΑ ΥΒΡΙΔΙΑ ΣΤΗ ΔΑΣΙΚΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ

Κείμενο : ΒΙΒΗ ΛΕΜΠΙΔΑ

Κάθε διασταύρωση μεταξύ ατόμων αντίθετου φύλλου που προέρχονται είτε από πληθυσμούς διαφορετικού είδους είτε από υποείδη ονομάζεται υβριδισμός. Τα υβρίδια παράγονται από τους επιστήμονες τεχνητά αλλά στην ευρύτερη περιοχή μας όπως έχει διαπιστωθεί και φυσικά. «**Η Βόρεια Χαλκιδική κατά τη γνώμη μας είναι έντονο φυσικού υβριδισμού**» αναφέρουν οι γενετιστές δασολόγοι στο βιβλίο «**Δασική Γενετική και Βελτίωση Δασοπονικών Ειδών**» της Δασολογικής Σχολής του ΑΠΘ.

Στην Ελλάδα η ποικιλότητα του κλίματος και του εδάφους είναι κάποιοι από τους παράγοντες που ευνόησαν τη δημιουργία και εγκατάσταση φυσικών υβριδίων.

Στην περιοχή μας φυσικά υβρίδια έχουν αναγνωριστεί και μελετηθεί, μεταξύ των ειδών τραχείας και χαλεπίου Πεύκης (*Pinus brutia* x *Pinus halepensis*) στη Στρατονίκη. Μόνο στη Λέσβο, Ρόδο και Πήλιο έχει παρατηρηθεί το ίδιο φαινόμενο. Στη Στρατονίκη όμως έγινε μια από τις πρώτες εργασίες περιγραφής φυσικών υβριδίων από τον καθηγητή Δασολογίας Παπαϊωάννου (1936) που περιγράφει τα φυσικά υβρίδια τραχείας και χαλεπίου Πεύκης. Αργότερα αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν από τους καθηγητές Δασολογίας μέθοδοι στατιστικής με εφαρμογή προγραμμάτων στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές επιβεβαιώνοντας τις πρώτες αυτές παρατηρήσεις. Από όλα αυτά καταλαβαίνουμε ότι η δασική βλάστηση της περιοχής μας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και από επιστημονικής πλευράς!

2. Χαλέπιος Πεύκη (*Pinus halepensis*)

Η διάκριση των υβριδίων αυτών από τα καθαρά είναι σχετικά εύκολη, ιδιαίτερα από τη μορφή και τη γωνία των κώνων με τους κλαδίσκους που τους φέρουν. Διακρίνονται επίσης από άλλους μορφολογικούς και ανατομικούς χαρακτήρες. Το υβρίδιο αυτό παρουσιάζει εκπληκτική ρώμη και προσαρμοστικότητα, δηλαδή αυξάνεται ταχύτατα και η ικανότητα προσαρμογής του στο περιβάλλον υπερτερεί αυτή των γονέων του, με αποτέλεσμα να αποφασιστεί η μαζική παραγωγή του. Είναι πρώτη φορά, που ερευνητικά αποτελέσματα στη χώρα μας χρησιμοποιούνται στη δασική πράξη.

Επίσης στην Ολυμπιάδα έχει βρεθεί ολόκληρη συστάδα του φυσικού υβριδίου της γκριζωπής Λεύκης (*Populus canescens*), που προέρχεται από τη διασταύρωση μεταξύ της λευκής και τρέμουσας Λεύκης (*Populus alba* x *Populus tremula*).

3. Γκριζωπή Λεύκη (*Populus canescens*)

Ένα άλλο υβρίδιο που είναι γνωστό στον ελληνικό χώρο είναι αυτό μεταξύ της κεφαλληνιακής και της λευκής Ελάτης (*Abies cephalonica* x *Abies alba*), η υβριδογενής Ελάτη (*Abies borisii regis*). Στο Άγιο όρος το 1930 βρέθηκε μια ποικιλία της υβριδογενούς Ελάτης με μακριές και μαλακές βελόνες. Έρευνες έχουν δείξει ότι ειδικά στον απομονωμένο αυτό πληθυσμό Ελάτης του Αγίου Όρους στον υβριδισμό έχει πάρει μέρος και ένα τρίτο είδος Ελάτης, ανατολικής προέλευσης (πιθανώς η *Abies cilicica*).

4. Υβριδογενής Ελάτη (*Abies borisii regis*).

Η σημασία του υβριδισμού έγκειται στο γεγονός ότι τα υβρίδια μπορεί να υπερέχουν σ' έναν ή περισσότερους χαρακτήρες από τους δύο γονείς. Για παράδειγμα μπορεί να αναπτύσσονται πιο γρήγορα ή ακόμα να προσαρμόζονται καλύτερα στο περιβάλλον ανάπτυξής τους. Επίσης μπορεί να συνδυάζουν καλύτερα χαρακτήρες των δύο γονέων.

Τέλος ο υβριδισμός βοηθάει στη γενετική βελτίωση των δασοπονικών ειδών έτσι ώστε να μπορεί να αυξηθεί η απόδοση των νέων δασών σε παραγωγή ξύλου, να προστατευτεί πιο αποτελεσματικά το περιβάλλον, ακόμα και να παραχθούν είδη για καλλωπιστικούς σκοπούς ανθεκτικά να αναπτύσσονται στο μολυσμένο έδαφος και στον αέρα των πόλεων.

Συμπερασματικά οι εφαρμογές του υβριδισμού στην πράξη είναι αμέτρητες και τα αποτελέσματα του εξίσου σημαντικά. Αν και σε πολύ μικρό μέγεθος, η δασική βλάστηση της περιοχής μας έχει συμβάλει και προς αυτήν την κατεύθυνση. ■

1. Τραχεία Πεύκη (*Pinus brutia*)

ΚΕΝΤΡΟ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΜΗΤΣΙΟΥ ΧΡ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ

- Ιερισσός Χαλκιδικής
Αγ. Νικολάου 13, τ.κ. 63075
- Πολύγυρος Χαλκιδικής
Καραμανλή 7, τ.κ. 63100

Κιν: 6937280885

E-mail: n_mitsiou@yahoo.gr

TAXI

ΨΕΜΜΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

FAX: 2377041087

ΚΙΝ.: 6948 899 833

Μνήμη Βαρθολομαίου μοναχού (†1939)

Κείμενο : ΚΩΝ/ΝΟΣ ΧΙΟΥΤΗΣ, εκπαιδευτικός

ΣΤΗΝ ενδιαφέρουσα μοναχολογία της Ιερισσού η παρουσία του Αγιορείτη μοναχού Βαρθολομαίου Παρθενιώτη ανιχνεύεται συμπτωματικά για τον γράφοντα, μέσω ενός φωτογραφικού τεκμηρίου της μονής Ιβήρων-ταπεινό απομεινάρι μιας παλαιάς κελλιώτικης συνοδείας στα νότια των Καρυών.

Η μαρτυρία της γενέτειρας Ιερισσού θα μπορούσε να μεταφέρει αξιόλογες πληροφορίες για τον εν λόγω μοναχό προερχόμενες είτε από το συγγενικό περιβάλλον είτε από το επαγγελματικό πλαίσιο, το οποίο αναπτύχθηκε στην αγιορειτική χερσόνησο από τους Ιερισσιώτες στην προ του 1940 εποχή.

Ο Γέροντας Βαρθολομαίος (στο κέντρο) με μέλη της συνοδείας του. [Αρχείο μονής Ιβήρων]

Ο μοναχός Βαρθολομαίος γεννήθηκε το 1854 και κατά κόσμον ονομαζόταν Βασίλειος. Κατά τη μαρτυρία του παλαιού μοναχολογίου της μονής Ιβήρων αποτελούσε τέκνο της οικογένειας του Δημητρίου Παρθενιώτη.

Η περίπτωση της γέννησής του μνημονεύεται ακόμη και σήμερα στις Καρυές, επειδή γεννήθηκε στην περιοχή Πλατανάρα της μονής Βατοπαιδίου, όταν γυναϊκόπαιδα από την περιοχή της Ιερισσού κατά το επαναστατικό κίνημα του Τσάμη Καρατάσου κατέφυγαν στο Άγιον Όρος, για να αποφύγουν την τουρκική θηριωδία. Ο μοναχός Αθανάσιος Παντοκρατορινός σημειώνει για το γεγονός αυτό σε χειρόγραφο του τα εξής: «1853 Απριλίου 23 ήλθεν ο Τσάμης και έκαμε πόλεμον με τους Τούρκους εις την Κομίτσιαν, τότε ήλθον και γυναϊκες εις το Άγ. Όρος».

Η γέννησή του στη χερσόνησο των μοναστηριών

θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητη στο κοσμικό περιβάλλον τής όποιας κοινωνίας, αλλά η πρόνοια του Θεού θέλησε να την αναδείξει με θαυμαστό τρόπο συνδέοντάς την με την μετέπειτα ζωή του. Έτσι, πριν ακόμη γίνει είκοσι ετών, το έτος 1873 ο Βασίλειος Παρθενιώτης επανήλθε από την Ιερισσό στον Άθω, για να λάβει το μοναχικό σχήμα. Σε δημοσίευμα του αγιορειτικού περιοδικού Πρωτάτον (1989) αναφέρεται ότι η μητέρα του «τον είχε τάξει» στην Παναγία, όταν γεννήθηκε στην Πλατανάρα.

Ο μοναχός Βαρθολομαίος μόναζε στο ιβηρικό κελλί «Η Ανάληψις του Σωτήρος» (γνωστό και ως Κουκουναριά), το οποίο βρίσκεται στο δρόμο Δάφνης - Καρυών, κατηφορίζοντας προς τις Καρυές. Πρόκειται για μεγάλο οικοδόμημα, του οποίου η εντοιχισμένη επιγραφή φέρει ως έτος ανοικοδόμησής το 1872. Το κελλί προϋπήρχε και είναι γνωστό ότι το Σεπτέμβριο του 1854, τη νύχτα του Αγίου Ευσταθίου, έπαθε σοβαρές ζημιές από την κακοκαιρία' σύμφωνα με μία ενθύμηση έγινε «μία νεροποντιά πολύ μεγάλη, όπου όλος ο τόπος εκινδύνευε να βυθισθή [...] επήρε και το Ιβηρικό Κελλίον η Ανάληψις άνω των Καρεών».

Στο κελλί αυτό ασκούσαν Ρώσοι μοναχοί, αλλά στα μέσα της δεκαετίας του 1880 η μονή Ιβήρων προχώρησε στην αγορά του καταβάλλοντας 900 λίρες, όπως μαρτυρεί ένα οικονομικό κατάστιχο της.

Δεν μας είναι γνωστό αν ο μοναχός Βαρθολομαίος εκάρη μοναχός (1873) σε αυτό το κελλί ή αν ήρθε σε αυτό μεταγενέστερα, όταν το εγκατέλειψαν οι Ρώσοι. Από το αρχαικό υλικό της μονής Ιβήρων συνάγεται ότι βρισκόταν στο κελλί ήδη προ του 1900.

Το έτος 1916 ανέλαβε τη γεροντία του κελλίου, του οποίου οι πατέρες είχαν χαλκιδικιώτικη προέλευση. Στην πνευματική του καθοδήγηση ήταν ο μοναχός Διονύσιος Καραστέργιος (με καταγωγή από την Αρναία), ο ιεροδιάκονος Βασίλειος Δαβίλλας (από το Νεοχώρι) και ο μοναχός Ευθύμιος Συρόπουλος (από το Νεοχώρι), ενώ το 1936 προσήλθε στο κελλί και ένας επιπλέον Χαλκιδικιώτης, ο αδελφός του Ταξιαρχιώτη μακεδονομάχου οπλαρχηγού Ι. Παρλιάρη, ο οποίος κατά την κούρα του έλαβε το όνομα του γέροντα Βαρθολομαίου.

Διαβάζοντας το ομόλογο του κελλίου (συντάχθηκε το 1916) μαθαίνουμε ότι η συνοδεία του μοναχού Βαρθολομαίου είχε γεωργικές ασχολίες για τον βιοπορισμό της, οι οποίες σχετίζονταν με

ένα αμπέλι και ικανό αριθμό ελιών και λεπτοκαρυών.

Από την παράδοση του κελλίου φαίνεται ότι η ζωή σε αυτό ήταν λιτή και αυστηρή. Η αλληλογραφία της κυρίαρχης μονής καταδεικνύει ότι ο Γέροντας Βαρθολομαίος ήταν αυστηρός χαρακτήρας και σε κάποιες περιπτώσεις απόλυτος. Το 1931 φαίνεται ότι διατηρούσε άριστες σχέσεις με την Χωροφυλακή Καρυών - κάτι που το κελλί διατήρησε και στα μετά του 1950 χρόνια.

Το ιβηρικό κελλί «Η Ανάληψις του Σωτήρος», όπου μόναζε ο μοναχός Βαρθολομαίος Παρθενιώτης. [Αρχείο Κ. Χιούτη, φωτ. 2010]

Το έτος 1939 κοιμήθηκε ο Γέροντας Βαρθολομαίος σε μεγάλη ηλικία και τη γεροντία του κελλίου ανέλαβε το δεύτερο στην τάξη πρόσωπο του κελλίου, ο μοναχός Διονύσιος (†1940).

Στο β' μισό του 20^{ου} αιώνα η συνοδεία του Βαρθολομαίου έγινε γνωστή με το προσηγορικό όνομα «κελλί του Νταβίλλα» εξαιτίας της προσωπικότητας του ιεροδιακόνου Βασιλείου Δαβίλλα (1892-1979), ο οποίος έζησε επί δεκαετίες κοντά στο Γέροντα Βαρθολομαίο και μετά την κοίμησή του τελευταίου, επί 40 έτη, δεν απουσίασε από το κελλί ούτε για να μεταβεί στις Καρυές.

Η παρουσία του μοναχού Βαρθολομαίου, όπως και των υπόλοιπων μοναχών από την Ιερισσό, στην προσωπογραφία του Αγίου Όρους αποτελεί μία ενδιαφέρουσα πτυχή της. Αυτή καταγράφουμε λιτά, χωρίς να είμαστε σε θέση, για ποικίλους λόγους, να γνωρίζουμε κάτι από την πνευματική πορεία του, για την οποία γνώστης είναι μόνο ο Θεός. Η παρούσα δημοσίευσή μας είναι μία μικρή φλόγα στο καντήλι του' ένα μνημόσυνο προς εκείνον, που αφιέρωσε στιγμές από τη ζωή του στην προσευχή υπέρ των ανθρώπων της γενέτειράς του. ■

Elisavet apartments
6978.485763 E-mail: ellisavetapartments@gmail.com
6932.702001 IERISSOS | HALKIDIKI

TOP 24 ΚΑΦΕ-ΤΣΙΠΟΥΡΑΔΙΚΟ
ΙΕΡΙΣΣΟΣ
ΤΟΥΜΠΕΛΗ ΙΩΑΝΝΑ

ΕΣΥ, ΠΟΣΟ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ;

ΧΑΜΗΛΗ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ. ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΗΓΑΖΕΙ ΚΑΙ ΠΩΣ ΝΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΞΕΤΕ!

Κείμενο : ΕΙΡΗΝΗ ΚΟΡΔΕΡΑ, Ψυχολόγος

Έχετε αναρωτηθεί ποτέ πώς γίνεται πολύ όμορφες κοπέλες να νιώθουν άσχημες, άτομα περιστοιχισμένα από φίλους και οικογένεια να θεωρούν ότι κανείς δεν τους νοιάζεται ή άνθρωποι που προσφέρουν συνεχώς στους γύρω τους να αισθάνονται ανίκανοι; Η απάντηση είναι: **χαμηλή αυτοεκτίμηση**. Η αυτοεκτίμησή μας, αυτό δηλαδή που αισθανόμαστε και πιστεύουμε για τον εαυτό μας, επηρεάζει καθοριστικά όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας. Σχολική επίδοση, επαγγελματικές επιλογές, φιλοδοξίες, κοινωνική συμπεριφορά, διαπροσωπικές σχέσεις, ψυχική ισορροπία, φαίνεται να βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με αυτή την «**προσωπική μας εκτίμηση αυτοαξίας**». Και ενώ όλοι μας καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικό είναι να πιστεύει κανείς στον εαυτό του, το ερώτημα είναι **γιατί κάποιοι άνθρωποι έχουν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους, ενώ κάποιοι άλλοι**, ακόμα και με φαινομενικά περισσότερα προσόντα, **αμφιβάλλουν συνεχώς για τον εαυτό τους**;

Ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι γιατί **η αυτοεκτίμηση είναι κάτι που μαθαίνεται**. Κανείς δε γεννιέται έχοντας κάποια εικόνα του εαυτού του. Άλλωστε τους πρώτους μήνες της ζωής μας, ως βρέφη, δεν είμαστε καν σε θέση να διακρίνουμε τον εαυτό μας από τους άλλους (μητέρα και βρέφος γίνονται αντιληπτά ως ενιαίο σύνολο). Η εικόνα του εαυτού προκύπτει σταδιακά, καθώς το άτομο μεγαλώνει, μέσα από τις εμπειρίες του και κυρίως μέσα από τη σχέση του με τους «**Σημαντικούς Άλλους**». «**Οι Σημαντικοί Άλλοι**» στη ζωή ενός παιδιού είναι συνήθως η μητέρα, ο πατέρας, τα αδέρφια, οι δάσκαλοι, οι φίλοι και οι συμμαθητές-συνομήλικοι. Η στάση του περιβάλλοντος λοιπόν είναι αυτή που θα καθορίσει το βαθμό εμπιστοσύνης που θα αναπτύξει το άτομο για τον εαυτό του. Αν το περιβάλλον είναι συνεπές, παρέχει στήριξη, ενθάρρυνση, ευκαιρίες για ανάληψη πρωτοβουλιών και αξιόλογα πρότυπα, το άτομο θα αναπτύξει μια αίσθηση εμπιστοσύνης προς τον εαυτό του και τον κόσμο, μια αίσθηση αυτονομίας και εργατικότητας. Αντίθετα, αν υπάρχει έλλειψη στήριξης, αστάθεια, υπερπροστασία, έλλειψη ευκαιριών, επικρίσεις, ειρωνεία, απόρριψη και μη ρεαλιστικές προσδοκίες, το άτομο μαθαίνει ότι δεν μπορεί να εμπιστευθεί τις ικανότητές του, τον εαυτό του και τον κόσμο, βιώνει αισθήματα αμφισβήτησης, ενοχής, κατωτερότητας και σύγχυσης.

Η ανάπτυξη της αυτοεκτίμησής μας όμως δεν εξαντλείται στην παιδική μας ηλικία. Αντίθετα, συνεχίζει να διαμορφώνεται σε ολόκληρη τη ζωή μας, απλά οι πρώτες μας εμπειρίες έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα. Στην ενήλικη ζωή, το πώς νιώθουμε για τον εαυτό μας σχετίζεται με το αν καταφέρνουμε να δημιουργήσουμε σχέσεις οικειότητας με τους άλλους ή αν αντίθετα βιώνουμε μοναξιά και απομόνωση, και με το αν αισθανόμαστε ότι οι στόχοι μας πραγματοποιούνται και είμαστε παραγωγικοί ή αντίθετα ότι μένουμε στάσιμοι και λιμνάζουμε.

Άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της αυτοαντίληψής μας, είναι **το συγκεκριμένο πολιτισμικό πλαίσιο** στο οποίο ζούμε και οι

αξίες που αυτό προάγει, **η επίδραση του φύλου** και των στερεοτύπων που συνδέονται με αυτό, καθώς και **η προσωπική ιστορία του κάθε ανθρώπου**. Ποικίλα «**τραυματικά**» συμβάντα, όπως ο θάνατος ενός αγαπημένου προσώπου, μια μεγάλη φυσική καταστροφή, μια εγκληματική επίθεση, ο βιασμός, μια ανίατη ή μακροχρόνια ασθένεια, μπορούν να προκαλέσουν αλλαγές στις αντιλήψεις των ανθρώπων για τον εαυτό τους και τον κόσμο γύρω τους.

Παρόλα αυτά, η αυτοεκτίμηση έχει την ιδιότητα να αντιστέκεται στις αλλαγές. Αυτό οφείλεται στο κίνητρο του ανθρώπου να διατηρεί μια σταθερή εικόνα εαυτού (self-consistency), γιατί αυτή η σταθερότητα του προσφέρει μια αίσθηση ασφάλειας. Το άτομο λοιπόν λειτουργεί ασυνείδητα με τέτοιο τρόπο ώστε να επιβεβαιώνεται η κυρίαρχη αντίληψη που έχει για τον εαυτό του (π.χ. ερμηνεύοντας με συγκεκριμένο τρόπο τη συμπεριφορά των άλλων απέναντί του). Γι' αυτό **οποιαδήποτε αλλαγή στην εικόνα του εαυτού απαιτεί χρόνο**.

Πώς καταλαβαίνουμε όμως ότι έχουμε χαμηλή αυτοεκτίμηση; Τα άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση χαρακτηρίζονται από αισθήματα ανασφάλειας και κατωτερότητας. Ασχολούνται υπερβολικά με αυτό που οι άλλοι σκέφτονται γι' αυτούς και δεν έχουν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους, ούτε στις προσωπικές τους απόψεις. Αναφέρονται στον εαυτό τους με αρνητικούς χαρακτηρισμούς και υποτιμούν τα θετικά τους στοιχεία, ενώ επηρεάζονται πολύ από τα αρνητικά σχόλια των άλλων και στεναχωρούνται υπερβολικά από τις αποτυχίες τους. Για

όλους αυτούς τους λόγους βιώνουν δυσκολίες στις διαπροσωπικές τους σχέσεις και είναι πιο επιρρεπείς στην εμφάνιση άγχους και κατάθλιψης. Άλλες φορές βέβαια η εικόνα είναι κάπως διαφορετική. Τα άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση σε μια προσπάθεια να καλύψουν την ανασφάλειά τους περιαιτολογούν και προβάλλουν υπερβολικά τον εαυτό τους, προκειμένου να πείσουν τους άλλους για την αξία τους, ενώ προσπαθούν να αντιγράψουν και να μιμηθούν άλλα άτομα που θεωρούν επιτυχημένα.

Έλλειψη αυτοεκτίμησης, ωστόσο, δε σημαίνει έλλειψη ικανοτήτων. Γι' αυτό με την κατάλληλη βοήθεια από κάποιον ειδικό ψυχικής υγείας μπορούμε, επεμβαίνοντας στον τρόπο σκέψης μας, να ενισχύσουμε την αυτοπεποίθησή μας, να αποδεχθούμε τον εαυτό μας και να δημιουργήσουμε πιο υγιείς σχέσεις. Βέβαια, μπορούμε και μόνοι μας να κάνουμε κάποια πράγματα προκειμένου να βελτιώσουμε την αυτοπεποίθησή μας. Πρώτα απ' όλα, μπορούμε **να ελέγξουμε μήπως οι προσδοκίες μας είναι υπερβολικά υψηλές**. **Αυτοεκτίμηση = Επιτυχία / Προσδοκίες** (James). Όσο καλά λοιπόν και αν τα καταφέρνουμε, αν έχουμε μη ρεαλιστικές προσδοκίες από τον εαυτό μας, συνεχώς θα απογοητευόμαστε. Ας καταλάβουμε ότι κανείς δεν είναι τέλειος και δεν γίνεται να είμαστε καλοί σε όλα. Δεν χρειάζεται άλλωστε!

Δεύτερον, ο κάθε άνθρωπος έχει τα δικά του **δυνατά σημεία και ταλέντα**, οπότε **ας ανακαλύψουμε και ας αξιοποιήσουμε** τα δικά μας. Συγχρόνως θα ήταν χρήσιμο να αναγνωρίσουμε και τα αδύνατα σημεία μας (π.χ. μειωμένη κοινωνικότητα) και να προσπαθήσουμε να τα βελτιώσουμε ή να τα ενισχύσουμε (π.χ. με το να γραφτούμε σε έναν σύλλογο που θα μας βοηθήσει να γνωρίσουμε καινούργιους ανθρώπους). Αντί λοιπόν να στενοχωριόμαστε για όσα δεν μας αρέσουν στον εαυτό μας, μπορούμε να προσπαθήσουμε να τα αλλάξουμε. Αν κάποια από αυτά πάλι δεν αλλάζουν (π.χ. το ότι είμαστε πολύ κοντοί), ας επιστρατεύσουμε το χιούμορ μας ώστε να τα διακωμωδήσουμε.

Τρίτον, **να θέσουμε στόχους και να οργανώσουμε ρεαλιστικά πλάνα για την επίτευξή τους**. Η λέξη ρεαλιστικά έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς προβλήματα δεν συνοδεύουν μόνο μια πολύ χαμηλή αυτοεκτίμηση, αλλά και μια υπερβολικά υψηλή (π.χ. μη ρεαλιστικά επενδυτικά σχέδια). Μπορούμε να εφαρμόζουμε τους στόχους μας με τον δικό μας ρυθμό και τρόπο, αρκεί να παραμένουμε όσο γίνεται πιο πιστοί στο πλάνο μας, γιατί οι συνεχείς αναβολές έχουν το αντίθετο αποτέλεσμα: συμβάλλουν στη μείωση της αυτοεκτίμησης. Τέλος, θα μας βοηθούσε να μάθουμε να διαχωρίζουμε την καλοπροαίρετη κριτική από τη συνεχή και αδικαιολόγητη επίκριση. Η πρώτη είναι ιδιαίτερα χρήσιμη και μπορούμε να την αξιοποιήσουμε θετικά για την προσωπική μας αυτοβελτίωση, ενώ η δεύτερη καλύτερα να αγνοείται.

Γενικά, **η αυτοπεποίθηση είναι ένα απ' τα πιο πολύτιμα δώρα που μπορούμε να κάνουμε στον εαυτό μας**. Επηρεάζει συνολικά την ποιότητα ζωής μας και συμβάλλει στην αίσθηση της προσωπικής μας ευτυχίας.

Δεν αξίζει λοιπόν τον κόπο να προσπαθήσουμε να τη βελτιώσουμε; ■

Τα καλοκαίρια της ζωής μου

Κείμενο : ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΚΑΚΟΥΡΗ

Καθισμένη στη σέλα του ποδηλάτου θέλω να ξαναζήσω τις μαγικές στιγμές της νιότης μου και να γευτώ κάτι από την ανεμελιά των παιδικών μου χρόνων. Προχωρώ αργά στην αρχή, με σταθερότητα στη συνέχεια. Τα πετάλια γυρίζουν πια από μόνα τους οδηγώντας με στο παρελθόν. Στην πιο όμορφη διαδρομή της ζωής μου, στα καλοκαίρια που έζησα στην Ιερισσό, το χωριό της μητέρας μου, το σπαρμένο δίπλα στην αγαπημένη θάλασσα της Χαλκιδικής.

Ένα κορίτσι ζωηρό, χαρούμενο, με κόκκινα μαλλιά και πράσινα μάτια, σκαρφαλωμένο σε φουξί ποδήλατο με καλαθάκι, κατευθύνεται προς την παραλία. Τα δέντρα το χαιρετούν στο πέρασμά του, η σκιά του βιάζεται να το φτάσει. Ο ήλιος λαμπερός, σιωπηλός, το περιλούζει με μουσικοπάθεια, καλωσορίζοντάς το στην καινούρια μέρα.

Η θάλασσα το υποδέχεται με θέρμη στην αγκαλιά της. Τακτικό στα καθημερινά ραντεβού τους, δεν τη στήνει ποτέ. Και κείνη το ανταμείβει. Το κρατά με στοργή στα υγρά της χέρια, το περιβάλλει με τις διάφανες δροσοσταλίδες, του ψιθυρίζει τα μυστικά του βυθού της. Μεταφέρει το χαμόγελο και την αισιοδοξία του σε κάθε μελαγχολικό επισκέπτη της. Ρουφά σαν καλή μητέρα τα χαρούμενα ξεφωνητά κάθε μικρού παιδιού και τα στέλνει παντού με τη ροή των κυμάτων. Αθόρυβα, απαλά, προστατευτικά.

Κλείνω τα μάτια και περιμένω ν' ακούσω τη φωνή της. Ζητώ το εισιτήριο των τρυφερών μου χρόνων. Θα μου το δώσει, άραγε; Θα με ταξιδέψει και πάλι στα νερά της; Η όψη της, όπως πάντα, με γαληνεύει. Απλώνεται εμπρός μου πελώρια, αρχοντική έτοιμη να με ψαρέψει άλλη μια φορά με τα γιγάντια δίχτυα της. Δεν έχω δει ωραιότερη θάλασσα πουθενά, όσο κι αν ταξίδεψα. Τέτοια διαύγεια, τέτοια απεραντοσύνη μόνο σ' αυτήν τα συναντώ. Είναι ένας έρωτας μεγάλος, ανεπανάλητος, στηριγμένος σε βιώματα ψυχής.

Το κοριτσάκι συνεχίζει να παίζει τρελά με τα νερά, βυθίζεται και αναδύεται από τη δίνη, χορεύει και γελά με τις άτακτες, αλμυρές σταγόνες. Βγαίνει με ορμή στη στεριά, ξαπλώνει καταγής με τα πετραδάκια να

κολλάνε στο κορμί της σα να σχηματίζουν ψηφιδωτό, σχεδιάζει στην αμμουδιά όνειρα και γράμματα, σκέψεις της στιγμής, σκέψεις για το μέλλον.

Ακουμπά στην ψάθα με άνεση, διαβάζει ένα βιβλίο, ρίχνοντας παράλληλα κλεφτές ματιές στον ουρανό και τη γαλήνια θάλασσα. Πόσο την ανακουφίζει αυτό, πώς της αρέσει να ταξιδεύει με το μυαλό της, εξακολουθώντας να βρίσκεται στο αγαπημένο της μέρος! Οι γλάροι τη συντροφεύουν, το κύμα τη ναουρίζει, ο κόσμος γύρω της ακινητοποιείται σε μια στιγμή ξενοιασίας, αποτυπωμένος σε μια ζωντανή φωτογραφία. Άλλοι συνεχίζουν το μπάνιο τους, άλλοι παίζουν με τα παιδιά τους, οι περισσότεροι κάνουν ηλιοθεραπεία. Μια εικόνα μικρής διάρκειας, αποτυπωμένη στη μνήμη, δοσμένη στην αιωνιότητα.

Περπατώ στην ακρογιαλιά γεμάτη αγαλλίαση. Ξαπλώνω στην αμμουδιά και προσπαθώ ν' ακούσω την καρδιά της. Ο αλμυρός αέρας μου χαϊδεύει τα μαλλιά. Ο ήχος της θάλασσας φτάνει στ' αυτιά μου, μεταφέροντας μακρινές νοσταλγικές μελωδίες. Με τίποτα δε μπορεί να συγκριθεί μια τέτοια στιγμή.

Ανεβαίνω και πάλι στο ποδήλατο. Αφήνω το τιμόνι και διασχίζω την παραλία με χέρια απλωμένα, ακολουθώντας το παράδειγμα των γλάρων. Σα να είμαι εγώ ακίνητη και τρέχουν πίσω μου πεύκα, πάρκα, σπίτια και άνθρωποι. Πόσο χαιρόμαι που είμαι κομμάτι αυτής της όμορφης εικόνας! Πλακόστρωτα δρομάκια πλάι στη θάλασσα, κηπάκια, δέντρα, παγκάκια και καλαμένα κιόσκια. Φοίνικες, αιώρες, ρομαντικά τραπεζάκια στην άκρη του κύματος, караβάκια με άσπρα πανιά στα βαθιά, βαρκούλες και ψαροκάικα σε ώρα υπηρεσίας.

Το κορίτσι κατευθύνεται στο δασάκι με τα πεύκα. Τα λυγερόκορμα δέντρα το σκεπάζουν με τον ίσκιο τους. Εκεί παίζει κρυφτό και μήλα με τα παιδιά της γειτονιάς. Τρέχει στο γρασίδι με τη μικρή της αδερφή. Φτιάχνουν ιστορίες και υποδύονται ρόλους με θεατές τα πεύκα. Νιώθουν ότι τα κλωνάρια τις χειροκροτούν. Κατασκευάζουν έναν δικό τους κόσμο, χαρούμενο, πολύ καλύτερο από τον πραγματικό. Ο ουρανός χαμογελά γλυκά με την παιδιάστικη αφέλεια. Τους γνέφει καταφατικά, τους δίνει το σύνθημα να συνεχίσουν.

Οι ρόδες των ποδηλάτων περιστρέφονται αστραπιαία πάνω στο καφετί χώμα με τα πεσμένα κουκουάρια. Ο αγώνας της πρωτιάς είναι δύσκολος. Η κατηφόρα ευνοεί την ταχύτητα. Τα κορίτσια σταματούν ενθουσιασμένα στην άκρη του περιφραγμένου δάσους. Λαχάνιασαν. Αλλά τα κατάφεραν. Τερμάτισαν ταυτόχρονα. Είναι ευχαριστημένες από τον εαυτό τους.

Τερματίζω κι εγώ μετά από τόσα χρόνια επιθυμώντας να ανακτήσω κάτι από τα παλιά. Η προσπάθεια μ' έχει καταβάλει. Τα δέντρα φαντάζουν κοντύτερα, το δάσος μικρότερο. Όλα τα βλέπεις αλλιώς σαν είσαι παιδί, όλα τα βλέπεις, όπως ακριβώς τα φαντάζεσαι.

Τα κορίτσια τρέχουν στην εκκλησιά, κάτω από τα ψηλά κυπαρίσσια. Αφήνουν τα ποδήλατα και κάνουν το σταυρό τους. Οι μελωδικές φωνές των γυναικών που κάνουν παράκληση στην Παναγία διασκορπίζονται στο χώρο προσεγγίζοντας τον ουρανό. Ο ιερέας περπατά ανάμεσά τους με κατάνυξη. Πλησιάζει Δεκαπενταύγουστος. Μια ατμόσφαιρα διαφορετική, ξένη προς τις απολαύσεις των αισθήσεων και τις διασκέδασεις των κοσμικών. Μια ανάταση ψυχής μοναδική.

Η γιαγιά τις παίρνει από το χέρι να γυρίσουν σπίτι κουβαλώντας αργά-αργά τα ποδήλατα. Πολλή η κόραση από τα παιχνίδια της ημέρας, ώρα για ανάπαυση. Συζητήσεις και γέλια στην τιμεντένια αυλή κάτω από τη μεγάλη κληματαριά μέχρι να τις πάρει ο ύπνος...

Συνεχίζω την ποδηλασία ακάθεκτη ξαναγυρίζοντας στην παραλία. Στον Παράδεισο, όπως την αποκαλούσα, τον οποίο, όμως, απολάμβανα μόνο τα καλοκαίρια. Μακάριζα τα άλλα παιδιά, που έμεναν μόνιμα εκεί. Τόση γοητεία ασκούσε πάνω μου αυτός ο ευλογημένος τόπος. Τόση μαγεία. Δεν ήθελα με τίποτα να τον αποχωριστώ. Με τίποτα να σβήσει άλλο ένα καλοκαίρι, να χαθεί από τα μάτια μου η λάμψη του.

Κοιτάζω το ολόγιομο φεγγάρι να ξεπροβάλλει από την ασημένια θάλασσα. Τα φώτα της αντικρινής στεριάς με χαιρετίζουν. Πλησιάζω όσο το δυνατόν κοντύτερα στην ακροθαλασσιά, τα πόδια μου βουλιάζουν στην υγρή άμμο. Θέλω να κρατήσω για πάντα αυτή τη στιγμή, να με συντροφεύουν για πάντα τα πιο όμορφα καλοκαίρια της ζωής μου.

Βλέπω πίσω μου το κορίτσι με το ποδήλατο. Μου κλείνει το μάτι με νόημα. Χαμογελάει. Δε θα μ' αφήσει ποτέ. ■

ΓΥΨΟΔΟΜΗ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΞΗΡΑΣ
ΔΟΜΗΣΗΣ
ΨΕΥΔΟΡΟΦΕΣ - ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ
Ι. Παπαθεολόγης ΚΙΝ.: 6973017003
www.gipsodom.gr

ΑΔΙΑΤΑΡΑΚΤΗ ΚΟΠΗ
ΚΟΠΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΠΑΖΩΝ
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΙΣ
ΚΙΝ.: 6973 017003
Ι. Παπαθεολόγης

ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ - ΕΙΔΗ ΚΗΠΟΥ
Ανδράνη Τάνια
Γεωπόνος Α.Π.Θ.
ΙΕΡΙΣΣΟΣ -ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ τηλ. 23770 22.003
tania-andrani@hotmail.com κιν. 6974 879.666
καλλωπιστικά φυτά
οπωροφόρα δέντρα
φυτά εσωτερικού χώρου
σπόροι οπωροκηπευτικών
φυτοφάρμακα
λιπώματα

Ακαδημίες ποδοσφαίρου στην Ιερισσό

Κείμενο : ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΝΑΟΥΜ

Όλοι στις συζητήσεις μας χρησιμοποιούμε την φράση ότι το «μέλλον ανήκει στα παιδιά».

Το ίδιο ισχύει και για το Μ.Γ.Σ. ΑΚΑΝΘΟΣ ΙΕΡΙΣΣΟΥ. Όταν πέρσι το καλοκαίρι ανέλαβε τα ηνία του αθλητικού συλλόγου η καινούργια διοίκηση, ο στόχος και σκοπός ήταν ένας και ομόφωνος. Οργάνωση και αξιοποίηση των ακαδημιών για την στελέχωση της ανδρικής ομάδας με παιδιά από τις ακαδημίες. Δηλαδή παιδιά από την Ιερισσό.

Μάιος 2011, η Ακανθος Ιερισσού κατέκτησε το πρωτάθλημα παιδών της ΕΠΣ Χαλκιδικής. Η ομάδα: Πλιούκας, Καραστέργιος, Υψηλάντης, Μαγκάρης, Κέκιος, Σταμπούλης, Ναούμ, Μπίκας, Καράχος, Δάλλας, Κάρλας, Σουλτάνης, Μαλλιάρικας, Λεμπιδας, Δημητρακούδας, Ψέμας, Κορτέσης, Φώκας, Σουλτάνης II, Υψηλάντης II, Κυράτσος, Ιατρού. Προπονητές: Χρ. Δημητρακούδας, Απ. Μιχαηλίδης.

Επιστέγασμα όλων αυτών των προσπαθειών ήταν η κατάκτηση του πρωταθλήματος παιδών Χαλκιδικής. Τα μικρά παιδιά που συμμετείχαν σε αυτό το πρωτάθλημα έκαναν όλους εμάς τους μεγάλους να αισθανθούμε περηφάνια αλλά και σιγουριά ότι το ποδοσφαιρικό μέλλον της Χαλκιδικής κατοικεί πλέον μόνιμα στην Ιερισσό. Και αυτό δεν το λέμε μόνο εμείς, αλλά όλος ο νομός. Δεν θα ξεχάσουμε την έκπληξη του προέδρου Ε.Π.Σ.Χ. όταν στην επικοινωνία μας πριν τον τελικό του ζητήσαμε 40 μετάλλια για το παιδικό μας τμήμα - γιατί τόσοι ήταν οι αθλητές της ομάδας μας - ενώ όλες οι ομάδες της Χαλκιδικής είχαν στις τάξεις τους μετα βίας 16 έως 20 αθλητές.

Αυτά τα παιδιά όμως χρειάζονται την στήριξη

όλων μας. Όταν ακούμε ότι ένα τμήμα ακαδημιών παίζει ποδόσφαιρο, πρέπει να είμαστε όλοι εκεί για να το στηρίζουμε. Πιστέψτε μας ότι αν δείτε με πόση χαρά το κάνουν και πως τη μεταδίδουν στους φιλάθλους αυτή τη χαρά, το πρωινό καφεδάκι ή το μεσημεριανό ουζάκι θα σας φανεί απλώς βαρετό.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους κυρίους Μελετλίδη Ελευθέριο, Τσιριγώτη Ιωάννη, Δελγιάννη Κων/νο και τους Αφοί Ιατρού που χάρη στην βοήθειά τους τα τμήματα των ακαδημιών έχουν φόρμες προπόνησης, φόρμες αποστολής, στολές και μπουφάν αλλά πολύ περισσότερο τον απλό και ανώνυμο Ιερισσιώτη που με τον οβολό του και την παρουσία του, στηρίζει σε αυτές τις δύσκολες εποχές την προσπάθειά μας. ■

Η πρώτη χρονιά εφαρμογής του σχεδίου είχε θεαματικά αποτελέσματα. Η ανδρική ομάδα αποτελείται κατά 95% με παιδιά από την Ιερισσό ενώ τα τμήματα νέων, παιδών και τζούνιор των ακαδημιών αποτελούνται από 80 παιδιά ηλικίας 7 έως 16 ετών. Το ότι 80 παιδιά είναι σχεδόν κάθε μέρα στο γήπεδο αποφεύγοντας τους κινδύνους της σημερινής δύσκολης εποχής είναι από μόνο του ένα σημαντικό επίτευγμα.

κομμώσεις
ανδρών

men's
hair

Δημήτρης Γιαγλής

Ιερισσός Χαλκιδικής - τηλ. 23771-10044

ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ

ΕΙΔΗ PET
ΚΛΟΥΒΙΑ

Μεταφορά στο χώρο σας

Παγώνης Γιώργος

**ΕΥΛΟΚΑΡΒΟΥΝΑ
ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ**

ΤΗΛ. & FAX 2377022823
ΚΙΝ: 6976561756 ΙΕΡΙΣΣΟΣ

ΟΡΚΙΝΙ ΜΕ ΚΟΛΟΚΥΘΑΚΙΑ

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΟΥΛΗΣ

Υλικά

- 1 ορκίνι
- 1 κιλ. κολοκυθάκια μικρά
- 1 ματσάκι φρέσκα κρεμμυδάκια
- 1 ματσάκι άνηθο
- 1 ματσάκι μαϊντανό
- 2-3 φρέσκα σκόρδα
- ελαιόλαδο
- πιπέρι
- αλάτι
- χυμό από ένα λεμόνι

Προετοιμασία

Καθαρίζουμε και πλένουμε το ορκίνι, το κόβουμε σε φέτες και το αλατίζουμε (με χοντρό αλάτι). Το αφήνουμε να σταθεί στο ψυγείο μια νύχτα (10-12 ώρες).

Κόβουμε τα κολοκυθάκια στα δύο ή στα τρία και ψιλοκόβουμε τα κρεμμυδάκια και τα μυρωδικά.

Εκτέλεση

Σε ένα μέτριο νταβά βάζουμε ελαιόλαδο (ώσπου να σκεπάσει τον πάτο καλά) και τσιγαρίζουμε τα κρεμμυδάκια με τα σκόρδα. Προσθέτουμε τα κολοκυθάκια αλάτι-πιπέρι και ανακατεύουμε. Στην συνέχεια ρίχνουμε δύο ποτήρια νερό και τα βράζουμε για ένα τέταρτο της ώρας. Παίρνουμε το ορκίνι από το ψυγείο το ξεπλένουμε και το βάζουμε και αυτό στο νταβά. Προσέχουμε το νερό να σκεπάζει ίσα ίσα

το ορκίνι (αν χρειαστεί συμπληρώνουμε νερό). Το αφήνουμε να βράσει, με το καπάκι κλειστό ώσπου να ψηθεί το ψάρι. Πέντε λεπτά πριν το κατεβάσουμε προσθέτουμε τα μυρωδικά. Στο σβήσιμο περιχύνουμε με τον χυμό ενός λεμονιού. Μετά πέντε λεπτά σερβίρουμε.

Καλή επιτυχία!

Σημείωση

Την συνταγή αυτή μου την εμπιστεύθηκε ο φίλος μου Άγγελος Γκατζώνης (Άγγελάκος), ένας αυθεντικός παραδοσιακός μάγειρας της Ιερισσού. ■

Ιερισσό πατρίδα μου

Πατρίδα μου γαληνεμένη γη της αιώνιας ομορφιάς
δεσπόζεις ανάμεσα σε δυο κόσμους
ενώνοντας το σήμερα με το χθες.

Η γη σου μυρωμένη από των ανθισμένων μυγδαλιών τα πέταλα
αγκαλιάζει με στοργή και αγάπη κάθε σου γέννημα.

Τα κύματά σου αφρισμένα στεφάνια,
καθώς απαλά σε αγγίζουν
και των ψηλών βουνών οι χιονισμένες κορυφές,
δροσιστικά σου στέλνουν ριπίσματα αιώνιας συμπαράστασης
κι εσύ ατενίζεις ξέπλεγκη με ήρεμη περηφάνια
του χρόνου τις άπειρες πατημασιές.

Δόγμα σου να σαγηνεύεις αυτούς που σε γνώρισαν
και με δικούς σου καρπούς να γλυκαίνεις
τους πικραμένους ζωμάχους.

Η έλξη της αγάπης σου τ' αγιόκλημα
που ρίζωσε και θέρειψε
και της αφής σου η χαρά μέγα προσκύνημα.

Ο ήλιος σου ποτάμι ασημί καθώς ξεχύνεται,
αστείρευτη πηγή της ροδαυγής σου η γλύκα,
τα κάστρα σου χρυσώνει και τα φταχοκάλυβα,
όταν της ομορφιάς το κέρασμα απλόχερα σκορπάει.

Μα των ανθρώπων σου πιο πολύ το ψυχοδούλεμα,
μ' αγάπη κι ειλικρίνεια ζυμωμένο, λεπτό και φινό,
Αριστοκρατικά δίνει γεννήματα, παλιών προγόνων,
καθώς, της ιστορίας οι αστραπές
της σάρκα σου την αγιοσύνη δεν μπόρεσαν να σκίσουν.

Θεολόγος Ν. Χασάπης
Υποστράτηγος ε.α. (ΠΣ)

ΜΟΥΤΣΙΚΑΣ

Τα πάντα για την παραλία • ζωντανά δολύματα

••• Μπιζού •••

Ειρήνη κιν.: 6982198167

ΣΕ ΤΙΜΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΗΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

επιπλο-κουζίνα-μπάνιο

ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΗΣ

Επιπλο

Μπάνιο

Κουζίνα

Ηλεκτρικά

MAGNET

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΩΝ ΣΤΑΣΙΩΝ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΗΣ

Παλαιόκωρι Χαλκιδικής
Ιερισσός Χαλκιδικής
Κιν. 6936554224

Τηλ. & Fax: 23720 42030-41202
Τηλ. 23770 22035

E-mail: eleftheroudis@yahoo.gr

AGROVISION

Παραγωγή και διάθεση γεωργικών προϊόντων
ανώτερης ποιότητας

Καλλιέργεια χωρίς φυτοφάρμακα ● χημικά ● λιπάσματα
● συντηρητικά ● πρόσθετα

Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο
Ελιές
Τσίπουρο διπλής απόσταξης
Λεβάντα

AGROVISION

Ιερισσός Χαλκιδικής Τηλ/φαξ: +30 23770 23122
e-mail: info@agrovision.gr <http://www.agrovision.gr>